

Hekimlerden Anılar-2

Bursa Tabip Odası Yayınları

Kapak
Nejla Akgün

1. Basım
Mart 2013

ISBN 978-605-5867-71-3

Baskı-Cilt
Özal Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 18/39
Tel: (0 212) 565 25 99 Topkapı/İSTANBUL
Sertifika No: 12024

BURSA TABİP ODASI
Odunluk Mah. Akademi Cad. No: 8 A/2 Blok Kat: 2
Nilüfer/BURSA
Tel: (0 224) 453 52 10

e-posta: bto@bto.org.tr
www.bto.org.tr



HEKİMLERDEN ANILAR-2

Hekim hasta ilişkisi hakkında size söyleyeceklerimiz var

Geçtiğimiz yıl *Hekimlerden Anılar* adıyla yayımladığımız ilk kitap umduğumuzdan büyük bir ilgiyle karşılandı. Öyle ki, 14 Mart haftası sonrasında kitabın tükenmesi üzerine kısa sürede ikinci baskıyı yapma kararı aldık.

Kitabın çok beğenilmesi ve birinci kitaba anılarını gönderme olanağı bulamayan meslektaşlarımızın yoğun istemi üzerine, bize ikinci kitabı çıkarmaktan başka bir seçenek kalmadı.

Hekim hasta ilişkisi üzerine hem hastalarımızın, hem de biz hekimlerin söyleyecek çok sözümüz var. Bu kitapla birlikte, hekimler olarak söyleyeceklerimizin küçük bir bölümünü daha yaşamışlıklar eşliğinde paylaşmak istedik. Umarız bu paylaşımlar her geçen yıl artarak önümüzdeki on yıllarda bir bütünü oluşturur.

Kitaba emek veren herkese teşekkür borçluyuz. Bu kitapta yazılanlar, hekimlik mesleğinin hangi koşullarda yapıldığını bir parça olsun (unutana ve unutturmak isteyenlere) anımsatabilirse, bundan mutluluk duyarız.

Keyifli okumalar diliyoruz.

Bursa Tabip Odası
Yönetim Kurulu

İÇİNDEKİLER

OP. DR. ERKAN DEĞİM

Doktor Selamı	12
Ay1 Korkusu	13
“O Ne Şahane İlaçmış!”	14
Unutamadığım Bir Ameliyat	15

DR. MUSTAFA YEŞİL

Köyde Tuvalet Teftişi	16
-----------------------------	----

DR. ÜLKÜ BALBAN

Genç Hekimlere Anılar.....	20
Hasta Mektupları	28

PROF. DR. SADIK SADIKOĞLU

Randevuya Götürdüğüm Hasta	32
“Lan Baba Yetiş!”	33

DR. AHMET FEVZİ ÖZEKMEKÇİ

27 Mayıs 1960 Sabahı Menderes Kütahya’da	34
Yoklukta Müdahale	35
Tedaviden Teşhise	36
Kazazede Çocuklar	36
İstismar... ..	37

DR. İBRAHİM BAŞEĞMEZ

Fare Pisliği	38
--------------------	----

DR. NURŞEN BAŞEĞMEZ

Sinirli Müsteşar	42
Sağlık Ocağı ve Terör	44
Favizm Kurbanları	44

DR. YILMAZ ATA

İyiler Hep Öldü mü?.....	46
Bir Kalem, Bir Yazı... ..	47
Ülser Diyeti	48

DR. ÜMMİYE LELOĞLU

“Allah Sana da Nasip Etsin”	50
“Hangi Birini Desem?”	52

PROF. DR. HALÛK ERTÜRK

“Doğrusunu Görmüşsünüz İşte!”	54
-------------------------------------	----

OP. DR. ÖMER AKALIN

‘Okuyucu’ Kızın Ameliyatı	56
“Sizin İşiniz Zor Doktor Abi!”	61
Piramit... ..	62
Acil’deki Travesti	63

DR. MUKADDES ÖZCAN

Harama Uçkur Çözmeyen Dede	64
Yoğun Poliklinikte Uyuz Tanısı	65
“Çocuklar Büyüdü Doktor Hanım”	65
Türkan Saylan Hocamla Lepa Taraması	66

PROF. DR. ERGÜN ÇİL

Hatıra Yabancı Cisim	68
Çocuk Doktoru Olarak Duyduklarınızı	
Başka Hiçbir Yerde Duyamazsınız	69

Kapanan Kalp Delikleri	70
Koltuk Taksitleri	70
Katedrale Giden Doktor	71
Organik Fosfor Zehirlenmesi	71
Oda Spreyi	73
Akışkanlar Mekanîği	74
“Beni Ne Doktorlar, Ne Mühendisler İstedi”	75
Aile Faciasına Yol Açabilecek Bir Patavatsızlık	75

DR. ZÜLFİYE ALTINDAĞ GÜNÖVEN

“Bana Ne Elâlemin Bacaklarından!”	76
‘Annelik’ İşte Böyle Bir Şey	78
“Annemin Gözündeki Deliği Tıkasak Olmaz mı?”	80
“Benim Görmem Bana Yeter!”	80

DR. ÖMER FARUK TABAR

Avsız Av	82
----------------	----

DR. NAZMİ KURTAŞ

Üç Pirasayla Kurtulan Hayat	88
Traktör Tamircisinin Ahı	89
“Siz Okuyup da Ne Olcaınız?”	90
Menenjit ve Sazan	90

DR. KENAN ERGUS

Buralarda Günah Değil	92
Matemli Delikanlı	93
Pazarlıkçı Bızdırık	94
Elin Gâvuru	94
“Böylesi Hiç Başıma Gelmemiştii!”	95
“Kararı Siz Verin”	96
Kayınvalide Başağrısı	97

DR. BİRSEN ERGUS

3x1 Birsen	98
Kontrol Hakkı	99
Hasta Hakkı mı, Kul Hakkı mı?	100

PROF. DR. ÖMER FARUK TURAN

Ev Sahibi	102
Bacadan Düşme	103
Mektup	104
Göstermelik Muayene	104
“Okuma Yazmam Yok”	105
Kodlama	105
Dua Eder Gibi	105
Yürüme Testi	105
Meğer Ölü Ölmemiş!	106
Yan Etki	107
Galoş	108
Vizite Ücretinin Vasiyetle Bile Ödenmemesi	108
Dolandırılmak	109

DR. ÖMER TARIM

Mecburi Hizmet Günlüğü	110
------------------------------	-----

DR. BÜLENT KAVUŞTURAN

Ağrı Dindirme Sanatı	122
----------------------------	-----

DR. MERİÇ UTKU

Minnet	126
--------------	-----



OP. DR. ERKAN DEĞİM

Kulak Burun Boğaz Uzmanı

1937 yılında İzmir Buca'da doğdum. Buca Çakabey İlkokulu, Buca Ortaokulu, İzmir Atatürk Lisesi ve Balıkesir Lisesi'nden sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni askeri öğrenci olarak bitirip GATA stajımdan sonra pratisyen hekim olarak Tekirdağ ve Sarıkamış'ta kıta görevinde bulundum. 1972 yılında GATA'da Kulak-boğaz-burun hastalıkları ihtisasını yaptım. Erzincan As. Hst. KBB Uzmanlığından sonra GATA KBB Kliniği Başasistanlık görevinde bulundum. İki yıl süresince burun estetik ameliyatları konusunda çalışarak tez verdim. Bursa Asker Hastanesi'nde dört yıl KBB uzmanı olarak çalışırken kendi arzumuyla emekliye ayrılp özel muayenehane hekimi olarak çalışmama devam ettim. Geçirdiğim büyük bir operasyon sonucunda 1996 yılında muayenehane hekimliğime son verdim.



Haziran 1968, Sarıkamış.

İşi anlattık.

Ertesi günkü brifingde komutanın alay subaylarına seslenirken; “Doktorumuzun selamını da çok beğendim!” diyerek gözümün içine bakması ve konuşmasını kesip gülümsemesi, ikimiz arasında geçen, başkalarının anlamadığı ironiydi.

Kendisini saygıyla yâd ediyorum.

Doktor Selamı

Yıl 1966. Tekirdağ 190. Piyade Alayı'nda görevliyim. Trakya Pınarhisar yakınlarında tatbikatı bitirmiş dönüyoruz. Alayımız motorize olduğu için konvoy halindeyiz. Tekirdağ'ın orduevi denizin hemen kenarından geçen yol üzerindedir. Yasak olmasına rağmen jeepi ben kullanıyorum.

Tam orduevinin önünden geçerken ne göreyim! Alay komutanı selam durarak bütün alayın geçişini selamlıyor. Yapacak bir şey yok, fena yakalandık. Hemen yanımdaki şoför erimin şapkasını kaptığım gibi kendi başıma, benimkini de erin başına geçirip “Selamı sen vereceksin!” dedim. Böylece

Ayı Korkusu

1967 yılıydı. Sarıkamış'ın Allahüekber Dağları'nda tatbikattayız. Alay komutanı ve bütün karargâh subaylarıyla bowman çadırda oturuyoruz.

Anormal ve anlamsız bir çığlık sesinin ormanlık alanda yankılanması ile irkiliyoruz. Herkes birbirine bakarak ne olduğunu anlamaya çalışırken çadırdaki manyetolu telefon çalmaya başladı. Telefonla konuşan arkadaş acilen sıhhiye takımından çağrıldığımı bildirdi. Takımın konuşlandığı yer zaten 80 metre kadar yakınıımızdaydı, koşarak gittim.



Nisan 1969, Sarıkamış. Dr. Erkan Değim, eşi Olcay Hanım ve kızları Sibel.

Arkadaşlarının kucağına yatmış olan bir erimin tir tir titrediğini ve “Ne-yin var?” dediğimde konuşmadığını gördüm.

Hemen yakınında bulunan arkadaşlarından bilgi aldım. Çadırların hemen yakınındaki yemek artıklarının döküldüğü çukura her gece bir ayı gelerek sebezleniyormuş.

Sıhhiye takımının erleri akşam yemeğini yemişler, hava kararmak üzere... Yemek artıklarını çöp çukuruna boşaltan erin yanındaki arkadaşının ifadesine göre çam ağacından kopan bir kozalak tesadüfen tam ensesine düşüyor ve ayı geldi korkusu ile çılgılık atıp bayılıyor. Ben gelinceye kadar eri ayılmışlar ama dili tutulmuş, imkân yok konuşamıyor.

Hemen sakinleştirici bir iğne yaptım, birkaç dakika içinde uyudu.

Ertesi gün dili açılmıştı.

“Ne Şahane İlaçmış!”

Bir gün, özel bir tatbikat sonrası komutan ve bütün birlik subayları ile yapılan toplantıda, yanlışlardan tepesi atan komutan çadırdan kendini dışarı

dar attı.

“Doktorcum, kalp krizi geçireceğim, ne olur bana bir ilaç ver!” diye adeta yalvarıyordu.

Verebileceğim sedatif bir ilaç yoktu. O zamanlar askeriye’nin “Kodis” adlı codeinli bir öksürük hapı vardı.

“Komutanım, kendime ait ilacımdan size bir tane vereyim, sizi derhal rahatlatır” dedim.

Ertesi gün, beni makamına çağıran komutan;

“Doktorcum, o ne şahane ilaçmış. Bana da o sakinleştiriciden birkaç kutu yazar mısın?” demez mi!

Unutamadığım Bir Ameliyat

GATA’da asistanım; hocamın, üst düzey bir subayın eşinin lokal anestezi ile tonsillektomi ameliyatını asiste ediyorum.

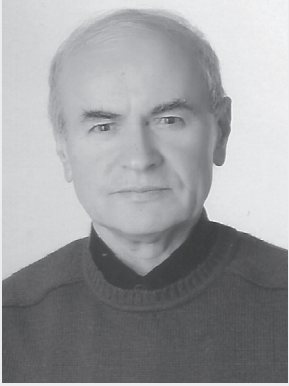
Bir taraf tonsilin tam alınmasının ardından ani bir kanama ve kalp durmasıyla karşılaştık. Ben bir taraftan suni solunum ve kalp masajı yapıyorum, hocam kanamayla uğraşüyor, bu arada kan basıncı sıfırlandığından kanama durmuş. Monitör yetişinceye kadar kalp masajına devam ediyorum.

Neyse, yapılan müdahalelerle hasta hayata dönüyor.

Şimdi tonsilinin biri hâlâ yerinde bu kişinin, bir zamanlar Bursa belediye başkanlığı yapmış olan sevdiğim birinin eşi olduğunu biliyor musunuz?



*Dr. Erkan Değim,
askerlikten ayrıldığı
1979 yılında
eşi Olay Hanım’la.*



DR. MUSTAFA YEŞİL

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1943 yılında Bulgaristan'ın Kırcaali ili Koşukavak ilçesinde doğdum. 1950 yılında Türkiye'ye göç ettim. İlk ve ortaokulu Bilecik'in Söğüt ilçesinde bitirdim. Bolu'da yatılı öğretmen okuluna devam ederken Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'na seçildim.

Ankara Fen Fakültesi'nde FKB sertifikası alarak ve özel bir fırsattan yararlanarak Hacettepe Tıp Fakültesi'nde 2. sınıfa başladım. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne ilk öğrencilerden biri olarak geçtim. Oradan çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı olarak ayrıldım. İçdir'da muayenehane hekimliğine başladım.

1976 yılının son aylarından başlayarak Bursa'da SSK ve Devlet Hastanelerinde görevlerim oldu. Bursa'da 32 yıl muayenehane hekimliği yaptım. Halen özel sağlık birimlerinde çok sevdiğim mesleğime devam etmekteyim.

Köyde Tuvalet Teftişi

1971 yılının sert kış ayları bahara yeni yeni dönüşmüş. Mayıs veya Haziran aylarından birindeyiz. Erzurum'dayım. Sağlık Bakanlığı'ndan burslu olarak Tıp Fakültesi'ni 1970 yılında bitirdim. Haliyle zorunlu hizmetle yükümlüyüm.

O yıllarda bakanlık bazı branşlarda hizmeti erteleyerek ihtisas yapma imkânı veriyordu. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi ile anlaşarak hem Halk Sağlığı, hem de Çocuk Hekimliği ihtisası yapmaya karar verdim.

Tıp Fakültesi öğrencileri Halk Sağlığı eğitimini; Fakültenin Sağlık Ba-



Dr. Mustafa Yeşil, Erzurum-Pasinler'de göreve giderken... Kara saplanmış jip, hemşire Ülkü Hanım, ebe Mukaddes Hanım ve stajyer öğrencilerle, Kasım 1971.

kanlığı ile karşılıklı anlaşma yaptığı köy sağlık ocaklarında ikişer ay kalıp toplum sağlığı içerikli özgün bir araştırma yaparak bu branşı geçebiliyorlardı.

Erzurum'un Haseki ilçesinde böyle dört eğitim sağlık ocağı vardı. Halk Sağlığı bölümü asistanı olarak öğrenci rehberliği ve eğitimine katkıda bulunuyorlardı.

Çalışma yerim, Erzurum'dan uzaklığı 60 kilometre kadar olan Yağan köyüydü. Şimdi orası belediyeye kavuşmuş bir kasaba statüsündedir.

Erzurum'dan daha da doğuya doğru yola çıkılıyor. Kars'a ve Ağrı'ya giden yol bu Hasankale ovasına girmeden önce, Deveboynu denilen mevki-den geçilir. Aynı bölgeden demiryolu Doğu Anadolu'nun en uzun tüneliyle geçilip geniş Hasankale ovasına varılır.

Deveboynu devamında yamaçların dibinde sıra sıra kaplıca suyu yalaklarının buharları yükselir. Zaman zaman civardaki askeri kışlalardan gelen gençlerin bu doğal kaynaklarda çimdikleri dikkati çeker. Sonra yalçın dağların çevrelediği geniş Hasankale ovası başlar.

Hasankale 20 kilometre geçildikten sonra Köprüköy yerleşkesi gelir. Dr. Hamdi Aytekin oradaki eğitim sağlık ocağında görevliydi. İlhanların yaptığı söylenen, eskiden yedi kemerli, sonradan altı kemere dönüşmüş

sağda Çobandede köprüsünden geçerek anayoldan ayrılır. Bu yol sizi Hınıs, Yarto'dan sonra Muş'a götürür. Köprü'nün görüntüsü çok görkemlidir. Bir ayağında savunma amaçlı olması gereken odacık olup mazgal yarıklardır.

Merak edip bir gün odaya girdim ve inceledim. O tarihi eser günümüzde kullanıma kapatılmış olup paraleline yapılmış olan ikinci köprü trafiğe açılmış durumdadır. Bu noktada Aras nehrine Pasin çayı katılarak Horasan'a doğru akar. 3 kilometre sonra eğitim sağlık ocağının bulunduğu Yağan köyüne ulaşılır.

Sağlık ocağı, yolun sağ kıyısında, köye göre tek başına görünür. Solda bulunan köyde; 30 hane yerli Oğuz Türk'ü, 300 hane de zorunlu göçe uğratılmış Kürt kökenliler vardı. Sağlık ocağımıza halk sağlığı hizmeti konusunda bağlı 22 köy vardı.

Baharla birlikte beyaz kar örtüsü yavaşça kaybolmakta olduğundan, köylere kızakla gitmekten kurtulup motorlu araç kullanmaya başladık. Üniversiteye bağlı olarak kırsal alanda Halk Sağlığına ilişkin araştırmalar yapıyor olduğumuzdan UNICEF'e bağlı geniş iç yapılı bir jip aracı hizmetimize katılmıştı.

O yıllarda birçok köyde tuvalet alışkanlığı bile yoktu, yerleşmemişti. Buna bağımlı olmak üzere; bağırsak parazitlerinin çok yaygın olduğunu kendi halk sağlığı stajımda çocukluk çağı grupta, Yiğittaş köyü sağlık ocağı bölgesinde yaptığımız parazit taramasında görmüştük. Bağırsak parazitinin kişilerin % 80'inde var olduğunu anımsıyorum.

Bu müzmin soruna çare için köylerde fosseptik çukurlu tuvalet alışkanlığını kazandırmak amaçlı diğer eğitim sağlık ocaklarıyla birlikte kampanya başlattık. Elimizde; fosseptik çukurlu tuvalet projeleri basılmış teksir kâğıtları ile birlikte dolaşıyor, kaymakamlığa yazdırdığımız zorlayıcı yazıyı da ilave ederek köylere dağıtıyorduk. Bu gayretimize karşılık sonuç alamıyorduk.

Yağan köyüne göre kuzeydoğuda kalan Dumankaya köyüne hizmet programımız olan bir gündü. Ekibimiz; doktor, sağlık memuru, ebe, staj yapan tıp öğrencileri yanında teftişe çıkan ilköğretim müfettişi, bize ulaşımdan yararlanmak için katılmıştı.

Köye varınca; hastaların muayenesi ve ilaçlarının verilmesi, hamilelerin



Dr. Mustafa Yeşil (sol başta) Erzurum-Pasinler Yastıktepe (Ketvan) Köyü Sağlık Ocağı'nda stajyer tıp öğrencileriyle, Kasım 1971.

takibi, çocukların aşılınması, sağlık eğitimi gibi konular hizmet kapsamındaydı. Eğitim ağırlığını tuvalet yapımı ve alışkanlığı kapsıyordu.

Köyde; doğruca okula varıp tezgâhımızı kurduk. Erzincanlı, çok idealist olduğuna şahit olduğumuz öğretmen bizi karşıladı. Çocukların her türlü durumlarını ebeveynlerinden daha iyi biliyor ve bilgi veriyordu. Bağlaması ile sonunda bize güzel bir müzik ziyafeti bile çekti.

Sıra tuvalet yapımına geldi. Kalabalığın içinde köy muhtarına hitaben;

“Muhtar, biz sekiz kişi olarak size bugün misafir gelmiş bulunuyoruz. Bunca insanız, bunca saatte doğal ihtiyaçlarımız ortaya çıkacaktır. Diyelim ki defî hacetimize sıkıştık, sen bize nereyi göstereceksin?” dedim.

Muhtar; “Bu hal benim hiç aklıma gelmedi doktor bey. Ne lazımsa yaparız” dedi.

Aradan 2-3 hafta geçti. Aynı köye yeniden hizmet programı sırası geldi. Yine köye vardık. Muhtar bizi sevinç içinde gülümseyerek karşıladı.

“Söylediğiniz tuvaleti yaptırmışım doktor bey” dedi.

Okulun az uzağında, verilen çizime uygun görünen tuvaleti teftişe hep birlikte gittik. Tuvalet girip baktım ki kullanılmamış, tertemiz durumdaydı.

“Muhtar bu tuvalet niye hiç kullanılmamış?” dedim.

Aynen şu cevabı verdi:

“Haşa! Toktor bey, biz sizin yaptığınız yere yapamayız!”



DR. ÜLKÜ BALBAN

Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Uzmanı

1943 yılında doğdu. 1970'te Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni bitirdi. 1976'ya kadar Seydişehir Alüminyum Fabrikası'nda işyeri hekimliği, personele hekimlik yaptı. 1982'de Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ihtisas yaptı. 1982-1996 arası SSK'da çalıştı. 2003'te akupunktur uzmanı oldu. Halen işyeri hekimliği yapmaktadır.

Genç Hekimlere Anılar

Doktor olmayı çocukluktan beri çok istemiştim. Çalışma hayatımda çok sıkıntılarım oldu. “Niye doktor oldum ki” dediğim üzücü günler yaşadım.

Özellikle SSK dönemimde eğitimsiz, saygısız, emeklerimize değer vermeyen, kuşkucu, konuşmalarını anlamakta güçlük çektiğim insanlara hizmet vermek çok yıprattı ve üzdü beni.

Bir doktora düşen hasta sayısı insani değildi. Bir işi ideal şekilde yapma merakı olan benim için son derece zordu.

Yaptığının bir kâğıda reçete düzenlemek olduğunu zanneden insanlar kendi mahallelerinde nasıl iseler bize de aynı davranıyorlardı. Söylediklerini anlamıyorlardı. Hep “siz” diye hitap ettiklerim “sen” diyorlar, anlatılanları dinlemiyorlardı zaten.

Bir gün poliklinik merdivenlerine vardığımda, merdivene oturmuş 1,5 yaşlarındaki çocuğun elindeki emziği yere sürüp sürüp ağzına götürdü-

ğünü gördüm. Tepesinde dikilen iki kadın çene çalıyorlardı. Üstümdekiler doktor olduğumu gösteriyordu tabii. Durdum, “Hanımefendi bakın çocuk ne yapıyor? Oralar mikropludur, hasta olur sonra” dedim. Kadın bana döndü, hırsla ellerini sallayarak “Sen karışma doktor çokkk!” dedi. Kısaca “sizler varsınız ya!” demek istiyordu!..

Başka bir gün kliniğe girdiğimde çarşafı bir kadın “Tiyze bura irkek kovuşu mu?” diyor, evet dememe kalmadan başka bir beyaz gömlekliyi yakalayıp soruyordu.

Kadına “Ne şikâyetiniz var?” deyince “Ne bileyim ne hastalığım var kiscazım, acile gittim serumdan oldum. Ben dedim takmasınlar diye ama ondan oldum” diyor. Anlayabilirsen anla.

*

Karşımda ayakta tedavi görebilecek bir hasta var. Karısı lafa karışıyor: “Yatırsana be kızım amcanı, otus sene çalıştı, daha bikere hastaneye yatmadı.”

Ben reçete yazmaya devam ediyorum.

“Yani yatma da sırayla be kızım, arkası olmayınca ne yatak ne döşek!” diyor.

Kocası “Sussana be!” diye kadına bağırıyor.

O hiç aldırmadan devam ediyor:

“Bu hastane sanki sizin malınız, aklınızın erdiğini, arka çıktıklarınızı yatırıyorsunuz, bizim gibileri başınızdan savıyorsunuz” diyor.

Elimdeki reçeteyi almıyor.

“Hanımefendi, hasta yatması gereken biri değil de ondan yatmıyor” diyorum.

“Pek güzel de laf çevirmeyi öğrenmişsiniz, seni gidip başhekime şikâyet edeyim de gör!” deyip kapıyı çarpıp çıkıyor.

*

Almanya'dan izinli gelen kadın işçiyi muayene ediyorum. Çıkarken elimi sıkıyor.

“Siz Avrupa’da mı staj gördünüz?” diyor.

“Neden öyle dediniz?” diyorum.

“Avrupalı doktor gibi muayene ediyorsunuz da ondan” diyor.

*

Teni mosmor ödemli yaşlı bir hastam var. Oğlu polikliniğe gelmiş anlatıyor. İçerde bekleyen kişiler var. İşitiyorlar.

“Babam dinlemiyor doktorları, kendi bildiğini yapıyor doktor hanım” diyor.

“Ne yapıyor?” diyorum.

“Kartal hastanesine göndermişsiniz. Orada azıcık düzelmişti. Doktoru onu birkaç gün eve izne gönderdi. ‘Eve gidince hanımın yanına girmeyeceksin’ demişti. Dinlemedi ki, gelir gelmez annemin yanına girdi, sonra da kahveye gitti” diyor.

Afallayıp kalıyorum.

*

Tüberkülozdan 3 ay önce Ballıdağ Sanatoryumu’na gönderdiğim hasta fiş alıp sıra beklemiş, karşıma geldi.

Kartına bakıyorum, “Nasılsınız? İyi oldunuz mu?” diyorum.

Hastalığından konuşacağız sanıyorum. O yanıma doğru geliyor.

“Doktor hanım sana bişey sorucam. Benim hanımın yanına sokulmamın, banyo yapmamın mahzuru var mı? Üç aydır evde değildim” diyor.

Şok geçiriyorum, bunu sormak için fiş almış ve akşama kadar beklemiş!

“Hastalığınız normal hayatınızı sürdürmenize engel değildir” diyorum.

Çıkıp gidiyor...

*

Komadaki hastaya yapacak bir şey kalmayınca yanındaki yaşlı eşine; “Belki sen ona iyi bakar şefkatinle bir şifa verirsen iyileşebilir, artık tıbben yapılacak bir şey yok” deyince, kadın “Ben bakıyorum iyileşmiyor. Asıl sen buna bakacaksın ve Demirel gibi dirilteceksin!” diyor.

*

Dahiliye hastası. Böbrek yetmezliği. Hipoproteinemi nedeniyle her yerinde ödem var. Plevra boşluğunda da birikmiş. Nefes darlığı azalsın diye biraz sıvı alacağım. Arkası bana dönük olarak sandalyeye ters oturmuş halde duruyor. Kural gereği hastayla konuşmamız gerekiyor. Sıvıyı almaya başlıyorum.

“Nerelisiniz?” diyorum.

“Trakyalıyım” diyor.

“Misafir mi geldiniz Bursa’ya?” diyorum.

“Yok, oğlanlar burada iş tutunca beni SKODAladılar (sigortaladılar). Allah razı olsun bakıyorlar. Gelinler de çok eyi, ellerinden Kuran düşmüyor. Beş vakit namaz da kılıyorlar.”

Yanımda dikilen hemşire hanım, “Biz kılamıyoruz amca, şimdi biz cehenneme mi gideceğiz?” diyor. “Yaptığınız iyilikler onu karşılar” sözünü bekliyor.

Ama adam, “Şeytan sizin aklınızı çelmiş bi defa, artık nafiye, olmaz!” diyor.

*

Poliklinikte kadın önüme muayene fişini atıyor.

“Ben ciğer filmi çektireceğim” diyor.

“Peki kim bakacak filminize? Siz mi bakacaksınız?” diyorum.

“Yok, ben anlamam ama, beyim belki anlar” diyor.

Bakalım ne olacak diye yazıyorum filmi, gidiyor.

Bir daha da gelmiyor. Herhalde eve götürdü!

*

Klinikte sürekli başında bir havlu ile yatan ve dolaşan adama “Neden hep başınızda havlu var?” diyorum.

“Kafamda can-cin yok, havluyu alırsam aklım kaçacak gibi oluyor!” diyor.

Bir şey anlamıyorum...

*

Bir adam habire konuşuyor:

“Geçence acile geldim. Sağ tarafım, karnım ağrıyordu. Ameliyat doktoru baktı, az kalsın ameliyat edeceklerdi. Senin adını verdik de kurtardık” diyor.

Karnesine bakıyorum, benim KOAH’lı hastam. Cerrah arkadaşım apan-disitten şüphelenmiş, lökosit ve idrar baktırmış. Reçete vermiş.

Muayeneyi cerrah yapınca ya ameliyat ederse diye korkmuş herhalde.

*

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi... Çok şişman bir kadını acile komada getiriyorlar. Beyin kanaması. İki oğlu ve iki kızı yanından ayrılmak istemiyorlar. Tartışma çıkıyor. Biri, “Yaa! Ölsün de kolundaki bilezikleri sen al emi!” diyor bana.

O an hastanın sol kolunun bilezikle dolu olduğunu görüyorum. Meğer bilezikler için dört çocuğu da gelmiş. Acilde vefat ediyor. Tabii ki dört çocuk dışarıya çıkarılamamış oluyor.

Vefattan sonra hastane polisi olaya el koyuyor. Zimmet raporu hazırlayacak. Polisle tartışıyorlar. Tartışa tartışa gidiyorlar.

İçlerinde ne yas ne de ıstırap var.

*

Acildeyiz... 17 yaşındaki genci babası somnolans halinde getiriyor.

“İntihar etmiş bu, böyle bulduk!” diyor.

“Peki, nasıl etmiş?” diyorum.

“Bilmiyorum” diyor.

Ceplerini aratıyorum, intihar mektubu çıkıyor. Yirmi Librax içtiğini, Elazığ’a geri dönmek istediğini, babası izin vermediği için intihar ettiğini yazıyor.

Babası öğrenince bana “Bak; sen cebindeki mektubu buldun. Ben görmedimdi, işte aramızdaki fark! Biz okutalım derken...” diyor.

*

SSK: Acilden genç bir adam yatırılmış. Önünde kanla dolu bir çanak var. Karısı çok endişeli, “Aman doktor hanım, iki çocuğu var!” diyor. Önümde yeniden öksürüyor, köpüklü bir kan ağzının bir kenarından akıyor. Keder içindeyim. Hemen yeni bir hemostatik daha yaptırıyorum. Fakat 24 saatte ölecek gibi. Takibe alıyorum. Ben yokken hemşire polikliniğe durumu bildiriyor. Sürekli kan takıyoruz. Yatış pozisyonunu ayarlıyorum, tavsiyelerimi söylüyorum. Çok dikkatli dinliyor, mahzun mahzun gözümün içine bakıyor. Ama gıcık gene geliyor, gene gene!.. Kan durmuyor. Çaresizim. Aniden aklıma kadındağumda kullanılan, düz kasları ve damarları büzen Trasylol ampul geliyor. Hemen eczaneden aldırıp uyguluyorum. Üç gün sonra kanama azalarak son buluyor.

Sabah vizitinde öksürüyor ve önündeki tasa 7-8 cm uzunluğunda bronşun şeklini almış fibrinli bir pıhtı düşüyor. Bir daha kanama olmuyor. Filme gönderebiliyoruz.

Öğlen hemşire geliyor. Eczane kalfası bana Trasylol’u verirken “Siz yukarıda neler karıştırıyorsunuz? Doktor hanıma yazdırıp kendinize mi yapıyorsunuz bunları? (kadındağumda kullandıkları için) Sizi başhekiye şikâyet edicem” diyor.

“Ses etme, etsin bakalım” diyorum. Dahiliyeci arkadaş da “Siz bu am-

pullerle ne yapmaya çalışıyorsunuz?” diyordu. Şaşırmadım.

Herkes bir şey der ama doğru olan tektir. Hastada tüberküloz çıkıyor. Sanatoryuma gönderiyorum.

*

UÜTF: Türk halk müziği solisti bir kadın yatıyor. Plevral sıvısı var. Ponksiyon yapmak (suyunu almak) üzere odaya alıyorum. Bakıyorum bir memesi alınmış.

“Neden?” diye soruyorum.

“Trafik kazası geçirdim” diyor.

Üstelemiyorum. Kanser olduğunu söylemek istemiyor. Vişne rengi bir sıvı geliyor. Tahlile gönderiyorum. Plevra metastazı (kanserin ciğer zarına atlaması) olduğu anlaşılıyor.

İşlemi defalarca tekrarlıyoruz. Çünkü yeniden doluyor ve nefesi daralıyor. Üç ay sonra da vefat ediyor.

*

SSK Acil: Gece saat 01.00 suları. Ortalık sakinleşmiş. Masada oturmuş, önümdeki kâğıtlara bakıyorum. Masanın önünde bir karaltı beliriyor. Sağ koluna sardığı pembe peşkirden yere şıp şıp kan damlıyor. İçim cız ediyor. Kafamı kaldırıp yüzüne bakıyorum. Yiğit bir genç duruyor. Yerimden fırlıyorum.

“Ne oldu sana?” diyorum.

“Bişey olmaz ya! Motosikletten düştüm” diyor.

Yerler kan olmuş, gelen sedyeeye yatmak istemiyor ve dik duruyor.

Ben önde o arkada, pansuman odasına gidiyoruz. Ameliyat masasına uzanıyor. Havluyu aralayınca dirsekten bileğe kadar parçalanmış kaslar ve kemik görünüyor.

Cerrah arkadaşı çağırıyorum. Az sonra cerrah arkadaşım içeri girdiğinde hasta bembeyaz olup bayılıyor. Kolun yukarısına turnike yapıp, kanı durduruyoruz. Ameliyathanede onarılıyor.

Ben bu yiğide hayran kalmıştım.

*

SSK: Acilden pnömoni (zatürre) tanısı ile liseli bir genç yatmış. Sağ alt lobda pnömoni görünümü var. Antibiyotik veriyoruz. Gencin genel durumu çok iyi, kuru bir öksürüğü var. Koşuya çıksa nefesi daralmayacak gibi.

Bir hafta sonra kontrol filmi çektiriyorum. Filmde hiç ama hiç düzelme yok. Başında durarak “Allah Allah! Ne oldu acaba, böyle olmaması lazım” diyorum. Ve onu sıkıştırıyorum.

“Nasıl başladı bu, yeniden anlat” diyorum.

Sıkışınca kızarak; “Derste tükenmezi ısıırıyordum gö...ünü yuttum!” diyor.

Plastik parçasının ciğerine kaçtığını, doğrudan sağ ana bronşa girip bir lobun tam ağzını tıkadığını anlıyorum.

Plastik parça bronkoskopi ile çıkarılıyor.

*

Muayenehane: Karşıdaki kitapçı, karısı ile geç saatte geliyorlar. Kadının rengi kâğıt gibi bembeyazdı. Anemiden nefesi daralıyordu, çarpıntısı vardı. Fakülteye çok sayıda gitmişliği vardı.

“Bir şey bulamadılar ama ben çok fenayım, iki adım atamıyorum” dedi.

Muayenede her şeyi normaldi, yalnız karaciğer alanı biraz hassastı. Filme baktım baktım, sağ diyaframı 1-2 cm yüksekte duruyordu. Israrla geçmiş günlerde neler olduğunu sordum.

“Bir şey yok, bu yavaş yavaş giderek arttı” dedi.

Yalnız 4-5 ay önce dolaba uzanmak üzere iskemlenin çıktığını, düştüğünü, iskemlenin kolunun o bölgeye çarptığını, bir süre ağrıyıp geçtiğini söyledi. Ben o zaman karaciğer kapsülünde yırtılma olabileceğini, diyafram ile karaciğer arasında kronik olarak kanama olabileceğini düşündüm. Diyafram o nedenle yüksekte duruyor olabilir dedim.

Saat 19.30’du. Hemen röntgen uzmanı Dr. Fehmi Yavuzer kardeşimi

aradım. Saat geç de olsa bir batın ultrasonu rica ettiğimi söyledim. Durumu anlattım. Kabul etti.

Oturup beklemeye başladım.

Yarım saat sonra Dr. Fehmi Bey telefon etti. Subfrenik apse (karaciğer ile diyafram arasında apse) görünümü olduğunu söyledi.

Hasta geri geldi. Konuştuk.

Sabah tekrar fakülteye gitti ve ameliyat oldu. Kurtuldu. Ben de mutlu oldum.

İyi alınan bir anamnez teşhisin yarısıdır derler ya, dikkat edilince de neler yakalanabiliyor!

Biliyorsun, ölüm diye bir şey yok, diyor adam kadına.

Biliyorum, evet, artık öldüğüme göre, diyor kadın.

İki gömleğin de ütülendi, çekmecede,

sadece küçük bir gül benim özlediğim.

Yannis Ritsos

Hasta Mektupları

Meslek hayatım boyunca hekim hasta ilişkileri konusunda pek çok şey yaşadım. Bazen üzücü, bazen şaşırtıcı, bazen trajikomik olan bu olaylar ülkemizdeki sağlık sektörünün durumunu yansıtıyordu. Bende iz bırakan bu örnekler saymakla bitmez. Hekimlik anılarımdan bazıları genç arkadaşlara örnek olsun diye yazdım. Aşağıda hasta mektupları var. Bunlar her şeyi açıklıyor. İçlerinden biri beni her şeye kadir sanmış, torpil istiyor.

Sayın Doktorum!

1939 doğumlu olup, 18 senelik evliyim. 1959 da Difteri teşhisi ile Trokoti Ameliyatı oldum. 1960 da Folidol ve D.D.T. (ziraat ilacı) zehirlendim. Ses kısıklığı o zaman başladı. Fakat bu kadar değildi. 1974 te Zatürre geçirdim. Şuandaki şikayetim. Aşırı iştahsızlık - Kilo kaybı - Halsizlik - Zaman zaman ateşlenme - Nefes darlığı ve uykusuzluk midemde şişkinlik ağzım

dilim kuruyor. Baş dönmesi ve mide bulantısı. Yemek yerken terliyorum. Nefes darlığı artıyor.

*

Sayın Doktor Hanım

Gariban derdimi size anlatmak istiyorum. Hastahanenize sınav vardır ve personel alınacakmış bu yakınarda Kendim orta okul mezunuyum ve bana torpil yapmanızı istiyorum. Ve isteğinizi hemen yerine getiririm mümkün olacak kadar işi yap ve insanlığı unutmam. Rica ederim. İsmim: Hüseyin (...). Sizin hastanız olduğum için sizlere söylüyorum.

Sayın Doktor Hanım
Gariban derdimi size anlatmak istiyorum. Hastahanenize sınav vardır ve Personel alınacakmış bu yakınarda Kendim Orta Okul mezunuyum ve bana Torpil yapmanızı istiyorum. Ve isteğinizi hemen yerine getiririm mümkün olacak kadar işi yap ve insanlığı unutmam. Rica ederim. İsmim: Hüseyin Gökçen

19/4/89
Merhaba
Doktor hanım ben
[redacted] en son
verdiğin ilaçlar bana
iyi gelmedi. Kaza olun
ca çok üzıldüm belki
onun işindir. Yerimden
kımıldandığım zaman
içim kabarıyor. Çok
öksürürken istifra
ediyorum. Otururken
gıcık yapıyor çok kötü
öksürüğe tutuluyorum.
Hiç iştahım yok
çok halsizim.
Selamlar.

Doktor hanım
Deksan Tab. çok iyi yardım-
cı oluyor ve söktürüyor fakat
Acetaminophen maddesi böb-
reklere zararlı olduğunu oku-
dum. 2 yıldır Deksan'ı alıyo-
rum. Sizlerden istirahatım, bu
hususun doğru olup olmadığını
bilmek için bilgilerinizi rica
ediyorum. Hürmetler. Hastanız
Işıklı (...).

Aminocardol Amp?
Deksan Tab
Efetonin veya Eupnas şurup
BenGay
Lincosil Amp?
Pirasmin Tab

*

SAYIN BAYAN

21.4.86

(Sarı çizmeli Mehmet

DOKTORUM

Ağadan tavsiye mektubu)

ÜLKÜ BALMAN

BEN SİZİN

HASTANIZIM.

Mehmet

19/4/89

Merhaba

Doktor hanım ben (...) en son verdiğin ilaçlar bana iyi gelmedi. Kaza
olunca çok üzıldüm belki onun içindir. Yerimden kımıldandığım zaman
içim kabarıyor. Çok öksürürken istifra ediyorum. Otururken gıcık yapıyor
çok kötü öksürüğe tutuluyorum. Hiç iştahım yok çok halsizim. Selamlar.

Doktor hanım
Deksan Tab çok iyi
yardımcı oluyor ve
söktürüyor fakat
Acetaminophen maddesi
Böbreklere zararlı
olduğunu okudum
2 yıldır Deksanı
alıyorum Sizden
istihdamım bu husus
un doğru olup olma
dığını bilmek için
bilgilerinizi rica ediy-
orum Hürmetler Hastanız
Işıklı G

*

Benim burada talillerim var ben şimdi filim çektiyeceğim beni Ülkü
Balban gönderdi.

Göğüs Hastalıkları Uzmanı

Ülkü balban



PROF. DR. SADIK SADIKOĞLU

Nöroloji Uzmanı

1945 yılında Kırşehir’de doğdum. İlk, orta ve lise tahsilimi Kırşehir’de tamamladım. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 1969 yılında mezun oldum. 1969-1974 yıllarında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniği’nde Nöropsikiyatri ihtisasını tamamladım. 1974 yılında Uludağ Üniversitesi’nin kuruluşunda görev aldım. Akademik çalışmalarımı tamamlayarak doçent ve profesör oldum.

Yazarları arasında olduğum iki kitabım, dördü yabancı dilde olmak üzere çok sayıda yayımlanmış makalem var. 1975-1977 yılları arasında iki yıl süre ile Erasmus Üniversitesi’nde nörofizyoloji yüksek ihtisası yaptım. Amerika’da West Virginia Üniversitesi’nde ve Tokyo Showa Üniversitesi’nde eğitim çalışmalarına katıldım.

Evliliğim ve bir kız bir erkek çocuğum var. 1995’te kendi isteğimle emekliye ayrıldım. Halen muayenehanemde çalışmalarına devam ediyorum.

Randevuya Götürdüğüm Hasta

Değerli meslektaşlarım... Hekimlik yılları boyunca yaşadığım birçok küçük büyük, acı tatlı anılar var. Bunlardan bende hoş izler bırakan iki küçük anımı sizlerle paylaşacağım.

Birincisi şu: Hekimliği İstanbul’da uyguladığım yıllarda eşimle birlikte Yalova’da arabayla feribota bindik. Yukarı çıkıp dinlenirken çay molasında yanıma bir beyefendi uğradı.

“Günaydın hocam!” dedi.

“Günaydın.”

Tanıdığım, gördüğüm bir hasta. Biraz hoş beşten sonra dedi ki:

“Hocam, benim Sadık Hoca’da randevum var. Ben oraya yetişebilir miyim?”

Ben tabii, hasta etkilenmesin diye;

“Yetişiriz yetişiriz, merak etme” dedim.

Karşıda indik, arabamıza onu da aldım. Bağdat Caddesi’nde muayenehaneye var, muayenehaneye geldik. Buyur ettik, çıktık. Beraber sohbet ediyoruz. Ben onu tanıyorum, o beni tanıyor. Yukarı çıktık. Adam;

“Eline sağlık, çok teşekkür ederim, beni yetiştirdin” dedi. Sonra hemen ardından, “Ayıp oldu!” dedi.

Bunları söyledikten sonra çıkıp gitti.

Bu anı bende çok ciddi izler bırakmıştır.

“Lan Baba Yetiş!”

İkinci anım şöyle: Bursa’da Altıparmak’ta muayenehanem var. Köylerden birinden genç bir delikanlı ile babası geldi. Gayet hoş sohbet ettik, ne şikâyetin var dedik, anlattı.

Ben hemşire hanıma; “Kızım hazırla hastayı, içerde muayene edeceğim” dedim.

Hasta gayet iyi, hiçbir huysuzluk yok. İçerde masaya yattı. Ben nörolojik muayene yapacağım. Önce dinledim. Reflekslerine bakacağım. Elime çekici aldım. Elimde çekici görünce çocuk birden ayağa kalktı.

“Lan baba görmüyor musun? Adam eline baltayı aldı. Beni doğrayacak, yetiş!” diye bağırdı.

Bu olay çok hoş bir anı olarak belleğimde yer etmiştir.



DR. AHMET FEVZİ ÖZEKMEKÇİ

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1947 Kütahya doğumlu. İlk ve ortaöğrenimini Kütahya'da yaptı. 1970'te İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1975'te Hacettepe Tıp Fakültesi Çocuk Hastanesi'nde ihtisasını tamamladı ve uzman oldu. Aynı yıl kısa dönem askerliğini yaptı. 1975-1985 yılları arasında Kütahya SSK ve Devlet Hastanelerinde görev yaptı. 1985'te Bursa Devlet Hastanesi'ne tayin oldu. 1991'de Bursa Çocuk Hastanesi'ni açtı ve kurucu başhekim olarak görev yaptı. 1997'de emekli oldu. Halen özel bir tıp merkezinde çalışmaktadır.

27 Mayıs 1960 Sabahı Menderes Kütahya'da

27 Mayıs 1960, sabah saat 6.00 idi. Radyoda marşlar çalıyordu ve arada basbariton bir ses (ithal subayı Alpaslan Türkeş) "1 Numaralı Tebliğ" vs. şeklinde bildiriler okuyordu. Ortaokul 2. sınıfımın son günleri idi, okul şapkamı giyip saat 8.00'de okulda oldum. Giderken yolda bir iki kişi dışında kimseler yoktu. Okul ve çevresi polis kordonu altındaydı. Talebe olduğumdan okula gidişime engel olmadılar.

Kütahya Lisesi (Taş Mektep) ile hükümet konağı karşı karşıyadır, sınıfta birkaç arkadaştık. Sınıfımızın pencerelerinden de valinin odası net görülüyordu. Perdeleri kapalı idi. Odanın ışığı yanıyordu.

Bir süre sonra Kütahya Hava Er Eğitim Tugay Komutanı olan Paşa,

makam arabası ve arkasında da askerleri taşıyan araba ile hükümet konağı'nın önüne geldi. Merdivenleri çıkarak hükümet konağına girdi. Paşa o sene okulumuza bayrak direği yaptırmış ve bayrak çekme töreni yapılırken okula gelmişti. O nedenle tanıyordum. Adı Süleyman Demet Paşa idi.

15-20 dakika kadar sonra, hükümet konağı kapısından kalabalık bir grup çıktı ve merdivenlerden aşağı inmeye başladı. Grubun ortasında, Kütahya Valisi ile Süleyman Demet Paşa'nın arasında Başbakan Adnan Menderes vardı ve onların biraz önünde idi. Adnan Menderes, törenlerdeki gibi hazırolda duran askerlerin önünden geçip Paşa'nın arabasına sağ arka kapıdan binerken Süleyman Demet Paşa da selama durdu. Paşa da yanına oturup hareket ettiler. (Hava Er Eğitim Tugayı'nda askeri havaalanı hâlâ var.)

Birkaç hafta sonra "Süleyman Demet Paşa emekli edilmiş" dediler.

Halbuki bu konuda yazılan ve söylenenler; "Menderes, Eskişehir'den Kütahya'ya kaçarken jetler kovalamış" şeklinde idi.

1976 yılında (ihtilalden 16 yıl sonra) Kütahya SSK Hastanesi'nde mesai arkadaşlığı yaptığım Ürolog Op. Dr. Necdet Ayla (rahmetle anıyorum) ile ihtilalle ilgili sohbetimiz oldu. Kendisi o yıllarda Eskişehir Hava Hastanesi'nde çalışmış, emekli albaydı. 26 Mayıs 1960 gecesi Menderes onuruna verilen yemeğe katıldığımı, o gece Menderes'in çok üzgün olduğunu, zira gündüz mitingde konuşurken elektriklerin kesildiğini anlatmıştı.

Yoklukta Müdahale

1970 yılının son ayları... Kütahya SSK Hastanesi'nde pratisyen hekimim. Tavşanlı-Tunçbilek SSK Hastanesi'nden bir hekim ihtisasa gelmiş, hekim ihtiyacı olmuş. SSK Müdürü Nurettin Bey benden birkaç aylığına gitmemi rica etti, ben de kabul ettim.

Günlerden cumartesi, maden ocağından ambulans istendi. Sağ bacağı distalinde tibia-fibula parçalı kırık ve ayağı yumuşak doku tutuyor. Acilen gerekenleri yapıp, hastayı en yakın mesafede, ortopedi uzmanı bulunan Eskişehir SSK Hastanesi'ne sevk ettim. Ambulans tam hareket ederken hastanenin cerrahi Op. Dr. Turgut Altay (rahmetli) arabası ile geldi. Sendika

telefon etmiş, gerekeni yap demiş.

Hastayı maden ocağındaki kıyafeti ile ameliyathaneye aldık, pansumancı maskeye eter damlatmaya başladı, hasta uyudu. Dr. Turgut Bey bana neler yapacağımı tarif edip hastanenin deposuna indi. Biraz sonra getirdiği plaka ve vidaları, böbrek küvete doldurduğu alkolün içine koyup yaktı, sterilize etti. Kemiklerin tespit işlemi bitince içinde yüksek doz penisilin kristalize olan serum fizyolojikle yıkayıp yumuşak doku-cilt altı-cilt vs. dikip ameliyatı bitirdi. İçimden, bu hasta ya sepsis ya da kangren olur diyordum.

Gece yatağında hastayı kontrol ettiğimde sağ ayağı sıcaktı ve A.dorsalis pedis nabzı dolgun ve muntazam atıyordu. Sonraki dönemlerinde komplikasyonsuz geçti. Taburcu olurken, o bacağı 4-5 cm kadar kısa idi ve hafif aksayarak yürüyordu.

Tedaviden Teşhise

Orta yaşlarda bir bey, müteahhit firma sahibi imiş ve iş nedeniyle Tavşanlı'daymış. 5-6 seneden beri mide şikâyetleri varmış. Kullandığı ilaçları, uzmanlarca verilmiş reçetelerinden gösterdi. Hepsisi antiasit tedavi için verilmiş.

Usulen muayene ederken, içimden de tam tersi bir tedavi vereyim diye düşündüm ve öyle de yaptım. Hipoasiditede kullanılan asidol pepsin tablet verdim, galiba 180 kuruşluk bir ilaçtı.

Hasta yüzüme baktı ve “Sadece bu kadar mı?” dedi.

İki üç hafta sonra kontrole gelmesini söyledim. Bekleliyordum ama gerçekten geldi ve meslek hayatımın ilk hediyesini ondan aldım.

Kazazede Çocuklar

Kütahya Devlet Hastanesi'ndeyim, 1979-80'li yıllardı sanırım. Mesai bitiminde tam çıkarken, sonradan kamyon şoförü olduğunu öğrendiğim iki kişi kucaklarında iki kız çocuğu ile koşarak acile yöneldiler.

Çocuklardan biri konvülsiyon geçiriyordu. Anneyi de biraz sonra getirdiler, ortopedi uzmanı ameliyata aldı. Afyon karayolunda, tatile giderken kaza

geçirmişler, babaları Bursa SSK Hastanesi'nde doktormuş (üroloji uzm.), maalesef olay yerinde vefat etmiş.

Bursa SSK Hastanesi başhekimine zar zor ulaştım, durumun ciddiyetini anlattım ve hastanemizde olmadığı için, beyin cerrahisi uzmanı göndermesini istedim.

Gece nöroşirurji uzmanı Dr. Mesut Kırız geldi, tanıştık. Konvülsiyon geçiren çocuğu ameliyata aldı. Gerekenler yapıldıktan sonra çocukları ambulansla Bursa'ya götürdü.

Yıllar sonra Bursa'da aynı sağlık kuruluşunda Dr. Mesut Bey'le beraber çalışmak kısmet oldu. Kendisine sağlık ve uzun ömürler diliyorum.

İstismar...

1986-87 yılları, Bursa Devlet Hastanesi'ndeyim. Bir avukat bey telefon etti; “Fakir bir aile göndermek istiyorum, çocukları hastaymış, ne gerekiyorsa yapılmasını rica ediyorum, tüm masrafları üstleniyorum” dedi. Hasta geldi, A.glomerulonefrit tanısı ile sanırım 3 hafta kadar yattı ve şifa ile taburcu ettim.

Avukat bey tüm hastane masraflarını ödedi. Öğleden sonra yerel bir gazetede çalışan muhabir F.D. telefon etti; fakir bir aile gazeteye gelmiş ve böbrek hastası olan çocuklarını parasızlık nedeniyle tedavi ettiremediklerini söylemişler. Hemen yardım kampanyası açtıklarını söyledi ve çocuğun hastalığı hakkında bilgi almak amacı ile beni aradığını ifade etti.

Kendilerine her şeyin yapıldığını ve şifa ile bu sabah taburcu olduğunu, üstelik bir hayırsever tarafından da tüm tedavi masraflarının üstlenildiğini anlattım. Çok şaşırdı, “Bunu nasıl yaparlar!” diye serzenişte bulundu. Bir saat sonra tekrar aradı ve kampanyayı iptal ettiklerini, o ana kadar toplanan parayı yardım yapanlara iade ettiklerini anlattı.



DR. İBRAHİM BAŞEĞMEZ

İç Hastalıkları Uzmanı

1948 yılında Kilis'te doğdum. İlk, orta ve liseyi Kilis'te okudum. Son sınıfta 6 dersin boş geçtiği Kilis Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne kayıt yaptırdım. Ancak devam edemedim. Ertesi yıl Bursa Eğitim Enstitüsü'ne kaydoldum. Matematik bölümü arkadaşların bana cebir ve geometriyi öğretmelerinden sonra Tıp Fakültesi'ne gidebildim.

1974 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldum. Burslu okuduğum için mecburi hizmet yükümlüsüydim. Mecburi hizmetimi Malatya'da, askerliğimi Kayseri'de tamamladıktan sonra SSK Buca Hastanesi'nde İç Hastalıkları asistanlığına başladım ve 1984 yılında ihtisası aldım.

Eşimle aynı yere tayin yaptırmadığım için istifa ederek İzmir'in Tire ilçesinde serbest çalışmaya başladım. Siyasi nedenlerle Tire'den ayrılmak zorunda kalarak Bursa'ya geldim.

Bursa'da 3 yıl kadar serbest çalıştıktan sonra, önce Gemlik SSK Hastanesi'ne, 1 yıl sonra da SSK Çekirge Hastanesi'ne tayin yaptırıldı. Halen aynı hastanede İç Hastalıkları Uzmanı olarak çalışmaktayım.

Çocuk Hastalıkları Uzmanı Dr. Nursen Başeğmez ile evli olup, iki çocuk babasıyım.

Fare Pisliği

Malatya'da mecburi hizmetimi yapıyordum. 1975 yılı, ocak ayı. Her taraf bembeyaz karla kaplı. Köy yolları kapanmış. Şehir içinde bile ulaşım

bin bir zorlukla yapılıyor. İnsanın canı odada, sacına kadar kızarmış sobanın yanından ayrılmak istemiyor. Sağlık ocağına gelen hasta sayısı da azalmış.

Sağlık Müdürü aradı; şimdi ismini hatırlayamadığım bir dağ köyünde kızamık salgını olduğunu söyledi. Hemen ekibimi kurmamı ve oraya gitmemi emretti.

Köy enstitüsü mezunu, gözünü budaktan esirgemeyen, her türlü işe koşan, yararlı olmak için çırpınan bir sağlık memurum vardı; İhsan Bey... Bahsi geçen köyde görev yapmıştı. Onu çağırdım ve durumu anlattım.

“Ben o köyde çalıştım Doktor Bey, bu havada oraya ulaşmak mümkün değil” dedi.

“Ne yapacağız?” dedim.

“Yola çıkalım, YSE'den (Yol Su Elektrik – köylere yol, su ve elektrik götüren bir kurum) ‘ulaşamıyor’ raporu alıp dönelim” dedi.

Dediği gibi yaptık; raporu alıp Sağlık Müdürlüğüne gönderdim.

Sağlık Müdürü tekrar telefon etti; “gidilecek”.

Tekrar aynı işlemi yaptık. Raporu alıp gönderdik. Bu işlemi oturduğumuz yerden yapmıyorduk. Willis jipe ben, sağlık memuru, hemşire ve bir de ebe biniyor, her tarafından soğuk havanın girdiği, içinde titrediğimiz araçla belli bir yere geliyor, yolun kapalı olduğunu görüp en yakın YSE bakım şantiyesine gidiyorduk. Raporu da bu şantiyeden alıyorduk.

Sağlık Müdürü'nden tekrar telefon; “gidilecek”...

“Müdür Bey, nasıl gideceğiz? Durumu sen de biliyorsun. Her taraf karla kaplı. Gitmenin olanağı yok” dedim.

“Yürüyerek gidin!” dedi.

“Nasıl?” diye sordum. “Hangi giysiyle, hangi ayakkabı ile, hangi teçhizatla?”

“Depoya gidin, istediklerinizi alın” dedi.

Sağlık Müdürlüğünün böyle bir deposu olduğunu o zaman öğrendim. Depoda yok yoktu. Her türlü hava şartlarına uyan giysiler, botlar, yün iç çamaşırları, parkeler, karda yürümeyi sağlayan “HEDİK” denen ayakkabılar...

Gerekli olan her şeyi aldık. Botlar ayağımıza olmadı. Onları da Sümerbank'tan Sağlık Müdürlüğü adına alıp donandık.

Ertesi günü, gün doğarken yola çıktık. Köy yolunun başlangıcına gelince durup jipten indik ve yola koyulduk. Bu defa bize bir rehber de vermişlerdi. Dik yamaçlardan, rehberin bastığı yerlere basarak, tek sıra halinde yürümeye başladık. Hava, başlangıçta açıktı. Bir süre sonra kapandı ve kar yağışı başladı. İki tepenin arasından geçerken tipiye yakalandık. Kaşlarımız ve bıyıklarımız buz tuttu.

Akşam, hava kararırken köye vardık. Doğru muhtarın evine gittik. Muhtar şaşırdı;

“Bu havada ne işiniz var?”

Kızamık salgını ihbarı aldığımızı, bu nedenle geldiğimizi söyledik.

“Yok öyle bir şey” dedi. “İçeri buyurun, bu gece burada kalın, yarın bakarsınız; bu arada annem hasta, ona da bakarsınız” dedi.

Erkekler bir odada, bayanlar başka bir odada bizi ağırladılar. Hemen tereyağında yumurtalar yapıldı; peynirler, yufka ekmekler çıktı; yorgunlukta ve yolda yemek yiyemediğimizden, çıkartılan her yemek bize o kadar lezzetli geldi ki, hepsini silip süpürdük. Yataklarımız yapıldı ve yattık.

Ertesi günü hemşire ve ebe, evleri dolaşmaya başladılar. İhsan Bey’le ben de okula gittik. Tek derslikli okulda öğretmen bizi kapıda karşıladı. Kızamık salgını ihbarını öğretmenin yaptığı öğrendik. Ancak tek bir kızamık vakası yoktu. Birkaç tane soğuk algınlığı, nezlesi olan çocuk gördük. Muayene edip yanımızda getirdiğimiz ilaçlardan verdik.

Sonunda öğretmen itiraf etti: Memlekette annesi hasta imiş, izin alamamış. “Kızamık salgını nedeni ile okul kapatılırsa memlekete annesini ziyarete gideceğini” söyledi. Bu havada oraya gelemeyeceğimizi düşünmüş; okulun telefon emri ile kapatılacağını varsaymış. Gelmemiz sürpriz olmuş.

O gün köyü taramakla geçti. Geç olduğu için dönüş yoluna çıkamazdık. Muhtarın evinde tekrar misafir olduk. Muhtar o gün bizim için horoz kesmiş, pirinç pilavı yaptırmıştı.

Köylerde, Anadolu kasabalarında alışık olduğumuz bir şey, ortaya konan aynı kaptan yemek yemektir. Biz de ortaya konan kaptan pilavı kaşıkıyoruz.

Kaşıkta siyah uzun bir şey dikkatimi çekti. Yemek çalı çırpı ile yakılan ocaklarda piştiği için bir kömür parçası sanarak kenara aldım ve yemeğe

devam ettim. Bir iki kaşık yedikten sonra kaşığa tekrar aynı şeyi gördüm; elimle alıp yan tarafa bırakırken yumuşak bir şey olduğunu fark ettim. Yanımda oturan İhsan Bey’e gösterdim. İhsan Bey kulağıma “FARE PİSLİĞİ” olduğunu fısıldadı. Ne yapacağımı şaşırdım ve kaşığı yavaşça yere bıraktım. Midem bulanmaya başlamıştı. İhsan Bey kulağıma, “Belli etme, yavaşça doydum diye kalk” dedi. Kendisi yemeye devam ediyordu. Dikkat ettim; kaşığa az az alıyor, içindeki yabancı maddeleri temizliyor ve yiyordu. Bir süre sonra o da yemeyi bıraktı.

Ertesi gün kalktığımızda tipiden göz gözü görmüyordu. Muhtar bu havada yola çıkmanın ölümüne gitmekle bir olduğunu söyledi. Bizi bırakmadı. O gün de köyde kaldık. Fakat akşamki yemekten sonra ben bir şey yiyemez oldum. Muhtara da üşüttüğümü, midemin bulandığını söylemek zorunda kaldım.

O geceyi de köyde geçirdikten sonra, tekrar rehberimiz eşliğinde yola koyulduk ve Malatya’ya döndük. Yolda İhsan Bey; şayet fare pisliği olduğunu belli etseydim, o gece muhtarın hanımını döveceğini söyledi. Belli etmediğim için teşekkür etti.

Malatya’ya vardığımızda Sağlık Müdürü’nün Hava Kuvvetleri’nden yardım istediğini, bir helikopterin bizi aradığını öğrendik. Bir başka Sağlık Ocağı hekimi olan eşim, “Kocamı bulun!” diye Sağlık Müdürü’nün kapısına dayanmış. O da çıkardığı ekibin yol kenarında, karlar içinde kaybolan jipimizi bulmuş. Bunun üzerine bizim kötü hava şartlarında kaybolduğumuz düşünülmüş arama başlatmışlar.

Yıllar sonra Bursa’ya geldim. Serbest çalıştığım yıllardı. Bir ev hastasına gittim. Sarılışı olan ateşli bir hastaydı. Ne olduğunu anlamadım. Hastayı ileri tetkik için bir enfeksiyon hastalıkları uzmanının görmesi gerektiğini söyledim. Zengin olan aile, hastayı İstanbul’a götürdü. Orada hastaya WEİL HASTALIĞI tanısı konmuş. Bilindiği gibi, bu hastalık kemiricilerin, dolaşısıyla farelerin idrarı ile bulaşan bir hastalıktır.

O an aklıma Malatya’da yediğim fare pislikli pilav geldi.



DR. NURŞEN BAŞEĞMEZ

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

10.03.1950 tarihinde İzmir'in Urla kazasında doğdu. İlkokulu orada bitirdikten sonra orta ve liseyi parasız yatılı olarak İzmir Kız Lisesi'nde bitirdi. Çiftçi bir ailenin 3 kızından en büyüğü idi. Doktor olma hayalini gerçekleştirmek için Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girdi. Burslu olduğu için 1974-1979 yılları arasında Malatya merkezde sağlık ocağı tabibi olarak çalıştı.

1979-1983 yılları arasında Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlık eğitimini yaptı. Tire Devlet Hastanesi'ne tayin oldu. Orada 7 yıl çalıştı. 1990 yılında istifa edip özel bir hastanede çalışmak üzere Bursa'ya yerleşti. Halen Bursa'da serbest doktorluk yapmaktadır. Dahiliye uzmanı olan Dr. İbrahim Başeğmez ile evli olup iki oğulları vardır. Her ikisi de elektronik mühendisi ve İstanbul'da yaşıyorlar. Damla ve Defne adında iki de torunu var.

Sinirli Müsteşar

Malatya'da Çavuşoğlu Sağlık Ocağı'nda çalışıyordum. Sosyalizasyonun yeni başladığı yıllardı. Bana bağlı 13-14 civarında köy ve mezra vardı. Haftada 1-2 kez bir sağlık memuru ile köylere gidip sağlık evini ve ebe denetimlerini yapar, hastalar varsa muayene ederdim.

O sıralar Malatya'da kolera salgını başladı. Özellikle sosyo-ekonomik durumun kötü olduğu benim bölgemde daha sık oluyordu. Sağlık Müdür-



Malatya'da Adalet Sağlık Ocağı'nda görev yaptığım dönemde sağlık personeliyle, 1976.

lüğünden sarı zarfla gizli olarak ihbar gelirdi; biz de ekip olarak o adrese gider, gerekli işlemleri yapardık.

Bir gün mesai bitmek üzere iken yine bir kolera ihbarı aldım. Ertesi gün sabah mesaiye gelmeden önce ekiple belirtilen adrese gidip gereken önlemleri aldık. Sağlık ocağına döndüğümüzde ocağın önünde 3 adet siyah makam arabası vardı. Personel telaş içinde "Müsteşar geldi, sizi sordu" dediler.

Müsteşar benim odamdaydı. Mesaiye bu saatte mi geldiğimi sordu, azarlayarak. Ben bir ihbarı değerlendirmeye gittiğimi söylediysem de adam bağırıp çağırıyordu. Ben de dayanamayıp kolera ihbarı olduğunu söyledim. O anda müsteşar birden sustu, hemen herkesi odadan çıkardı. Bana döndü:

"Kızım, evladım, kolera ihbarı öyle uluorta söylenir mi? Sonra duyulursa turistler ülkemize gelmezler" diye uzun bir nutuk çekti.

Ben de aldığımız ihbarları nasıl değerlendirdiğimizi, yaptığımız uygulamaları, çevre sağlığı için aldığımız önlemleri anlattım. O sinirli müsteşar gitmiş, sevecen bir adam gelmişti sanki. Sonrasında birlikte çaylarımızı içtik. Bize iyi çalışmalar dileyerek gitti.

Sağlık Ocağı ve Terör

Malatya'dan ayrılmama az bir zaman kala üzücü bir olay yaşadım. O yıllarda terör çok fazlaydı. Sağ-sol çatışmaları, Alevi-Sünni kavgaları had safhadaydı. Gencecik lise öğrencileri birbirini öldürüyordu. Eşim askerdeydi, ben 7 aylık hamilleydim ama otopside otopsiye koşturuyordum.

Malatya'da 8 sağlık ocağı doktoruyduk, haftalık adli nöbet tutardık. Çevre ilçelerde de doktor olmadığı için bizim korkulu rüyamız oralara otopsiye gitmekti. Çünkü kışın kar nedeniyle yollar kapanıyor, biz orada mahsur kalıyorduk.

Benim nöbetçi olduğum haftaydı. Saat 23.00'te, gece bülteninde son dakika haberleri veriliyordu. Malatya Belediye Başkanı Hamido'ya bombalı paket gönderilmiş ve gelini ile beraber ölmüştü.

Ben hemen hazırlanmaya başladım. Bu otopsi sabaha kalmazdı. Ertesi gün yer yerinden oynayacaktı. Nitekim o sırada savcı telefonla arayarak araba göndereceğini, beni otopsi için aldıracağını söyledi. Ama sağ olsun Dr. Hasan Titiz beni arayarak o geceki otopsiye kendisinin gideceğini, savcı ile görüşüğünü söyledi. Benim özel durumum nedeniyle içi rahat etmemiş. Tabii ki çok memnun oldum. Sağlık durumum nedeniyle zorlanacaktım.

Hakikaten ertesi gün artık Malatya eski Malatya değildi. Gün geçmiyordu ki terör cinayeti işlenmesin. Kısa süre sonra alt katımdaki ebenin, ocaktaki temizlik personelinden birinin de terörist olduğunu öğrendiğimde çok üzüldüm.

Yıl 1979'du. Zaten 1980'de ihtilal oldu.

Favizm Kurbanları

Yıl 1982. Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nde ihtisastayım. Asistan sayımız az olduğundan neredeyse gınaşırı nöbet tutardık.

Bir gece acil nöbetindeydim. Uşak'ın köylerinden 5-6 yaşlarında bir çocuk getirdiler. Bir gün önce bakla yemiş; sararınca ve fenalaşınca bize sevk edilmiş. Ege Bölgesinde favizm çok sık rastlanan bir genetik hastalıktır.



Malatya'da yetiştirme yurdunda bir muayene sırasında, 1976.

Hemen tetkiklerini, kan grubunu istedim. O geceyi hiç unutamıyorum. Kan grubu 0 Rh negatifti. Fakat kan bankasında o kan yoktu. Kan için radyo anonsları yaptırık.

Çocuğun durumu kötüye gidiyordu; hemoglobin gittikçe düşüyordu. Damar yolunu açtık. Tam o sırada aynı yaşlarda bir çocuk daha getirildi. O da favizimdi ve bir subay çocuğu idi. Onun da kan grubu aynı idi. Babası gidip bir tabur asker getirdi. Hepsinin kan grupları bakıldı, bir tanesinin kanı 0 negatif çıktı. Çok sevindim, kan acile getirildiğinde ilk gelen çocuğun durumu kötü olduğu için benim aklıma bir fikir geldi; 2 kateter kullanarak her ikisine de kan verelim, zaten baba bir tabur daha asker getirmeye gitmişti.

Ben asistan olduğum için yetki almak amacıyla şef nöbetçisine bilgi verdim, izin istedim. Şefimiz o izni anneden almamız gerektiğini söyledi. Sonuçta kanı onlar getirmişti. Subayın eşine bu fikrimizi söyledik. Fakat anne kabul etmedi. İki çocuk acilde yan yana yatıyordu. Biri su verilmiş çiçek gibi açarken diğeri boynunu bükmeye başlamıştı...

Gelen askerlerden birinin kanı da negatif çıkınca çok sevinmişim; ama kan acile ulaştığında Uşaklı çocuk son nefesini verdi.

O gece duyduğum acı ve üzüntüyü hayatım boyunca unutamam.



DR. YILMAZ ATA

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik
Mikrobiyoloji Uzmanı

1950 Ankara doğumlu. Çocukluğu ve ilköğrenim yılları Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde geçti. Ankara Kurtuluş Lisesi'ni bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1977 yılında mezun oldu.

1978-1982 yılları arasında Hacettepe ve Ankara Tıp fakültelerinde Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları uzmanlığı eğitimi aldı. Etimesgut Hava Hastanesi'nde 18 aylık askerlik hizmetini tamamladı. 1983 yılında iki yıllık devlet hizmeti yükümlülüğü ile geldiği Mustafakemalpaşa ilçesinde 1998 yılına kadar kaldı. Bursa'ya gelerek 2006 yılına kadar kısa bir süre Merkez Verem Savaş Dispanseri'nde görev yaptıktan sonra Devlet Hastanesi ve Onkoloji Hastanelerinde 7 yıl kadar enfeksiyon hastalıkları uzmanı olarak çalıştı.

2006 yılında emekli olarak devlet hizmetinden ayrıldı. Aynı tarihlerde Özel Medikal Park Bursa Hastanesi kuruluş aşamasında göreve başladı. Halen bu kurumda çalışmaya devam etmektedir.

Oğullar, kızlar, gelinler, damatlar ve şimdilik bir de torun sahibidir.

İyiler Hep Öldü mü?

1970'li yılların sonları. Hacettepe Tıp Fakültesi Hastanesi. Türkiye'nin dört bir yanından sevk edilmiş, tanı konulamamış, hastalıklarının ileri evrelerinde olanlarla dolu Bölüm 85.

Bölümler blok numaraları ve katlarla anılırdı. 85, sekizinci blok beşinci kat

demekti. Dahiliye kliniğine ait bölümlerden biriydi. Nöbetlerde uyunamazdı. Genellikle güneşli veya üç günde bir nöbet tutulurdu. Nöbet sonrası izin olmaz, normal çalışmaya devam edilirdi.

Birçok gece olduğu gibi o gece de 85'te nöbetçiyim. Sabaha kadar arkadaşlarla bir koşuşturmacadayız. Gündüzden farksız çalışıyor bütün birimler. Kim bilir kaçınıcı kez girmiştik o altı kişilik odaya. Bir ya da iki hastayı kaybettik onca çabaya rağmen. Saatler böyle geçip gidivermiş, güneş doğmaya başlamış. Yorgunuz ama farkında değiliz belki. Geliş gidişlerimizden uyuyamamış kanserli bir hasta başucundaki yastığının üstüne oturmuş, üzgün üzgün bize bakıyor:

“Len oğlum, acıyorum size!..”

Şaşırdık. Ne oldu ki acaba? Biz ona acıyoruz aslında. Birbirimize bakıyoruz.

“Niye, n'oldu amca?” diye soruyoruz.

“Bırakın accığı da ölüversin len! Zaten de ölüyorlar. Kendiniz ölüceniz yoksa.”

Şaşkınlığımız bir kat daha artıyor. Ona mı, kendimize mi üzülelim? Kafamız karışıyor.

Şimdiki doktora saldıran, doktor öldüren, doktor sorgulayanları gördükçe aklıma bu hasta düşer.

Ne oldu bu insanlara? İyiler hep öldüler mi yoksa?

Bir Kalem, Bir Yazı...

Biz doktorların zamanları hep dardır. İşlerimiz hep çoktur. Muhtemelen bu yüzden, genelde yazılarımızı okumak zordur, hatta imkânsızdır. Bir eczacılar bir de arkeologlar (!) bizim bu yazılarımızı okuyabilirler.

Babam Kadastro Okulu mezunuydu, haritacıydı. Tuttukları kayıtların ve çizdikleri haritaların çok sağlam olması gerektiğinden olacak, okullarında özel yazı dersleri alıyormuş herhalde. Kendisi güzel yazı ve rakam yazma konusunda hassasiyet gösterirdi. Okulda öğrendiklerimizin dışında evde de bu konunun üzerinde durulurdu. Sayfalarca “2” yazdığımı hatırlarım. Ta ki babam “olmuş” diyene kadar.

Çocukluğumda kazandığım bu alışkanlığımı olabildiğince sürdürdüm. Hasta dosyası, istemler, konsültasyon kâğıtları ve reçete yazarken en azından okunaklı ve kurallara uygun yazdım.

2005-2006 yılları Bursa Onkoloji Hastanesi'nde çalışıyorum. Zaman zaman dolmakalem kullanıyorum. Hatta kaligrafların kullandığı kesik uçlu bir dolmakalem aldım. Daha bir güzel yazıyor.

Bir gün poliklinikte bir hastayı gördükten sonra reçetesini kesik uçlu dolmakalemle yazıp verdim. Bir iki hasta daha bakıp poliklinikten çıktım. Koridorda biraz önce baktığım bu hastayı gördüm. 45-50 yaşlarında bir adamdı. Beni bekliyormuş gibi bir hali vardı. Yanıma gelerek:

“Sen Atatürk’ün doktorusun” dedi, dolu dolu.

Ben bir şeyler soracağını sanırken daha önce hiç duymadığım böyle bir övgüyle bir an şaşırıp kaldım. Şaşkınlığımı atar atmaz, biraz da merakla sordum:

“Ne yaptım ki bu övgüyü hak edecek? Günlük, sıradan işlerimiz bunlar.”

Reçetede ki yazıyı göstererek:

“Bu onun işareti. O’na yakışan bir doktorsun.”

Bir tuhaf oldum. Çok etkilendiğimi itiraf etmeliyim. Bir kalem ve bir yazı... Ne kadar güçlüydü.

Ülser Diyeti

Tıp Fakültesi. İntern olduğumuz yıllar. Hacettepe’de intern olmak da boru değil hani.

1976-1977. Ankara Çubuk kazası. Şimdi adını unuttuğum bir köy. Sağlık ocağında çalışıyorum. Aslında sağlık ocağının bir hekimi var, benim onunla birlikte çalışmam gerekiyor. Fakat izin ya da başka bir nedenle kendisi yok. İlk kez yalnız başıma hastalarla karşı karşıyayım. Heyecan, ürkeklik, sorumluluk, ne ararsan var. Hastaya bakmak, hastayı muayene etmek, dinlemek bir şey değil. Ama karar vermek en zor iş. Allahtan yakınlarda Çubuk Bölge Hastanesi var. Orada tecrübeli ağabeylerimiz, ablalarımız ve sağlık ocağında bir aracımız, bir de şoförümüz var. Güvende sayılırım.

Her gün sağlık ocağında çalışıyorum. Haftada bir gün, pek de yakın olmayan bir başka köydeki sağlık evine gidiyorum. Doktorun geleceği gün çevreden insanlar da sağlık evine gelip muayene oluyorlar. Teknik olanaklar çok kısıtlı. Akciğer grafisi çektiirmek törene tabi. Ultrasonografinin adı bile yok daha o yıllarda. Çok basit bir-

kaç kan tetkiki ve idrar bakılabilir. Bunlar için de en azından bölge hastanesine gidiliyor.

O gün yine sağlık evine gittik. Bir şoför, bir ben. Vardığımız saatte sağlık evine gelen büyük küçük herkesi dinliyor, muayenesini yapıyor, ilacını veya reçetesini veriyorum.

Öğlen saatlerinde kalabalık bitti. Orta yaşlı, diğerlerine göre hali vakti biraz daha yerinde bir adam içeriye girdi. Gözüyle şöyle bir süzdükten sonra:

“Sen de çok gençmişsin yahu!” dedi.

Bir taraftan da derdini anlatmaya başladı. Gergin bir adama benziyor. Sindirim sistemi ile ilgili şikâyetleri var. Ülser, gastrit, spastik kolon? Daha helicobakter icat edilmemiş, endoskopi yok. Mecburen tedaviden teşhise gidiliyor. 1, 2, 3 numaralı ülser diyetleri var.

Adama oturdum ülser diyeti anlattım. Gerginliğini göz önüne alıp bir sakinleştirici ve o zamanlarda çok yaygın kullanılan Librax reçetesi verdim. Son hastaydı baktığım. Adam ayrıldıktan kısa bir süre sonra biz de ayrıldık sağlık evinden. Birden aklıma hastaya iki sedatif etkili ilaç verdiğim geldi. Telaşa kapıldım. Ama yapacak bir şey yok. Belki eczacı fark eder de birini vermez diye düşünüyorum, o da uzak bir ihtimal. Şimdiki gibi bırak cep telefonunu, normal telefon bile yok. Bir hafta kendi kendimi yedim. Her gün aklımda. Acaba ne oldu?

Nihayet ertesi hafta tekrar sağlık evine gittim. Kapıda bekleyen kalabalığı gözden geçirdim. Adam yok. Soracak kimse de yok. Kendisi başka bir köyden gelmişti. Adını hatırlamıyorum. Bir yandan işimi yapıyorum, bir yandan aklım adamda.

Tam bir hafta önceki gibi bekleyen insanların işleri bitmişti ki adam kapıda göründü. Sağ salım görünce nasıl sevindim anlatamam. Üzerimden büyük bir yük kalktı. Ben sormadan kendisi başladı söze:

“Gençsin diye bir şeye benzetemediydim ama valla helal olsun! Ankara’da bile kaç doktora, hastaneye gittim, bir çare bulamadım. Çok iyi geldi ilaçlarla perhiz.”

İyice rahatladım. Hastada bir sıkıntı yoktu, üstüne bir de iyileşmişti. Çok ısrar etti. Bir ayrıntı için diyerek köyüne götürdü. Yolda giderken:

“Doktor, iyi olmasına iyiyim de yalnız bir haftadır gün doğuyor mu, batıyor mu bir türlü anlayamıyorum...” dedi.

Çok gülmüştüm. Meğer ne kadar ihtiyacı varmış gevşemeye.



DR. ÜMMİYE LELOĞLU

İç Hastalıkları Uzmanı

29 Ekim 1950'de Ardahan'da doğdum. İlkokulu Vakfıkebir'de, orta ve liseyi Ankara'da bitirdim. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1973'te mezun oldum. Aynı fakültede ihtisas yaparak, 1977'de iç hastalıkları uzmanı oldum. 1982 yılına kadar da başasistan olarak orada çalıştım.

YÖK'ün ilk rüzgârları ile üniversiteden ayrıldım, Bursa'ya geldim. Önce Özel Hayat Hastanesi, sonra Setbaşı Tıp Merkezi'nde çalıştım. Kısa bir süre muayenehane hekimliğim de oldu. 2001 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurum hekimliğine atandım. Şubat 2005'te emekli oldum, tekrar Setbaşı Tıp Merkezi'ne döndüm. Kasım 2008'e dek çalıştım.

Ciddi sağlık sorunları ile Ankara'da yaşamakta olan annem ve babamla ilgilenmek adına, çok sık Ankara'ya gitmekteyim. Bu nedenle aktif hekimlik yapamıyorum. Dilerim, beni hâlâ arayan, dönmemi bekleyen hastalarım bir gün, tekrar hizmet verme şansını bulabilirim. Evliyim, bir oğlumuz ve bir kızımız var.

“Allah Sana da Nasip Etsin”

Yıllar önce Setbaşı Tıp Merkezi'nde, genç ve çok fakir, Basedow graves'li bir bayan hasta izlemekteydim. Kurum sahibi bize fakir hastaları ücretsiz takip etme fırsatı tanıdı. Belki ben biraz abartmıştım, öyle ki; “bu hastayı da sizin maaşınızdan muayene edelim” diye ara ara uyarılıyordum.

Ne yapalım ki, ülkemizde maddi durumu iyi olamayan insanlar hep vardır, korkarım giderek de artmakta. Neyse, sadede gelelim.

Gördüğü ilgi, yakın takip, hastamı çok mutlu ediyor ama ücret ödeyemekten de çok çok üzülüyor, sıkılıyordu. Sık sık benzer konuşmalar geçiyordu aramızda. Ben de sesimin en samimi, en inandırıcı tonu ile yaptığımı çok doğal olduğunu (kaderimiz farklı olsaydı, yani yerlerimiz farklı olsaydı) kendisinin de aynı şeyleri yapacağını tekrarlamak zorunda kalıyordum. Antitiroid tedavi ile lökopeni olduğu dönemler daha sık görüşüyorduk. Bayan da araya giren başka yakınmalarla geliyordu. Bir hayli yol almıştık ve her şey çok iyi gidiyordu.

Bir gün poliklinik çok kalabalıktı. Dışarda biraz bekleyince söylenen, münakaşa eden 2-3 kişi vardı. Bu beni etkilemez, her hastaya yine gereken zamanı verirdim. Çünkü onlar da içeriye girince, neden beklediklerini anlıyor, gördükleri ilgi ile bir yandan teşekkür ediyor, bir yandan da özür dileyerek dışarı çıkıyorlardı. Ancak kadıncağız, “Ben ücret ödeyenlerin hakkını yiyorum, onların zamanını alıyorum” diye söyleniyor ve hızla toplanmaya çalışıyordu. Telaşlandıkça eli ayağına dolaşıyor, panikliyordu. Nasıl olduysa, birden çarşafına dolandı. Bir türlü başaramıyordu. Keşke çarşaf yerine pardösü giyse, benim ailemde de eşarbını örten, pardösü giyen büyüklerim vardı ya, boş bulunup bunu söyledim. Birden durdu, “Aman doktor hanım, senin çok iyiliğini gördüm ben, Allah razı olsun. İyi bir insansın ama sakın unutma, çarşaf giymek çok büyük sevaptır. Bizim peygamberimiz ‘cibbaplarınızı giyin’ diye emretmiştir. Yüce Rabbim sana da çarşaf giymeyi nasip etsin.” Hâlâ toparlanmaya çalışıyordu. İrkilme sırası bendeydi. Aklımca ona giyim yardımı da sağlayacak, Uzunçarşı'dan kıyafet düzecektim. Peygamberin zamanında palto-pardösü manto gibi şeyler olsaydı, konfeksiyon günümüzdeki gibi olsaydı, “Aman ha onları giymeyin, çarşaf giyin mi diyecekti?” gibi şeylerle hâlâ derdimi anlatmaya çalışıyordum ama boşuna. Çünkü o, yine bana teşekkür ediyor, “Allah sana da, sana da nasip etsin” diye tekrarlıyordu.

Bu onunla son görüşmemiz oldu. Bir daha gelmedi. Merak ediyor, inşallah tedavisini sürdürmüştür diyordum. Giyiminize karışmak amacım yoktu, o gün yaşadığı sıkıntı zorluk nedeniyle konu açılmıştı. Ama genel olarak da,

neden insanlarımızın inançları, çağdaş giyim-kuşamla bağdaşmıyor, diye için için üzülüyordum zaten.

Nerden bilebilirdim ki, bir gün, 4+4+4 gibi bir eğitim sistemimiz olacak. Bir gün okullarda giyim-kuşam serbest bırakılacak. 1990'lı yıllardan, 2012'de böyle olabileceğimizi nerden bilebilirdim?

“Hangi Birini Desem?”

Şipşirin bir Anadolu kadını. Bana şikâyetlerini el kol hareketleriyle birlikte anlatıyordu.

“Doktor hanım, hangi birini desem ki... Benim yağrımdan bir ağrı giriyo böğrüme, oradan düşüme, oradan kalkıyo ince bellerime, ince belimden kalın belime, oradan da depeme çıkıyo. İşte o zaman ben bi hal oluyom, bayım bayım bayılıyom.”

Sırtını -lomber lojları- göğsünü, basenini, belini ve başını işaretle anlamama yardımcı oluyordu, garibim. İlk bakışta bir fibromiyalji hastası olduğu düşünülebilir ama, sistemik sorgu ve muayenesi yapılmasaydı, ciddi bir kombine valvül lezyonu olduğu nasıl anlaşılırdı?

Düşünüyorum da, günümüzde, 70 hasta bakmak zorunda bırakılan meslektaşlarım, böyle bir hastaya ne kadar zaman ayırır ve ne sonuca varabilirler? Neden neden performansa dayalı bir çalışma tarzına katlanılıyor? Gerçekten yapılacak bir şey yok mu? Hekimler, hekimlik ve tabii hastalar... Neden bu kadar çaresiz ve nereye kadar?



PROF. DR. HALÛK ERTÜRK

Göz Hastalıkları Uzmanı

1951 yılında Ordu'nun Perşembe ilçesinde doğdu. İlkokulu Ankara Kavaklıdere'de okudu. Talas Amerikan Ortaokulu'nu, Tarsus Amerikan Koleji'ni bitirdi. 1969'da girdiği Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1975'te mezun oldu. 1975-80 yılları arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Kliniği'nde ihtisasını tamamladı.

Askerlik görevini 1980-82 arası Dz. K.K.İskenderun Dz. Hastanesi'nde yaptı. 1982-83 arası SSK İskenderun Hastanesi'nde çalıştı. Ardından 1983 yılı sonuna kadar SSK Ordu Hastanesi'nde görev yaptı. Ocak 1984'te Bursa Özel Hayat Hastanesi'nde göreve başladı ve Mart 1986 tarihine kadar bu kurumda çalıştı. Akademik çalışmalarını Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı'nda sürdürdü. Burada 1986-90 arası Yrd.Doç.Dr.; 1990-95 arası Doç.Dr.; 1995-2006 arası Profesör olarak görevde bulundu.

1988 yılının Ocak-Mart döneminde İtalya'da Milano Üniversitesi San Paulo Hastanesi Göz Kliniği'nde Glokom tanı yöntemleri üzerinde çalışmada bulundu.

2006'dan beri Acıbadem Bursa Hastanesi'nde Göz Hastalıkları Uzmanı olarak çalışmaktadır. 1986 doğumlu Ediz adında bir oğlu var.

Hobileri: Fotoğrafçılık, Pulculuk ve Bilgisayar.

“Doğrusunu Görmüşsünüz İşte!”

Göz muayenesi için gelen 55 yaşlarında bir hanım, yakın görme sorunundan bahsetti. Ben de kendisine uzağı nasıl gördüğünü sorunca; uzakta

da sorunu olduğunu, ancak gözlük kullanmadığını söyledi.

Ben bu sefer;

“Araba kullanıyor musunuz?” diye sordum.

Arabayı da gözlüksüz kullanabildiğini ifade etti. “Kendinizi ve etrafınızı nasıl riske atıyorsunuz?” diyerek gözlüksüz araba kullanmanın sorunlarından bahsedince, kendisine çok güvendiğini ve yolları bildiğini ifade etti.

“Önce muayenenizi yapayım, gözlüksüz görme derecenize göre tekrar konuşuruz” diyerek muayeneye başladım.

Hanım hastamızın görmeleri gözlüksüz 0.3 seviyesinde idi ve kanunun sınırlarının bile altında kalmakta idi. Ancak sağ gözde +2.50, solda da +3.50 camlarla tam görmekte idi. Yaşı gereği yakın için ilavelerle yakın gözlükleri de +5.0 ve +5.50 olmakta idi.

Uzak eşeli üzerinden camlı ve camsız görmelerini göstererek araba kullanırken gözlük takması için ikna etmeye çalıştım ve başardığımı da düşünerek gözlüklerini yazdım.

Birkaç gün sonra hastanın tekrar randevu aldığını görünce “herhalde gözlüklere alışmadı” diye düşündüm.

Randevu saatinde gelince “Hayrola, alışamadınız herhalde” diyerek söze başladım ama bana;

“Ya ben bu camlarla çok net görüyorum, bunların yarısını yazın bana!” buyurdular.

Ben de;

“Gözlük yazımda pazarlık olmaz, arzu ederseniz bunu gözlükçüden isteyin” dedim.

Bunun üzerine;

“Bu gözlüklerle aynaya baktığımda estetik cerrahi olmam gerektiği anladım” deyince bayağı şaşırdım, durakladım, ne demem gerektiğini hemen çıkaramadım.

Ağzımdan şu sözler çıktı:

“Doğrusunu görmüşsünüz işte!”



OP. DR. ÖMER AKALIN

Genel Cerrahi Uzmanı

1955 yılında Ankara'da doğdum. Kavaklıdere İlkokulu, Mimar Kemal Ortaokulu, Ankara Gazi Lisesi'nde okudum. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 1978 yılında bitirdikten sonra, Ankara Numune Hastanesi'nde genel cerrahi ihtisasımı yaptım. Ardından Bursa Asker Hastanesi'ne yedek subay olarak geldim. Mecburi hizmet

kurasında Safranbolu Devlet Hastanesi'ni çektim, Safranbolu'ya gittim. 1984-1986 arasında mecburi hizmetimi tamamladım. Ardından Bursa Devlet Hastanesi'ne geldim ve 2010 yılına kadar Genel Cerrahi Uzmanı olarak çalıştım.

Muayenehanelerin kapatılacağı süreçte muayenehane mi, hastane mi derken 35 sene kamuya çalıştım. Sonunda, artık yeter deyip emekliliğimi istedim. Bu kararı vermemde tabii mevcut idarenin de çok katkısı oldu. Çünkü biz mesleğe başladığımız yıllardaki amirlerimiz ve arkadaşlarımız arasındaki sevgi ve saygıyı daha sonra göremedik. Yani idarelerle çalışanlar arasında korkunç bir kopukluk oldu. Biz başladığımızda idare katı ve başhekim muavininin odaları, doktorların buluşup dertleşme, sorunlara çözüm arama yeri idi. Daha sonraları ise, idare katı kapısından içeriye girilemez bir bölüm oldu. İdarecilerle çalışanlar arasında korkunç bir mesafe oluştu. Her iki taraf da birbirinden hazzetmez olmuştu. Bütün bunlar benim emekli olma kararı almama yardım etti. Eşimin de desteğiyle 2010 yılında emekli oldum. Şimdi Nergis Grubu'nda işyeri hekimliği yapıyorum ve muayenehaneme devam ediyorum.

Evliyim. Eşim emekli matematik öğretmeni. 1982 doğumlu, evli bir kızım var, Borçelik'te, insan kaynakları uzmanı. Damadım da Renault'da makine mühendisidir.

‘Okuyucu’ Kızın Ameliyatı

Bursa Devlet Hastanesi'ne ilk geldiğimiz yıllarda “icapçılık” vardı. Halbuki yaklaşık 20 yıldır, genel cerrahi kliniği doktorları 24 saat hastanede nöbet tutuyor. Saat beşten sonra bir hekim evinde icap nöbeti tutardı ve acil vaka oldu mu o hekime haber verirdi. Hekim de hastaneye gelir, o hastaya bakar, ameliyata alırdı.

Benim icapçı olduğum bir gün gece saat 01.00 sularında telefon çaldı. Hastanenin uzman nöbetçi doktoru arıyordu. Dedi ki:

“Ömer, genç bir kız geldi. Kalçası kırık, trafik kazası geçirmiş. Ben onu ortopediye yatırdım ama lökosit 40000 çıktı. Karnı da çok rahat görünmüyor.”

“Arkadaşım, gel de bir bak diyeceksin herhalde de vakit çok geç diye diemiyorsun, öyle mi?”

“Vallahi gelsen iyi olur” dedi.

“Tamam, sen bir ambulans yolla geliyorum ben” dedim.

Gittim. Ortopedi kliniğinde büyük bir koğuştaki, (eskiden Devlet Hastanesi'nin koğuşları 18 hastanın bir arada yattığı büyük bir oda halinde idi) kapının girişinde

25-26 yaşlarında genç bir kızcağız...

Nöbetçi doktor da yanımda.

“Geçmiş olsun evladım” dedim.

“Teşekkür ederim doktor bey” dedi.

“Aç bakayım karnını, muayene edelim” dedim.

Baktım, bizim akut batın dediğimiz karın içinde ameliyat gerektiren acil bir tablo vardı. Dedim ki:

“Seni ameliyata almam lazım çocuğum.”

“Niçin?” dedi.

“Karın içinde bir kanamadan şüpheleniyorum, onun için mutlaka ameliyata almam lazım.”

“Ben babama sormadan ameliyat olamam” dedi.

“Haklısın, babana haber verelim, hemen gelsin” dedim.

“Benim babam İstanbul'da” dedi.

“O zaman babana haber verelim ama biz senin babanı bekleyemeyiz, ame-

liyata hemen alalım.”

“Bizim evde telefon yok” dedi. “Sabah olsun babam işe gitsin. İşten babamı ararız, ondan sonra babam evet derse ameliyat olurum.”

Dedim ki:

“Kızım sen durumun ciddiyetini anlamadın. Babanı sabaha kadar bekleyemeyiz. Seni hemen ameliyata almamız lazım.”

“Yok” dedi, “ben babama sormadan ameliyat olmam.”

Nöbetçi doktor arkadaş dedi ki:

“Sen ne iş yapıyorsun?”

“Ben” dedi, “okuyucuyum.”

“O ne demek?”

“Ben Yalova’da bir pavyonda şarkı söylüyorum.”

Pavyonda çalışıyormuş, gece programı bittikten sonra çıkmış, bir taksiciyle Gemlik’e doğru gelirlerken arabanın içerisinde ne olduysa araba takla atmış ve şoförü Gemlik Devlet Hastanesi’ne, bu kızcağızı da Bursa Devlet Hastanesi’ne getirmişler.

“Ben babama sormadan ameliyat olmam, çünkü çok kızar” diyor, ameliyatı asla kabul etmiyor.

Nöbetçi doktor arkadaş dedi ki:

“Ama babana sormadan başka işler yapmayı biliyorsun sen!”

Kız yattığı yerden;

“Doktor bey” dedi, “ekmek parası adama her şeyi yaptırıyor.”

Tabii biz sustuk, söylenecek hiçbir şey kalmadı.

Hastalar yalvarıyor: “Kızım bak doktor beyler senin için uğraşıyor, gel ameliyat ol.”

“Hayır, babama sormadan olmam. Bir de bana bir fırça... Sen ne biçim doktorsun? Bu benim ikinci kazam. Daha önceki kazada araba üç takla attı ameliyat demediler, sen şimdi iki taklaya ameliyat diye tutturdun!”

Ve ben saat 01.00’de gitmiştim, saat 02.30 oldu. 1,5 saat boyunca kızı ikna edemedik. Sonunda nöbetçi arkadaşşıma dedim ki:

“Hastayı ikna edemeyeceğiz, tutanak tutup gidelim. Bu kabul etmeyecek.”

“Tamam” dedi.

Bir tutanak tuttuk. Ben imzaladım, nöbetçi arkadaş imzaladı. Kıza dedim ki:

“Sen de şurayı imzala.”

“Ben” dedi, “imza atmayı bilmiyorum.”

“Peki, parmak bas.”

“Babama sormadan parmak basmam!”

Ondan da ümidi kestik. Oradan bir iki hastaya dedim ki:

“Evladım sizin isimlerinizi yazayım. ‘Doktor bey ameliyat teklif etti hasta kabul etmedi’ diye imzalayın.”

“Tamam, doktor bey” dediler, imzaladılar.

Ben tekrar kıza döndüm:

“Evladım geçmiş olsun, bak son kez soruyorum. Ameliyat oluyor musun olmuyor musun?”

“Hayır, olmuyorum” dedi.

Peki... Hemşire hanıma “Kızım hastamızın tedavisi şu, tedavisini yap, iyi takip et. Yarım saatte bir kan sayımını kontrol et, bana haber ver” dedim.

Döndüm gidiyorum.

“Doktor bey, bir dakika!” dedi.

“Efendim?..”

“Sen okumuş adamsın” dedi, “iki saattir benimle uğraşıyorsun. Bir bildiğin var, ben ameliyat oluyorum.”

Dedim ki:

“Bak tamam, doğruyu buldun ama aradan tam iki saat geçti, vakit kaybettik.”

Neyse. Hemen apar topar bunu ameliyata aldım ben. Sağ böbrek ortadan parçalanmış, yarısı karnının içerisinde ayrı bir yerde duruyor, şakır şakır nasıl kanıyor, nasıl kanıyor... Bir ürolog çağırmaya vakit bile yok, hemen ben sağ böbreğini aldım. Böbreğini alıp kanamayı durdurunca tansiyonu yükselmeye başladı. O arada kan veriyorduk zaten. Hasta toparlandı, ameliyattan çıktı, gayet güzel.

Ertesi gün kızcağıza ilaç lazım, kan lazım. Ne arayan var, ne soran... Ortalıkta ne ana, ne baba... Hiç kimse yok. Kız tamamen üstüme kaldı. Hemşire hanımlar, “Ömer Bey antibiyotik lazım...” diyorlar, bir yerlerden antibiyotik buluyorum, antibiyotik veriyorum. “Ömer Bey serum lazım...” Serum buluyorum.

“Ömer Bey kan lazım...” Kan buluyorum. 15 gün boyunca kız üstüme kaldı. Benim stokumdaki (ilaç firmaları o zaman hastalarda kullanmak için eşantiyon ilaçlar bırakırlardı) ilaçların hepsi bitti. Ben başka bir Bağ-Kurlu hastaya -aslında bu bir suçtur, şimdi ifşa ediyorum- ilaç yazıp o ilacı bu kıza kullandım.

Kız düzeldi kalktı. 15 gün sonra taburcu ettik. Pavyondan bir adam geldi, aldı götürdü bunu.

Aradan 9 veya 10 ay, ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Bir gün ameliyattan çıktım. Kendi odamda bir kür yatağı var istirahat etmek için, oraya uzandım. Dr. Aydın Özbilgin, masada oturmuş, dosyaları dolduruyor. İkimiz aynı odayı paylaşıyorduk. Kapı çaldı. Ben “Gel!” dedim. Bu kızcağız girdi. Biraz kilo almış. Kalçasındaki kırıktan dolayı hafif aksıyor.

“Doktor bey, beni tanıdınız mı?” dedi.

“Tanımaz mıyım?” dedim. “Seni tanımamak mümkün mü? Hoş geldin. Gel bakalım.”

Geldi oturdu.

“Nasılsınız doktor bey?”

“Ben iyiyim evladım, seni de iyi gördüm maşallah.”

Birden;

“Doktor bey, ne oldu biliyor musunuz?” dedi.

“Ne oldu evladım?”

“Tombicik tombicik bir oğlum oldu benim, aynen sana benziyor doktor bey!” dedi.

Aydın Bey imalı bir gülüşle kafayı kaldırdı.

“Sen ne zaman ameliyat oldun bakayım?” dedi.

“9,5-10 ay oldu” dedi.

Aydın gülerек çıktı odadan dışarıya. Kız güya bana iltifat ediyor. Yani çocuğu bana benzetmekle, benim ona yaptığım iyiliği karşılayacak.

Onun için “Tombicik tombicik doktor bey, aynen sana benziyor benim oğlum” diyor.

Neyse, “Ben de iyi gördüm kızım seni” falan deyip kızcağızı, yolcu ettim.

Biraz sonra koridora çıktım. Doktor arkadaşlarım beni götür görmez, “Ömer, burada bir kız dolanıyor, oğlu olmuş, aynen sana benziyormuş!” diyorlar.

Bizim Aydın çıkmış herkese, “Ya bir kız geldi, Ömer’e böyle böyle dedi” diyerek olanları bir güzel yaymış...

İşte böyle bir anımız olmuştu. Çok gülmüştük. Zaman zaman hatırlayınca Aydın Bey falan takılırlar. “Ne oldu o çocuk?” derler, gülüşürüz...

“Sizin İşiniz Zor Doktor Abi!”

Bir cumartesi günü nöbetçiyiz. Bütün gün çok kötü bir nöbet geçirmişiz. Gecenin saat iki buçuğu, acilden telefon ettiler.

“Ömer abi, çok yorgunsun ama” dediler, “genç bir çocuk geldi, sol kasığının bıçaklanmış, bıçak yerinden dışarıya bağırsak ve omentum çıkmış.”

“Hemen geliyorum!” dedim.

İndim aşağıya, baktım 20-21 yaşlarında bir delikanlı, bağırsak dışarıda duruyor, bıçağın girdiği yerden dışarıya çıkmış. Hemen üstünü örttüm.

“Tetkiklerini aldınız mı?” diye sordum.

“Aldık.”

Tamam, doğru ameliyathaneye, hiç yatağa yatmasın bu. Ekibe de telefon ettim:

“Hemen hazırlanın, bir bıçaklanma geliyor.”

Çocuğu aldık ameliyat masasına. Yıkandık geldik, ekip de hazır. Ameliyat masasını falan hazırlıyoruz. Anestezi de çocuğu uyutmak için hazırlıklarını yapıyor.

Çocuk bana bakarak:

“Doktor abi, sizin işiniz çok zor be!” dedi.

Bir an için düşündüm. Gece 2 buçuk 3 ama hiç değilse bizi anlayan biri çıktı, bu bile güzel bir şey, işimizin zorluğunu anlayıp bizi takdir ediyor.

“Teşekkür ederim” dedim. “Nerden anladın?”

“Şimdi beni ameliyat edeceksin” dedi, “kurtaracaksın. Ben kurtulunca gi-deceğim, beni bıçaklayan dört adamı bıçaklayacağım, sen bi de onları ameliyat etmek için uğraşacaksın! Onun için senin işin çok zor.”

Ben anestezi arkadaşlara dedim ki:

“Zaten yorgunum, daha fazla sinirlerimi bozmadan, uyutun da şu çocuğu

ameliyatımızı yapalım!”

Bir de böyle bir anımız olmuştu...

Piramit...

Ben ihtisası bitirdikten sonra mecburi hizmete Safranbolu’ya gitmiştim. Orada da bir anım vardır. Zaman zaman onu hatırlar, gülerim.

Hastanenin asıl başhekimini dahiliye uzmanı bir ağabeyimizdi, bir rahatsızlık geçirdi, uzun süreli bir rahatsızlıktı, istirahat aldı. Kadınoğum doktoru, mecburi hizmete gelmiş bir arkadaşımızdı, şimdi Adana’da profesördür. Başhekime o vekâlet ediyor. Tabii biz gençtik, 27-28 yaşında hekimler. Asıl başhekim olmayınca personelde bir rahatlık, bir gevşeme oldu. Bir de Elazığlı, mecburi hizmete gelmiş Mustafa isimli bir genel cerrah arkadaşım var. İki genel cerrah, bir kadın doğumcu, bir çocukçu, dördümüz de mecburi hizmetçiyiz. Asıl başhekim ağabeyimiz de istirahatte. İşler ters gidiyor, personelde bir lakaytlık. Personel kaçta geliyor, kaçta gidiyor belli değil.

Bir gün başhekime vekâlet eden arkadaşına dedim ki:

“Süheyl, bir toplantı yapalım şu personelle. Kendilerine bir çekidüzen versinler, sen bir konuş, ikaz et.”

“İyi olur” dedi.

Personeli topladık. Zaten 50 yataklı küçük bir hastane, 25-30 personel var. Karşılarında biz dört doktor oturduk. Personelin kültür seviyesi belli, en iyisi ortaokul mezunu. Böyle bir yapı. Bunun yanında bir de hemşireler var, hastane müdürü var. Başhekimliğe vekâlet eden arkadaş başladı anlatmaya:

“Biz bir piramidiz... Piramidin tabanı ne kadar sağlam olursa, destekli olursa, tepedekiler o kadar rahat eder.”

Personel ağzı açık bakıyor. Lan piramit ne? Biz şimdi piramidin nesiyiz, neresindeyiz? Başhekim bey bize ne anlatıyor?

Ama Süheyl kaptırdı kendisini piramide. İşte piramidin tabanı da, tepesi de, aşağısının desteği yukarıya güç verir de... Personel böyle dinlerken Elazığlı genel cerrah arkadaş dayanamadı:

“Ben özetleyeyim. Başhekim bey diyor ki, adam gibi gelin gidin, yoksa

hepinizin ağzınıza sı.....m!”

Ne yapacağımı şaşırdım. Bir ona baktım, bir başhekime baktım.

Başhekim bey dedi ki:

“Tamam, arkadaşlar, Mustafa Bey konuyu özetledi. Toplantı bitmiştir!”

Personel çıktı biz kaldık. O sözlerin içinde biraz argo var ama ben hiç unutmam Mustafa Bey’in piramidi bu şekilde özetleyişini.

Acil’deki Travesti

Türkiye çok enteresan bir ülke. Yaşadığımız şeyler başka ülkede kolay kolay yaşanacak şeyler değildir sanıyorum.

Devlet Hastanesi’nin Acil’i Bursa’nın ciddi bir yükünü çeken bir servistir. Acil servisteki nöbetçi pratisyen arkadaşlarımız bir gün dediler ki:

“Abi ya, dün burada bir şey oldu, gülelim mi ağlayalım mı, ne yapacağımıza karar veremedik.”

“Ne oldu çocuklar?” dedim.

Anlattılar:

“Birden ambulans yanaştı. Bir sedye, bir panik, acil servise sedyeyle birisi girdi. Bir travesti bayılmış, histeri nöbetinde. Yanında da gene bir travesti arkadaşı. Hasta olan hiç tepki vermediği, hareket etmediği için arkadaşı panik halinde sürekli sedyeyi sallıyor. Bir yandan da hastaya seslenip duruyor:

“Cansu, kız Cansu!. Cansu!.. Cansu!..”

Hastada hiçbir tepki yok. Panik halindeki arkadaş tekrar sesleniyor:

“Niyazi abi, bir ses versene ya!”

Acil’deki arkadaşlar tabii şaşırmışlar. Bu nasıl bir şeydir! İnsan olmak nasıl bir duygudur. Yahu bu gülünecek bir şey midir, ağlanacak bir şey midir?

İşte hastaneler, acil servisler, böyle hayatın her kesiminden insanla karşılaşabileceğiniz, başka hiçbir yerde yaşayamayacağınız şeyleri yaşayacağınız mekânlardır. İşler iyi gidince, hastalar iyi olunca siz de gülersiniz, mutlu olursunuz. İşler ters gittiğinde ise hep beraber üzülmüşünüz. Böyle yerdin hastaneler.



DR. MUKADDES ÖZCAN

Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzmanı

Nazilli’de doğan Mukaddes Özcan, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunudur. Balıkesir ve Bursa’da pratisyen hekim olarak çalıştıktan sonra, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde dermatoloji alanında uzmanlık eğitimi aldı.

Bursa Devlet Hastanesi’nde dermatolog olarak çalışırken aynı zamanda kendi muayenehanesinde hasta kabul etmeye başladı. Otuz yıla yaklaşan uzmanlık deneyimiyle çalıştığı ve giderek hizmet alanını zenginleştiren kendi kliniğinde, sağlık ve güzelliği bütünleştirmekten büyük bir keyif alıyor.

Fotoğraf çekmek, resim yapmak ve farklı coğrafyalara seyahat etmek sevdikleri arasında yer alıyor.

Harama Uçkur Çözmeyen Dede

Genç bir hekim olarak asistanlığa başladığım ilk günlerde poliklinik yaparken, genital bölgesindeki yakınmalarını görmek istediğim çok yaşlı, tonton bir dede aniden gözyaşlarına boğulunca şaşırdım.

“Ne oldu, niye ağlıyorsunuz?” diye sorduğumda şu cevabı verdi:

“Ben bu yaşa kadar harama uçkur çözmedim doktor hanım, soyunamayacağım.”

Ne diyebilirdim ki bu lafa? Hemen erkek asistanlardan birine dedeyi muayene etmesini rica edip işin içinden sıyrıldım.

Yoğun Poliklinikte Uyuz Tanısı

Uzman olarak zorunlu hizmetten sonra Bursa Devlet Hastanesi’ne atandığımda; iki yıl boyunca branşında tek doktor olarak çalıştım. İlk yıl baktığım poliklinik hasta sayısı, hiç unutmuyorum, 18.000’di.

O yıllarda batı illerine yoğun göç yaşıyordu. Bursa da bu göçten fazlasıyla nasibini alıyordu. Aileler akrabalarıyla kalabalık evlerde, güç koşullarda yakın temas halinde yaşıyorlar, bu da bazı hastalıkların kolayca yayılmasına sebep oluyordu.

Sonraki yıllarda oldukça azaldığını gözlemlediğim uyuz hastalığı 80’li yılların sonunda çok fazla görülürdü. Günde en az 5-6 kişiye tanı koyardım.

Uyuzun tipik belirtisi, penis başında sivilce gibi görülen bir yaradır. Bu lezyon görüldüğünde kesin tanı konulur. Ancak yoğun poliklinik şartlarında kısa sürede hastayı ikna edip muayene etmek hayli zor oluyordu.

Poliklinik kapısında duran akıllı, çalışkan, Demir isimli bir personelimiz vardı. Bu belirtiyi ona öğrettim. Erkek hasta gelip de uyuzdan şüphelendiğimizde lafı uzatmadan hastayı paravanın arkasına davet edip personeli çağırıyordum.

“Bak bakalım Demir Efendi!..”

Çok kısa sürede cevap geliyordu.

“Var doktor hanım.”

Ya da:

“Yok doktor hanım.”

Tanıyı böylece kesinleştiriyordum.

Bir süre sonra, hastalardan biri, Demir Efendi’yi kastederek;

“Ben erkek doktora muayene olmak istiyorum, o daha bilgiliymiş!” demez mi?

“Çocuklar Büyüdü Doktor Hanım”

Gene uyuzla ilgili anılarımdan biri:

Asistanlığımın ilk yılı, deneyimsiz olduğum zamanlarda bir arkadaşımın eczanesinde otururken, cilt hastalıkları uzmanı olduğumu öğrenen yaşlı çaycı

amca âdetten olduğu üzere hemen şikâyetlerini sıralamaya başladı.

Birkaç aydır şiddetli kaşınıyordu, özellikle geceleri kaşıntı artıyordu. O ortamda hastayı soyamadan, sadece görünen bölgeleri muayene edebiliyordum. Elleriindeki lezyonlar uyuza işaret ediyordu. Emin olmak için eşinde de kaşıntı olup olmadığını sordum. Yoktu. Eğer uyuzsa eşi de mutlaka kaşınmalıydı.

Kafam karıştı, ne tanı koyacağımı bilemedim. Zaten başka bir şeye de benzetemedim.

Tekrar sordum, tekrar aynı cevabı alınca birden aklıma başka soru geldi.

“Eşinle aynı yatakta yatıyorsunuz, değil mi?”

Cevap, ortamdaki herkesi güldürdü, tanımı da netleştirdi.

“Nerdeee!.. Çocuklar büyüdü doktor hanım.”

Meğerse çaycımız eşiyle yatakları ayırmış.

Daha sonra tanı koyarken zorluk çektiğimde bu soruyu da hep hatırladım.

Türkan Saylan Hocamla Lepra Taraması

Meslek hayatımda en unutamadığım anılardan biri; 1986 yılında Dr. Türkan Saylan hocamla birlikte Bursa ilinde yaptığım lepra taramasıdır.

O sıralarda çok kısa süre kaldığım, Bulaşıcı Hastalıklar Şube Müdürlüğü görevindeydim. Lepralı ve frengili hastaları incelediğimde kayıtlarının ve tedavilerinin eksik olduğunu fark ettim. Bu görevi benden önce yapan hekim arkadaşlarım; diğer bulaşıcı hastalıklarla, aşılarla ilgilenmişlerdi. Ancak uzmanlık alanımda olduğundan lepra ve frengi benim daha çok ilgimi çekmişti ve bu konuda bir şeyler yapmayı çok istiyordum.

O sırada bir Dermatoloji Kongresinde asansörde Türkan Hocayla karşılaştım. Kendisinin öğrencisi olmamıştım ancak leprayla ilgili çalışmalarını biliyordum. Yurdu karış karış dolaşmaya başlamıştı. Kısacık sürede kendimi tanıtıp Bursa’da leprayı kayıt altına almak için yardım istedim. Son derece samimi, sınırsız ve alçakgönüllü bir kişiydi. Müthiş bir organizasyon yeteneği vardı. Hemen bir tarih saptadık.

1986 sonbaharında Sağlık Müdürlüğü ve Tıp Fakültesi’nden bir ekiple

dört gün boyunca Bursa’nın köylerini tek tek dolaşıp lepra taraması yaptık. Kayıtlı hastaları ve yakınlarını muayene edip durumlarını belirledik.

Ben lepra hastalığına tanı koymayı Türkan Hocadan öğrendim. Ayrıca hastanın sadece hastalığıyla değil psikolojik, sosyal, hatta ekonomik durumuyla bile ilgileniyordu. Lepralı hastalar asırlardır toplum yaşamından uzak tutulmuştu. Bulaşıcı olduğu düşünülüyordu evlerinin içinde toplumdan izole yaşıyorlardı.

Türkan Hoca bu algıyı kırmak için özellikle hastalarının evine giriyor, onlara dokunuyor, ikramlarını kabul ediyor, çevredekilerin, komşu ve hasta yakınlarının bilgilenebilmesi için aydınlatıcı konuşmalar yapıyordu. Ailenin geçim durumunu, hastanın evindeki eksiklerini not ediyor, bunları Cüzamla Mücadele Derneği’nden göndermeyi vaat ediyordu. Bu vaatler arasında bir çift özel ayakkabı, bir televizyon olduğu gibi, bazen de ailenin geçimini düzenlemek üzere bir çift koyun ya da bir inek almak üzere kullanılacak maddi yardım olabiliyordu.

Bu taramada ikisi yeni olmak üzere 28 tane yeni hasta tespit ettik. Birkaç tanesi İstanbul’da Lepra Hastanesi’ne çağrılarak, diğerleri de eve ilaçları düzenli yollanarak tedavi altına alındı.

Türkiye’de lepranın kökünün kazınmasında büyük katkısı olan Türkan Saylan eşsiz bir insan ve hekimdi. Tüm ömrünü insanlara adanmış bu benzersiz kişiyi hayatının son döneminde hiç hak etmediği şekilde üzdük.

Milletçe kıymetini pek bilemesek de insanlık tarihi onun yaptıklarını şükranla, minnetle anacaktır.

Ruhu şad olsun...



PROF. DR. ERGÜN ÇİL

Çocuk Sağlığı, Hastalıkları ve
Çocuk Kardiyoloji Uzmanı

1956 yılında Kastamonu'da doğdu. Babası emekli ilkokul öğretmeniydi. Bu nedenle ilköğrenimini Kastamonu'da farklı köy okullarında, ortaöğrenimini ise İstanbul'da yaptı. İstanbul Tıp Fakültesi'ni 1981 yılında bitirdi. Bolu-Kırıscık'ta 1 yıl, Sakarya-Akyazı'da 2 yıl çalıştı, Erzurum-Kandilli'de yedek subay olarak askerlik yaptı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisası, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Kardiyoloji üst ihtisası yaptı.

1995'te doçent, 2001'de profesör oldu. Halen Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda görevini sürdürmekte ve yarı zamanlı olarak muayenehanesinde çalışmaktadır.

Evli ve iki kız babasıdır. Ders anlatmak en büyük zevklerinden olup müzik dinlemek, kitap okumak, tenis ve masa tenisi oynamak hobileri arasındadır. İlgilendiği konular tarih, arkeoloji, antropoloji, mitoloji, felsefe, psikoloji ve kişisel gelişimdir.

Hatıra Yabancı Cisim

Bir gece çocuk acilde nöbetçiymen, 9-10 aylık bir çocuk getirdiler. Şikâyeti, ağzından salya akması, ağlama ve öğürme idi. Muayenesinde önemli bir bulgu yoktu. Bir akciğer filmi çektiydim dedim.

Filme baktığımda, çocuğun boynu hizasında uzun, metal bir nesne gördüm. Hiçbir şeye benzetemedim. Sonra annesinin kucağındaki çocuğun boynuna asılı olan “kolye gibi metal bir şey mi var” diye bakarken, kadının

kulağındaki küpe dikkatimi çekti. Filmdeki ilginç metal nesne tıpkı kadının sağ kulağındaki küpeye benziyordu ve kadının sol kulağında da küpe yoktu. Kadına:

“Senin küpenin biri nerede?” dedim.

Kadın telaşla kulaklarını yokladı ve “Aaa! Küpemin biri kaybolmuş” dedi.

Ben de:

“Korkma, küpeni çocuk yutmuş. Nasıl oldu bu, anlat bakalım” dedim.

Kadın, gece çocuğu uyutmak için onunla yattığını, ama uyuyakaldığını, sonra uyandığında çocuğun huzursuz olduğunu ve devamlı ağladığını anlattı.

Annesi çocuğu uyutacağına, çocuğun annesini uyutup kulağından küpesini çıkarıp yuttuğu belliydi. Çocuğu sedyeye yatırıp, başını iyice arkaya doğru bükerek, ince uzun bir pensle ucu görünen küpeyi yavaşça çekip çıkardım. Çocuk rahatladı. Şaka olarak annesine,

“Bu tip yabancı cisimleri çıkarınca bunları belge ve hatıra olarak saklamamız gerekiyor. O yüzden altın küpeyi de almak zorundayız” dedim.

Ama kadın ciddi sanıp “Hayır, küpemi veremem, onu bana rahmetli annem aldı” deyince güldük ve şaka yaptığımızı söyleyip gönderdik...

Çocuk Doktoru Olarak Duyduklarınızı Başka Hiçbir Yerde Duyamazsınız

Kusma yakınması ile getirilen hasta için “Çocuğunuz en son ne yedi?” sorusunun cevabı, “Her zamankinden”dir.

“Hastaya verdiğim ilaçlar bitti mi?” dediğinizde, “O ilaçlar çok ağır gelir diye kestik” derler.

Çocuğun muayenesi bittikten sonra, “Bir ay sonra kontrole gelin” dediğinizde, “Çocuğu da getirelim mi?” derler.

İlaç tariflerini yazar verirsiniz, kendi bildiği gibi verir. “Niye ilacı burada yazılanlara göre vermediniz?” dersiniz, “Onu okumaya hiç vaktim olmadı” derler.

Siz hapını 2x2 tok karna yutsun diye yazar verirsiniz. On gün sonra 2x1

aldığını öğrenirsiniz. Nedenini sorduğunuzda, “Eczacı bu çocuğa fazla gelir dedi” derler.

Üfürüm duyulması nedeniyle gönderilen hastaların nesi olduğu sorulduğunda; “Gönderen doktor çocukta üfürük, üfürütü, püfürüm, üfleme, püfleme duymuş” derler.

Kapanan Kalp Delikleri

2.5 yıldan beri kalbinde 2 adet VSD olduğu için izlediğimiz kız çocuğunun son kontrolünde ikinci deliğin de kapandığı görülünce ailesi çok sevindi ve babası (artık infektif endokardit için profilaksi gerekmeyeceği için) heyecanla;

“Buradan hemen kızımın kulaklarını deldirmeye gidiyorum” dedi.

Ben dayanamadım ve taşı gedigine koydum.

“Asla olmaz, 2.5 yıldır biz kalbindeki delikler kapansın diye bekledik, siz hemen vücuduna iki delik daha mı deldireceksiniz?”

Koltuk Taksitleri

Gemlik’ten gelen bir hastanın annesinden daha önce gittikleri hastanede yapılmış tahlilleri istedim. Bir süre tahlillere baktım, anne sordu:

“Nasıl doktor bey, tahlillerde bir sorun mu var?”

“Tahliller normal de, yalnız bence koltuk takımlarını biraz pahalıya almışsınız?”

“Nasıl yani? Siz nereden biliyorsunuz koltuk takımı aldığımızı?”

“Burada tahlillerin arasında faturası var da!.. Neyse, güle güle kullanın.”

Bu sırada baba da lafa karıştı:

“Sahi hanım, bitmedi mi onun taksitleri daha?”

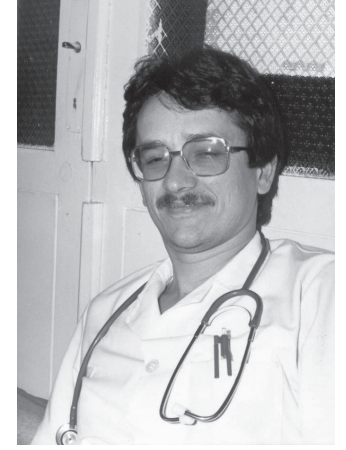
Katedrale Giden Doktor

Bir gün kateter günü olduğu için, kapıma “kateter’deyim” yazıp asmıştım, nerde olduğum bilinsin diye.

Öğleden sonra geri döndüğümde, kapımın önünde randevu almadan gelen ve beni bekleyen bir hastanın babası ile karıştım.

“Doktor bey, sabahtan beri sizi bekliyorum, Katedral’e gitmişsiniz” dedi.

“Valla, katedrale sadece pazar günleri gidiyorum, ben kateter yapmaya gitmiştim” dedim...



Uludağ Üniversitesi, 1985.
Çocuk acilde nöbet tutarken.

Organik Fosfor Zehirlenmesi

Pratisyen olarak Bolu’nun Kıbrısık ilçesi sağlık merkezinde çalışırken, akşamüzeri şuuru kapalı bir hasta getirdiler. Hasta 40 yaşlarında, üstü başı perişan ve oldukça kötü durumdaydı.

Getirenlere ne olduğunu sorduğumda, “adamin kimsesiz ve alkolik olduğunu, içki bulamayınca ne bulursa içtiğini, bu sefer de baygın vaziyette bulduklarını, yanında da boş bir teneke kutu olduğunu söylediler.

Ben hemen hastaya serum taktırıırken o kutuyu getirmelerini söyledim. Bu arada muayenesini de yaparken koşarak kutuyu getirdiler.

Kutunun üzerini okuyunca, tarım ilacı olduğunu ve organik fosfor içerdiğini gördüm. Muayene bulguları da organik fosfor zehirlenmesine tam uyuyordu. Hastada salya artışı, şuur kaybı, vücutta istemsiz hareketler, hırıltılı solunum, gözlerde aşırı myozis gibi bulgular vardı.

Hastanın hemen midesini yıkamaya karar verip ağzını açıp aspire ederek sonda yutturmaya çalışırken parmağımı da ısırdı. Neyse, bir yandan midesini yıkarken, serum miktarını artırıp, 1 ampul atropin yaptık, nabzını ve gözbe-

beklerini kontrol ederek ve yüzüne bakıp yüzü kızarana kadar 2 ampul, sonra 4 ampul, 5 ampul birden vermeye başladık. Hâlâ atropinizasyon belirtileri yoktu. Ve acil dolabındaki atropinler de bitmişti. Depo kilitliydi ve anahtarı da tıbbi sekreterde idi. Onu arattım kasabada, ama kaybedecek vakit yoktu. Kilidi kırarak kapıyı açtık, ne kadar atropin varsa hepsini acile indirdik. Bu arada depoda hiç kullanılmamış bir kutu piralidoksim de bulduk ve hemen antidot olarak piralidoksimi de yaptık.

Bu arada bir hemşire devamlı atropin ampul açıp enjektöre çekiyor, diğeri hastaya hazırlanan atropinleri yavaş yavaş yaparken ben de hastanın bulgularını kontrol ediyordum.

Bu arada bizimle birlikte çalışan bir diş doktoru arkadaş da bize büyük bir heves ve heyecanla yardım ediyor ve daha önce öğrettiğimiz gibi hastanın midesini yıkıyordu. Piralidoksim ve yaklaşık 60 ampul atropinden sonra hastada yüzde kızarma, gözbebeklerinde genişleme, hırıltıda azalma, solunumunda düzelme ve şuurunda açılma görülmeye başlandı. Artık atropin vermeyi bırakıp destek tedavisine devam ettik ve hasta birkaç saat içinde düzeliş kendine geldi. Bir gece izlemde tutarak sabah sağ salim evine gönderdik.

Bu hastanın kurtulması kasabada büyük bir olay oldu. Bize yardım eden tüm sağlık merkezi personeli ve başta diş hekimi arkadaş olmak üzere herkes çok mutluydu ve her yerde birkaç gün bu konu konuşuldu. Sonra da olay yavaş yavaş unutulmaya başladı.

Aradan 2-3 hafta kadar geçmişti. Ben haftada bir yakındaki büyük bir köyde kadrosu boş olan bir sağlık ocağına poliklinik yapmaya gidiyordum. O gün de bütün gün poliklinik yapıp ambulanslık dahil her işimize yarayan emektar jipimizle akşama doğru sağlık merkezine yorgun bir şekilde döndük. Ama etrafta bir gariplik, herkeste bir tedirginlik vardı. Acilde bir telaş, bir heyecan ve karışıklık fark ediliyordu. Ne olduğunu sordum. Ben yokken yerime başka doktor olmadığı için diş doktoru arkadaş vekâlet ediyordu. Kendisi Rize-Ardeşenli, yani “tipik Karadenizli” idi ve çok iyi niyetli, özverili, herkese yardım etmeye çalışan, dürüst ve harika bir insandı. Bununla birlikte Karadenizliliğin tüm özelliklerini de fazlasıyla taşıyordu. Onu bulup

hemen ne olduğunu sordum. O gün ben yokken öğleden sonra 17 yaşlarında bir kız getirdiklerini, kızın ishal ve kusması olduğunu, öğlen yemekte balık yediğini ve balıktan zehirlenmiş olabileceğini düşündüğünü anlattı.

Buraya kadar her şey normaldi...

“Eee, ne yaptınız?” dedim.

Diş doktoru arkadaş, “balık yediğine göre ve balıkta da bol miktarda fosfor olduğuna göre hastanın organik fosfor zehirlenmesi olduğuna karar verip hastaya atropin yaptırdığını” söylemez mi?

Birden kendimi çok kötü hissettim ve “eyvah, şimdi mahvolduk!” diye telaşla hastaya bakmaya gittim. Hastaya önce 1 ampul, sonra cevap alınamadı diye sırayla 3 ampul daha atropin yapılmış, sonra da hasta daha kötü olunca “bir şeyler yolunda gitmiyor” diye atropin vermeyi kesmişler.

Hasta kıpkırmızı kızarmış, ateşi çıkmış, gözler dilate, kalp taşıkardik, ağzı dili kupkuru idi. Hastaya hemen sıvı takıp, ateşini kompresle düşürdük, izlemeye başladık.

Atropin’in yarılanma ömrü fazla uzun olmadığı için bir süre sonra hasta düzelmeye başladı, ishal ve kusması da geçince sağ salim evine yolladık.

“İyi ki bu kızcağıza da 50-60 ampul atropin yapmamışlar” diyerek derin bir nefes aldım...

Oda Spreyi

Ağır kalp hastası Çanakkaleli 9 yaşındaki bir hastama ayda 5-6 bin lira değerinde olan ve ağzına sıkıp derin nefes alarak kullanılan pahalı bir ilaç yazdık. Evine kadar hemşire gidip nasıl kullanılacağını tarif etti ve kullanmaya başladı.

1 ay sonraki kontrolde çocuğun hastalığının düzelmek yerine daha kötü olduğunu görünce şaşırdık ve yararı olmadığı diye ilacı kesmeye kalktık.

Sonradan öğrendik ki, çocuğun anne babası aralarındaki sorunlar nedeniyle pek ilgilenemeyince, çocuk kendi ilacını kendisi kullanmış. Ama binlerce liralık ilacı ağzına sıkacağına “oda spreyi gibi” havaya doğru sıkıp kullanmış.



Uludağ Üniversitesi, 1998, Dr. Bülent Çavuşoğlu,
Dr. Ahmet Gülen, İntörn. Dr. Reyhan'la birlikte.

Akışkanlar Mekanikliği

Muayenede üfürüm duyulduğu için gönderilen ve kalbi delik olduğu anlaşılan küçük bir çocuğun babası:

“Doktor bey, ben mühendisim. Üfürüm nedir? Ben internetten biraz okudum ama bana daha bilimsel olarak anlatabilir misiniz?” dedi.

Ben de, bir mühendisin anlayabileceği şekilde ayrıntılı açıklamak zorunda kaldım:

“Biliyorsunuz, kan sıvıdır. Sıvılar ya laminar (düz) ya da turbulan (anaforlu) akar. Kan normalde laminar akar, ama kalpte delik olduğunda veya kapaklarda darlık olduğunda akışı bozulur ve turbulan akmaya başlar, bu da üfürüme, yani kalpten gelen uğultulu bir sese yol açar. İşte üfürüm bu sese denir.”

Baba hayretle gözlerini açarak:

“Hay Allah, üniversitede bu konu ‘akışkanlar mekanikliği’ dersinde geçirdi. Ben o dersi hiç sevmezdim. Şansıma bu dersin konusu kendi çocuğumda karşıma çıktı” dedi...

“Beni Ne Doktorlar, Ne Mühendisler İstedi”

Sakarya Akyazı Sağlık Merkezi’nde 25 yıl önce pratisyen olarak çalışıyordum. Bir gün köylerden birinden bir kadın 5 yaşındaki çocuğunu getirdi.

Çocuğun çok ağır ve müzmin bir hastalığı vardı. Zor olan tedavi sürecini ve tedavi şemasını anlattım. Sonra anladığından emin olamayıp tekrarlattım. Gördüm ki gerçekten zor ve karmaşık olan her şeyi harfi harfine anlamış. Şaşırdım, inanmadım ve kendisini tebrik ettim. Çok takdir ettiğimi belirttim. Bunun üzerine kadın hafif kızarak:

“Aaah ah doktor bey, hiç sormayın. Ben aslında ne doktor, ne mühendislere layık bir kadındım, ama işte ne yapalım, kaldık böyle köylük yerde, çulsuz bir köylüye” dedi...

Aile Faciasına Yol Açabilecek Bir Patavatsızlık

Geçenlerde bir çift, çocuklarını muayeneye getirdiler. Kalp hastalığından şüphelenildiği için annesi tam bir telaş ve panik halindeydi. Durmadan konuşuyor, sorular soruyor ama benim cevaplarımı bile dinlemeden yenilerini soruyor, kafamı karıştırarak işimi yapmama da engel oluyordu. Epeyce sabrederek sakinleşmesini ve durumu anlatmayı denedim ama kadının beni dinlediği filan yoktu.

En sonunda artık iyice sabrım taşıtı ve sessizce bizi izleyen çocuğun babasına dönüp:

“Beyefendi, eşiniz hep böyle midir? Valla Allah size sabır versin!” dedim. Adam hafifçe gülümsedi ve:

“Doktor bey, zaten biz ayrıyız, geçen ay boşandık!” dedi.



DR. ZÜLFİYE ALTINDAĞ GÜNÖVEN

Göz Hastalıkları Uzmanı

1957 yılında Bursa'da doğdum. İlk ve ortaöğrenimimi Bursa'da bitirdim. 1974-1980 yılları arasında İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde tıp eğitimi aldım. 1980-1981 yıllarında Uludağ Üniversitesi Mediko-Sosyal hekimliği yaptım. 1981-1985 Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Göz Hastalıkları uzmanlık eğitimi için Asistanlık yıllarım oldu.

1986-1988 yıllarında Bilecik Devlet Hastanesi'nde mecburi hizmetimi tamamladım. 1988-2009 arası Bursa Devlet Hastanesi'nde göz hastalıkları uzmanı olarak çalıştım. 2009'da emekli oldum.

Halen Özel Fokus Polikliniği'nde göz hastalıkları uzmanı olarak çalışmaktayım. 1981 yılında Dr. Erol Günöven ile evlendim. 1982 doğumlu Ali Ömer ve 1992 doğumlu Bora isimli iki erkek çocuk annesiyim.

“Bana Ne Elâlemin Bacaklarından!”

90'lı yılların başlarında Bursa Devlet Hastanesi'nin göz polikliniği şu anda heyet muayenesinin yapıldığı bahçe katındaydı. Göz polikliniğine ait bir ölçüm odası, biri biraz büyükçe diğeri daha küçük iki muayene odası vardı. Daha küçük olan oda 3 nolu poliklinik odası idi ve tek hekim çalışırdı. Büyük olan oda ortadan yarıya kadar kartonpiyerle bölünmüş durumda, iki ayrı hekimin çalışabileceği şekilde düzenlenmişti (1 nolu ve 2 nolu

poliklinikler).

İki hekim poliklinik yaparken aradaki duvar tam olmadığından, ayrıca ince olduğundan konuşulanlar duyulabilirdi. Özellikle Dr. Tufan Dilek'le* beraber ben çalışıyordum. Sakin ve alçak sesle konuşur; her nasıl oluyor ise onun muayene ettiği hastalar da alçak sesle cevap verirdi. Ben ne kadar dikkat etmeye çalışsam da ses tonumu ayarlayamazdım. Hele biraz az duyan ve yaşlı bir hastam olursa kendimi kaptırır, sorularımı yüksek sesle sorardım. O kadar ki, benim sorduğum suallere yan taraftan Dr. Tufan Dilek'in hastalarının cevap verdiği olurdu.

Bir defasında Dr. Tufan Dilek'le hastası arasında şöyle bir diyalog gelişti.

Ben okuma yazma bilmeyen, iyi göremeyen, aynı zamanda iyi işitmeyen yaşlıca hanımın görmesini ölçerken;

“E'nin bacakları ne tarafa bakıyor?” dedikçe ve bunu defalarca tekrar ettikçe; yan poliklinikte Dr. Tufan Dilek'in muayene ettiği yaşlıca bey;

“Aman doktor bey, sen ne diyorsun? Ben ne diye elâlemin bacaklarına bakacaktım! Hem sen benim evdeki hanımı bilmiyorsun, biraz gözüm kaysa bana dünyayı zindan eder! Bana ne elâlemin bacaklarından!” diyerek cevap verdi.

O gün çok güldük. Hem de yanlış anlama ihtimalinin bizleri çok zor durumda bırakabileceğini anlamış olduk. Ben doktor beyden sesimi yükselttiğimde beni uyarmasını rica ettim.

* DR. TUFAN DİLEK anılarımızda ve içimizde yaşıyor.



Bursa Devlet Hastanesi Göz Kliniği'nde bir 14 Mart kutlaması. Dr. Tufan Dilek (içimizde yaşıyor), Dr. Mehmet Aydın (içimizde yaşıyor), Dr. Tamer Güzelce (içimizde yaşıyor).

‘Annelik’ İşte Böyle Bir Şey

Bazı insanlar gözleriyle konuşur. Ya da; göz doktoru olduğum için bana öyle gelir. Şimdi sizlere gözleriyle konuşan köylü kadınla ilintili bir anımı aktaracağım.

90’lı yılların ortalarına doğru bir akşam vakti, muayenehanemdeki odama orta boylu, ince yapılı bir kadın girdi. Üzerindeki siyah uzun giysiden (Bursa yöresinde köylü kadınların giydiği şekilde. Sanırım saya diyorlar.) ve başındaki uçları oyali bembeyaz temiz tülbentten köylü olduğu anlaşılıyordu. Gözleri içine çökmüş; sönmüştü sanki.

Sekreterin odadan çıkmasını bekledi; odada başkasının olmadığını iyice kontrol etti ve açılmasına engel olmak istercesine bir eli odanın kapısında, bana dönerek;

“Doktor Hanım, çocuğun var mı?” diye sordu.

İki oğlum olduğunu öğrenince de; rahatladı ve gösterdiğim koltuğun ucuna ilişir gibi oturdu.

“Oh!.. İyi ki oğulların varmış. Benim de iki oğlum var. Beni şimdi daha iyi anlarsın. Kapına yalvarmaya geldim” dedi.

Şaşkınlığıma aldırmadan devam etti.

“Doktor Hanım, insan çocukları ile bazen seviniyor bazen de acı çekiyor. Ben şu ana kadar ne denli zorluklar çeksem de kimsenin kapısına gidip yalvarmadım. İnan bana, hep bir şekilde üstesinden gelmeyi bildim. Şimdi çok ağır gelse de sana yalvarmak zorundayım” diyerek gözyaşlarına boğuldu.

Şaşkınlığım arttı ama sakinleşinceye kadar bekledim. Biraz sakinleşince;

“Doktor Hanım, 25 yaşında dul kaldım. Köylük yerde çok zorlukla iki oğlumu büyüttüm. Büyük oğlumu evlendirdim. Ellerinden öper. 3 yaşında bir kız torunum var. Onlarla ilgili bir derdim yok çok şükür. Ama küçük oğlumun derdi beni kahrediyor.”

“Ne derdi var?” diye sordum.

“Küçük oğlum köyün muhtarının kızını seviyor. İlk mektepten sınıf arkadaşı. Kız da oğlumu seviyor ama babasının vermeye gönlü yok. Sebep olarak da oğlumun gözlüklü olmasını gösteriyor. Göz bozukluğunun irsi olduğunu duymuş. Torunlarının gözlüklü olmasını istemezmiş. Konuşur-

larken duydum, benim oğlumu sana muayeneye getirip soracaklarmış. Eğer bir terslik olursa önce oğlum sonra ben mahvoluruz. Ah Doktor Hanım ah!.. Çocukları bir büyütürsem derdim kalmaz sanırdım. Ama anladım ki bu dünyada bana rahat yok. Bu durumdan ötürü sana yalvarıyorum, sakın irsi olduğunu söyleme. Bak sen de anasın, n’olur bana yardımcı ol.”

Hikâyesini bitirmiş olmanın rahatlığı ile iliştiği yerden kalktı, yükünü üzerinden atmış gibiydi. Tam kapıdan çıkacakken birden döndü ve;

“Haa!.. Bişey daha diyeceğim. Bu iş olursa sana çok dua edeceğim. Dua etmekten başka da sana verecek hiçbir şeyim yok. Artık ben diyeceğimi dedim, gerisi sana kaldı. Hadi bana Allahısmarladık!” dedi ve aceleyle önce odadan, sonra da muayenehaneden arkasına bile bakmadan çıktı gitti.

Kırk yıl düşünsem aklıma gelmeyecek bir durumla karşı karşıya idim. Köylü kadın omuzlarındaki yükü benim omuzlarıma aktarıp, gitmişti. Bir süre dondum kaldım. Bir taraftan toplumda hastalıkların irsi olabileceğinin artık biliniyor olması iyi bir şeydi. Diğer taraftan ben berbat bir durumda kalabilirdim. Biraz kara kara düşündüm, sonra da oğlunun adını bile söylemedi, vereceğim cevabı bile beklemedi. Belki de aslı yoktur. Hatta inşallah aslı yoktur diye düşünerek kendimi rahatlattım.

Ancak rahatlığım iki gün sürdü. Cumartesi öğleden sonra köylü kadının tanımlamasına uyan, genel görünümünden dağ köylerinden birinden geldiği tahmin edilebilen bir bey ile bir delikanlı çıkageldi. Delikanlı çekinik duruyor, yanındaki bey ise müfettiş edasında.

“Doktor Hanım, oğlumuzu bir muayene et de nesi var nesi yok bi anlat bize bakalım” deyince köylü kadını hatırlamam zor olmadı. Büyük bir sıkıntı ile muayeneye başladım. Bir taraftan gerçekten büyük bir sorun varsa ne yapacağımı düşünüp duruyordum.

Neyse ki delikanlının orta derecede bir miyopisi vardı ve belirgin bir retina sorunu yoktu. Bu beni rahatlattı.

Kayınpeder adayına söylediğim ilk cümle; delikanlının gözlük takma ihtiyacı olduğu; bunun bir hastalık olmadığı; sadece bir optik sistem düzeltilmesi olduğu idi. Arkasından mümkün olduğu kadar az tıbbi kelime kullanarak dünyada kırma kusurlarının görme oranını; gözün yapısını; gör-

menin fizyolojisini; görme fonksiyonunun gelişmesini yumuşak bir tonda o kadar detaylı anlattım ki bu uzun ve yumuşak anlatım kayınpeder adayını rahatlattı. Hatta adamcağızın uykusu bile geldi. Durumun irsiyetle ilgili olup olmadığını sormayı unuttu.

Teşekkür ederek ayrıldılar. Sonucu merak ediyordum ama nasıl öğreneceğimi bilmiyordum.

Üç dört hafta sonra oğlanın annesi muayenehaneme elinde bir yumurta sepeti ve köy ekmeği koyduğu bir torba ile girdi.

Gözlerindeki ışıltı sonucu anlamama yetti.

“Annemin Gözündeki Deliği Tıkasak Olmaz mı?”

Hastalarımıza tıbbi olayları anlatmak bazen mümkün olmuyor. Açıklamak için kullandığımız terimler yanlış yorumlanabiliyor.

Devlet hastanesinde vardiyalı çalışmaya geçtiğimiz ilk zamanlarda idi. Vardiya nöbetinde poliklinik yaptığım bir akşam, yaşlıca bir kadın hastaya hem göz kuruluğu tanısı koymuş, hem de maküla deliği görmüştüm. Göz kuruluğu için suni gözyaşı preparatı yapıp; arkasından delik için kontrollere gelmesini önermişim.

Ertesi sabah polikliniğe gittiğimde, yaşlı kadını yanında genç bir erkekle beni bekler buldum. Genç erkek günaydın dedikten sonra;

“Doktor Hanım, annemi akşam muayene etmiştiniz, ablama gözünde delik olduğunu ve gözünün kuruduğunu söylemişsiniz. Bir de devamlı kullanmak için göz damlası vermişsiniz. Yine iyisini siz bilirsiniz ama biz devamlı damla kullanacağımıza arkadaki delik tıkansa ve kaçak olmasa daha iyi olmaz mı?..” diye sorunca, bana da göz anatomisini anlatmak düştü.

“Benim Görmem Bana Yeter!”

Bir gün muayenehaneme üç kişilik güzel bir aile girdi. Genç bir anne baba ve 4 yaşlarında bir kız çocuğu. Küçük kız son derece güzel bir çocuk; nazlı ve kıymetli yetiştiği de her halinden belli.

Genç anne baba da belli ki çalışan insanlar ve (çocukları ile geçirdikleri zamanı az bulduklarının suçluluk psikolojisi ile olacak) çocuğun gözünün içine bakıyorlar. Televizyonu yakından izlediğini fark ettiklerinden; her ikisi de miyop olduklarından çocuklarının durumunu merak ediyorlar.

Küçük kız ise gözünde bir problem olmadığını iddiasında; büyük bir özgüvenle muayene koltuğuna oturdu. Resim tablosunu büyüktan küçüğe doğru gösterecek şekilde muayeneye başladık. Kızın hafif bir miyopisi var ama büyük resimleri rahatça görebiliyor. Ve her gördüğü harf sırasından sonra “Aaa, bunu ben size söyledim, beni boşuna getirdiniz” demek ister gibi ebeveynlerine göz atıyor.

Resimler küçüldükçe görmede zorlanmaya başlayınca yüz ifadesi değişti ve nerede ise ağlayacak duruma geldi. Ama yine de benzetiyor.

7. sıradan sonra ise resimleri hiç göremediğini anlayınca hızlıca muayene koltuğundan indi ve “Benim görmem bana yeter; ben gözlük istemiyorum. Televizyona gelince; sizin olsun! Ben artık televizyon seyretmeyeceğim!” dedi.

Oldukça üzgün görünen anne ve babayı; kızlarında hafif miyop olduğunu ama göz tembelliği olmadığını; gözlüğün fazla acelesi olmadığını, gözlüğü taksa da takmasa da ilerleme olacak ise durduramayacağımızı; çocuğun gözlük için henüz hazır olmadığını, altı ay sonra tekrar değerlendireceğimi söyleyerek rahatlatmaya çalıştım.

Çocukların nasıl davranacağı hiç belli olmaz. Ben genellikle muayeneye direnmiyorlarsa ve tıbbi aciliyeti yoksa muayeneyi ertelerim, bazen ödül vermek işe yarayabilir. Bazıları gözlük takmak istemez. Bazıları da gözü normal çıkıp da gözlük vermezsek küser.



Bursa Devlet Hastanesi doktor yemekhanesinde. Dr. Tufan Dilek Dr. Şaban Şimşek, Dr. Kemal Mataracı, Dr. Jale Aydın, Dr. Zülfiye Günöven.



DR. ÖMER FARUK TABAR

Göz Hastalıkları Uzmanı

1958'de Gaziantep'te doğdum. İlk, orta ve liseyi Gaziantep'te okudum. 1975 yılında Hacettepe Üniversitesi'ne girdim. 1982'de Tıp Fakültesi'ni bitirip zorunlu hizmet kurası sonucu Van Tımar Sağlık Ocağı'nda iki yıl çalıştım. 1984 yılında İstanbul Haseki Hastanesi Göz Kliniği'nde ihtisasa başladım. İhtisasımın son bir yılını Amsterdam Üniversitesi Göz Kliniği'nde tamamladım. Orada katarakt ve kornea transplantasyonu eğitimi aldım.

İhtisasımı tamamladıktan sonra Bursa İnegöl Devlet Hastanesi'ne uzmanlık sonrası zorunlu hizmet kurası çektim. Oraya başlamadan Ağrı 200 Yataklı Asker Hastanesi'nde askerliği yapıp İnegöl Devlet Hastanesi'ne döndüm. 2010 yılına kadar orada çalışıp ayrıldım. Şu an İnegöl Özel Medi Ce Hastanesi'nde çalışmaktayım.

Evliliğim ve Cemresu, Ömer Cem isimli iki çocuğum var. Hobilerim okumak ve fırsat buldukça yazabilmek.

Avsız Av

*“Bizim gözlerimiz avlayanı görür,
avlanana kördür.”*

Bugün cuma. Mesainin son günü. Sağlık ocağındaki odamın penceresinden karşıdaki dağlara kadar uzanan kardan beyaz örtüye bakarken dalmıştım. Gözlerim önümdeki uçsuz bucaksız ovada bir tek ağaç arıyordu. Hareket

eden hiçbir şey yoktu. Sadece karşı dağların eteklerini yalayan pamuk yumağı bulutlar masmavi gökyüzünde esen rüzgârla hızla yer değiştiriyorlardı. Adeta pencere kenarlarından fısıldayan rüzgârın henüz adı konmamış bir müziğiyle, isimsiz bir dans gösterisini sunuyorlardı. Mustafa'nın içeriye girdiğinin ayırdına varmadım.

Öksürdü. Geriye döndüm. Şaşırmıştım.

“Vay Mustafa! Hoş geldin.”

Sarıldık birbirimize uzun süre.

“Hoş bulduk abi. Askerlik bitti.”

“Oturmaz mısın Mustafa?” dedim.

“Oturamayacağım abi. Babam akşama sizi yemeğe bekliyor.”

Aziz dayıyı kıramazdım.

“Tabii ki gelirim Mustafacığım” dedim.

* * *

Aziz dayıyla ilk tanışmamız geldi aklıma. 1980 ihtilalinin üstünden iki yıl geçmişti. Van'ın elektriği, suyu, doğru dürüst yolu olmayan bir köy sağlık ocağında doktorluk yapmaktaydım. Köydeki hayatımın ilk günleriydi. Bugünkü gibi bir kış günüydü. Aynı odadaydım. Dışarı buz kesiyor. Buradaki soğuğu gördükten sonra geldiğim Ankara'nın kurşun gibi ağır ayazını arar olmuştum. Küçük odamdaki soba, içinde yanan ucuz kömürle ancak kendini ısıtabiliyor, ayakta adeta sobaya yapışık, onunla bir sevgili gibi, sıcaklığını paylaşmaya çalışıyordum.

Kapım çalındı. Giriniz demeden hafif aralandı. İçeri irikiyim bir adam girdi. İlk bakışta göze çarpan gözlerindeki koyu siyah renkli bir gözlük, ve onu daha da iri gösteren siperliği üstteki gövdesine çıtçıtlı, sekizgen geniş çaplı kasketiydi. Burun sırtı da dahil kuru, yanık, tüm yüzünü kaplayan irili ufaklı çiçek lekeleri onu daha da gizemli kılıyordu. Koyu siyah renk pantolonunun paçalarını ayaklarındaki yün dokuma çoraplarının içine sokmuştu. “Beyim, hoş geldiniz, sefalar getirdiniz köyümüze” demişti.

Aziz dayıyı gıyabında tanıyordum. Köyde göreve başladıktan sonraki günlerde, önce sağlık ocağına bitişik jandarma karakolu görevlileri, sonra

köy okulu öğretmenleri, en sonunda köy postanesinin tek memuru Cahit hoş geldin demek için ziyarete gelmişlerdi. Hepsi söz birliği yapmışçasına Aziz dayıyı anlata anlata bitiremiyorlardı. En çarpıcı olanı, köye göreve gelen her devlet görevlisinin ona uğramadan geçmemesi, yerleşinceye kadar geçici olarak onun evinde yemeklerini yiyip konaklamasıydı. Bu nedenle köylü ona ajan gözüyle bakıp, devletin gizli ajanı diyorlarmış. Hele küçük oğlu Mustafa, Aziz dayı gibi Genelkurmay Başkanlığı'nda askerlik yapmaya ve orada da ordu bandosunda zil çalmaya başladıktan sonra köylü, “Ya gördün mü işte?” sorusunu çok dillendirir olmuş. “Buyurun oturun” diye yer gösterdiğimde, “Oturmayacağım. Şunu söylemeye geldim size. Burası köy yeri. Burada ekmek bulamazsın. Aç kalmayasın. Buraları çok soğuktur. Üşümeysin. İzin verirseniz size her gün küçük oğlum Mustafa uğrayacak. İhtiyaçlarınız neyse o karşılayacak. Sağlıcakla kalın” deyip ayrılmıştı.

İşte o Mustafa, az ilerde, elleri göbeğinin üstünde kavuşmuş, sessizce ayakta duruyordu. Ona oturmasını söylememe rağmen o da babası gibi rahatsızlık veririm kaygısıyla daha önceleri olduğu gibi ziyaretlerini kısa keserdi.

“Sağ ol abi. Ben akşama doğru gelirim” deyip çıktı.

* * *

Günbatımına doğru Mustafa beni evlerine götürmek için tekrar geldi. Elinde iki tane uzun, kalın sopa vardı. Sopalar her evde var olan, köyün bir labirente benzeyen dar, kısa sokaklarında her an karşınıza çıkabilecek köpeklerden korunmak içindi. “Hazırsanız gidelim” dedi. Elindeki sopalardan birini bana uzattı. Yola koyulduk.

Eve geldiğimizde her zaman konuklar için ayrılmış birkaç toprak damlı kerpiç odadan en uçtakine yöneldik. Burası birbirine bitişik yüksek tavanlı iki odadan oluşuyordu. Bu odalardan birinde daha önce çok yemeklere katılmış, çok sohbetler yapmış, diğerinde de yatmışım.

Odaların ön cephesindeki giriş kapısına sağlı sollu üçer basamakla çıkılıyordu. Giriş kapısının açıldığı küçük boşlukta Aziz dayı bekliyordu. Girişin loş karanlığında bile siyah gözlüğü gözlerindeydi. Sol yandaki oda-ya girdiğimizde penceresiz yan duvara yakın kurulmuş koca gövdeli tezek

sobasının sacı kıpkırmızı olmuş, içeriyi hem ısıtıyor hem de aydınlatıyordu. Karşılıklı her iki duvarda asılı gaz lambalarının titreyen ışığına nazire yaparcasına ben de varım diyordu. Aziz dayının ayakta bekleyen üç oğlunun gülümseyen yüzleri ayrı bir sıcaklık veriyordu insana.

Bu insanlar; Aziz dayının annesi Teri nene, Aziz dayı, üç oğlu, üç kızı, üç damadı, gelinleri hep birlikte yaşıyorlardı. Onları ne zaman görsem gülümseme hiç eksilmezdi yüzlerinden. Ayna gibiydi yüzleri. Duru, parlak, yalansız. Her birinin güzelliği birbirinin yüzüne yansıyordu ayna misali. Ben de kendimi görüyordum çoğu özelliklerimle onların aynasında. Ama tüm güzellikler, büyük aynada toplanıyor, oradan herkesin yüzüne eşit olarak yansıyordu. Aziz dayının dev aynasından...

Akşam yemeğinde başlayan, sonrasında koyulaşan sohbetimiz gece yarısını geçinceye kadar sürdü. Sohbet sırasında biraz serzenişler de vardı. Bunlar; şimdiye kadar tüm hafta sonlarını Van'da geçirmem, tek bir hafta sonu bile onlarla beraber olmamam, bana her zaman teklif ettikleri, ama onlarla gerçekleştiremediğim, anlattıklarına göre keyifli olduğu kadar ilginç de olan ördek avlarına katılmayışım... İlginçliğini de sorduğumda hiç anlatmadılar. Yaşayarak öğrenmelisin dercesine hep yüzüme baktılar. Bilmiyorlardı ki, av fikrine hiç sıcak bakmamışımdır hayatımın hiçbir döneminde. Bir canlının başka bir canlının yaşam hakkını elinden alması benim için kabul edilemez bir eylemdi. Yetkim olsa ilk işim avcı kulüplerini kapatmak, av yapanlara büyük cezalar getirmek olurdu. Bu nedenle onları çok sevmeme rağmen hep atlattım şimdiye kadar.

Her zamanki gibi, geceyi yandaki odada geçirecektim. Gündüzden yer ayırtığım, sabah erkenden Van'a gidecek tek seferlik minibüse yetişecektim. Hep beraber kalktık. İyi geceler deyip odama çekildim.

* * *

Sabah güneşinin ilk ışıkları başucumdaki pencereden odama merhaba derken uyandım. İlk işim saatime bakmak oldu. Gündoğumunda köy meydanından kalkan minibüsün beş dakikası vardı. Köy meydanı çok yakın olduğu için yetişirim umuduyla acele kalkıp giyindim. Kapının kolunu çevirdim. O

da ne! Açılmıyordu. Belki şişip sıkışmıştır diye bir iki defa kapıya yüklen-
dim. Yine açılmadı. Kapıya vurdum. Kimse yanıt vermiyordu. Odaya açılan
üç pencere vardı, ortadaki pencereye yaklaşip birileri var mıdır diye dışarıya
baktım. Kimsecikler görünmüyordu. Yapacak bir şey yoktu. Zaten çoktan
hareket etmişti minibüs. Dışarıya bakarak bekliyordum. O da nesi? Ön avluda
atlar, atların üzerinde sıkı giyinmiş, omuzları silahlı kişiler, atların arasında
gelişigüzel dolaşıp havlayan köpekler ortaya çıktı bir anda. Kimlerdi bunlar?

Sıkıca sarılı olduğu için hiçbirinin yüzü seçilmiyordu. Korkmadım desem
yalan olurdu. Kapının dışında tıkırtılar duydum. Başımı o yöne çevirdim.
Kilidin açılış sesini duydum. Rahatlamıştım. Geceden üzerime kapıyı kilit-
lemişlerdi. Kapı açıldı. Önde Aziz dayı, arkada en küçük kızı Berfan (yağan
kar) içeri girdiler.

“Günaydın beyim. Kilit için kusura kalma. Bugün av günü. Seni ava
götüreceğiz” dedi.

“Günaydın.”

Kızmadım. İtiraz da etmedim.

“Önce ısınıp, sonra kahvaltımızı yapıp yola koyulacağız” dedi.

Biz oturup beklerken Berfan içerdeki sobayı borusundan çıkardı. Boru-
nun altına destek için bir sandalye koydu. Sobayı kucaklayıp dışarı çıktı.
Elleri kışın karın, yazın güneşin yanıklarıyla kırış kırış olmuş, genç yaşına
rağmen yaşlı bir insanın ellerine dönmüştü. Dışardaki içi tezek dolu başka bir
sobayı getirip boruları tekrar taktı. Bu sırada elleri gibi kavruk yüzü de öne
eğikti. Hep yere bakıyordu. Gözlerini hiç görmedim. Sobayı yakmak için
bir kibrit çaktı. Kim bilir, kibritin ateşiyle birlikte kalbindeki ateşi de vermişti
belki tezek yığınlarının altındaki tutuşturucu, kuru diken dallarına. Soba kısa
sürede gürleyip, kor gibi oldu. Korlaşan kızılığı ile daha da büyümüştü.

Bir süre sonra elinde bir kahvaltı tepsisiyle Berfan geri döndü. Yine
başı yere eğikti. “Çay mı, süt mü istersiniz?” derken gözlerini, gözlerindeki
kavruk bakışlarını gördüm. Günlük yaşadıklarını tahmin edebiliyordum.
Kavruk bakışlarında düşündüklerini, umutlarını, rüyalarını merak ettim.

“Süt lütfen” dedim.

* * *

Hep beraber avluya indik. Tatlı bir tuzağın içindeydim şimdi. Çaresi yok.
Yakalanmışım. Çırpınmaya gerek yoktu.

“Aziz dayı. Usta bir avcı olduğumu şimdi anladım” dedim.

“Daha bir şey görmedin evlat. Nasıl anladın?” dedi.

“Dün gece, bu sabah yaşadıklarımla. Şimdi ise gördüklerimle.”

Gülümsedi.

“Görünüşe bakılırsa ördek avına çıkacağız” dedim.

Başını salladı. Mustafa bineceğim atı yanıma getirirken, “Bugünün ilk
avı ben miyim?” diye şakayla sordum.

Yanıma yaklaştı.

“Hayır evlat, biz avlamayız. Ördek avı bir semboldür. Hem avlanan
ördekleri hem avlayanları kaçıırız” dedi.

“Nasıl bir ördek avı bu Aziz dayı?”

Gözündeki gözlüğü çıkardı. İlk defa gözlerini görüyordum. Bir çift
feri kaçmış, maviye çalan buğulu gözleriyle yüzüme bakmaya çalışıyordu.
Önümüzde uzanan kalın, yeri sınımsız saran, beyaz kardan yorgan sabah gü-
neşini olduğu gibi gözlerine yansıtıyordu. Gözyaşları şıpır şıpır damlıyordu.
Gözlüğünü taktı tekrar. Belli ki buradaki çok kişinin gözleri gibi trahomdan
nasibini almıştı.

“Ördekler buranın güzelliklerinden biridir. Her hafta sonu köyün dışın-
daki göletin etrafında atlarla dolaşır, rasgele havaya ateş ederiz. O sırada
ördekler havalanır, hafta sonu avlanmaya gelen şehir avcıları ise elleri boş
dönerler evlerine. Bu da ördek avının bir parçasıdır evlat. Bizim gözlerimiz
avlayanı görür, avlanana kördür.”

“Hadi gidelim o zaman. Çok geç olmasın. Ördekleri havalandıralım”
dedim.

On beş at, on beş kişi, beş çoban köpeği, omuzlarımızda av tüfekleri,
Aziz dayının ölümcül olmayan, hiçbir zaman avı olmayan, olmayacak, tatlı
tuzaklarıyla ördek avı için yola koyulduk.



DR. NAZMİ KURTAŞ

Çocuk Hekimi

27.02.1959 İstanbul doğumluyum. 5 yaşımdan itibaren Bursa'da yaşadım. Bursa Atıcılar İlkokulu, Bursa Erkek Lisesi'nde parasız yatılı okudum. 1979 mezunuyum. Bursa Tıp Fakültesi'nden 1985'te mezun oldum. Van Tımar'da pratisyen hekim mecburi hizmetimi yaptım. İzmir Tepecik Çocuk Hastanesi'nde ihtisas yaptım. Tekrar Van'da uzmanlık mecburi hizmeti, Bitlis Tatvan'da askerlik, Karacabey ve Bursa'da çocuk hekimliği yaptım. 2011'den bu yana Bodrum Devlet Hastanesi'nde çocuk hekimliği yapıyorum.

Üç Pırasayla Kurtulan Hayat

Kamu görevlisinin hediye alması yasaktır. Rüşvettir. Bir çocuk hekiminin özel bürosunda üç pırasaya bir hasta çocuk muayene etmesi nedir?

“Yahu Özcan, bırak muayene ücretinden bahsetmeyi! Paran yoksa yok! Adem'i al, hemen muayenehaneye getir!” dedim.

Özcan, çok gururlu biri. Bandırma'nın köylerinden birinde köy kahvecisi. Geliri dar. Tek çocuğunu hastane koşullarında muayene ettirmek istemez. Özel aşıları dahil sürekli muayenehane hastasıdır.

Çocuğun ateşi, öksürüğü şiddetliymiş. O an parası da yokmuş. Ertesi gün hastanedeyim. “Hastaneye getir istersen” diyeceğim ama Adem'i tanırım, hastalığı hızla ilerler. Yarını beklemez.

Anlaşıldı ki Özcan gururundan, inadından, parasızlığından çocuğunu Bursa'ya getirmeyecek.

“Bak Özcan, ben Arnavut adamım. Bilirsin, pırasaya bayılırım. Senin köyde çok güzel pırasalar var. Bana üç tane pırasa getir. Çamurunu da temizleme. Benim için o üç pırasanın değeri, muayene ücretinden fazladır. Sizi bekliyorum” dedim.

Komşu arabasıyla, geç vakitte, üç pırasayla çocuğunu getirdi. Ağır bir zatürresi, nefes darlığı, 40 derece ateşi vardı. Hemen hastaneye yatırdım. 14 gün yattı.

Böylece Adem'in hayatı, üç pırasa sayesinde kurtulmuş oldu.

Traktör Tamircisinin Ahı

Yıllar önce bir kasabada çocuk doktoru olarak çalıştım. Muayenehanemde bir çocuk hastamın babası şöyle demişti:

“Doktor Bey, 20-25 dakikada aldığınız parayı, ben sabahtan akşama kadar traktörlerin altına yağlar arasında yatıp tamir etmek için çalışarak ancak elde ediyorum.”

Muayene parasını helal etmişti ama çok sitem de etmişti. Ben, biz doktorların çok sevdiği klasik cevabımız olan: “22 yıllık eğitim artı 20-25 dakika!” dememiştim. Çünkü bu cevabı anlayabilecek kültür ve eğitim seviyesindeki insan, zaten mesleklerimizi böyle kıyaslamaz. Böyle serzenişte bulunmaz.

Muayenehaneler kapatıldı. Maaşlar, gelirler giderek azaldı. O traktör tamircisinin ahı tuttu. Evime gelen muslukçu elektrikçi bir-iki saat çalışıyor ve çalışmasının karşılığını -140 TL, 90 TL- aldığında yutkunuyorum. “Emeğinin karşılığı bu. Helal olsun tabii” diyorum. Ama şunları düşünmeden de edemiyorum: Ben, dün ve bugün, cumartesi ve pazar günlerinde hastaneye defalarca gittim. Şeker komasına girmek üzere olan 12 yaşlarında bir kız çocuğunu, solunum ve kalp yetmezliğinde olan 16 aylık bir bebeği, 6 yaşındaki kalbi dakikada 300'lerde deli gibi atan, kalbi iflas etmek üzere olan bir kız çocuğunu tedavi ettim. Bu satırları yazarken bile her saniye telefonum çalıp, hastaya koşabilirim. Yine saatlerce bir hastam için mücadele edebilirim.

Karşılığında musluk tamircisinin elektrikçinin bir-iki saatte aldığı parayı ben, bir günde ancak alabiliyorum. “Paracı Doktor” damgasını yiyeceğimden korktuğumdan, mesleğimin onurunu düşündüğümünden tamire gelenlerin hiçbirine: “Ben sizin bir-iki saatte aldığınızı bir günde alamıyorum” diyemedim.

Hele emekli olunca hiç diyemeyeceğim.

“Siz Okuyup da Ne Olcanız?”

Liseyi yeni bitirmiş arkadaşlarımla birlikte, 1979 yazında İznik Gölü’ne tepeden bakan Keramet Köyü’ndeyiz.

Ayşe Teyze’me misafir gelen Pembe Teyze bize sordu:

“Siz hangi okulda okuyunuz? Yani ne olcanız?”

Arkadaşlar: “Makina mühendisi, Endüstri Mühendisi, Hukuk...” gibi kazandıkları bölümleri söyledi.

Sıra bana geldi. Sözde alçakgönüllü, sakın bir sesle:

“Ben doktor olacağım” dedim.

Pembe Teyze:

“Hah şöyle be oğlum. Neymiş o müendiz falan. Aferin sana!” dedi.

Sözde mahcup ama içimden çok gururlu bir şekilde gülümsedim:

“Olsun Pembe Teyze, her mesleğin yeri ayrı. Terzinin, ayakkabıcının, hepsinin önemi ayrı” desem de Pembe Teyze, sözlerini hiç sakınmadan tekrarladı.

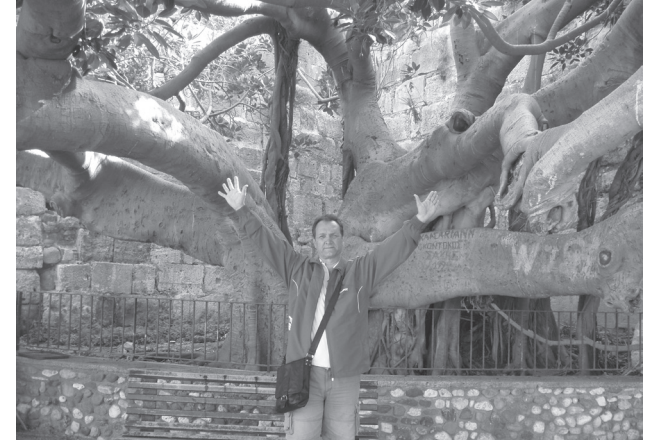
Menenjit ve Sazan

1985 yazında yine Keramet Köyü’ndeyiz. 15 günlük taptaze bir doktorem. Benzer ekip bir aradayız.

Ev sahibi Ayşe Teyze’nin:

“Nazmi, Pembe Abla’nın 6 yaşındaki torunu Furkan hasta. Ateşi hiç düşmemiş. 3-4 gün evvel Orhangazi’ye doktora götürmüşler ama hâlâ ateşler içinde yatıyor. Ona bir bakar mısın?” dedi.

Geleceğin çocuk hekimi hayalleri kuran ben taze doktor, Furkan’ı



Hipokrat’ın doğduğu Kos Adası’nda. “Bu ağaç gibi olmak var...”

muayene ettim. Furkan’da dört dörtlük menenjit belirtileri vardı. Hemen, hocalarımın öğrettiği gibi bir epikriz yazdım: Patolojik bulgular ve ardından ön tanımları tek tek yazdım.

Furkan’a Bursa Tıp Fakültesi Çocuk Acili’ndeki değerlendirme sonucu pürülan menenjit tanısı konmuştu. Beni yetiştiren hocalarım Furkan’ın ailesine beni övmüşler, benimle övünmüşler.

Keramet Köyü’nde 17 yaşlarında menenjit sekelli Adem’i gören her köylü, menenjitin ne kadar ciddi bir hastalık olduğunu anlıyordu.

Pembe Teyze’nin torunu Furkan’ın Adem gibi olmasını, belki de ölmesini ben önlemiştim.

Furkan taburcu olup köye geldi. Pembe Teyze, Furkan’ın anne ve babası, İznik Gölü’nden yakaladıkları dev sazandan oluşan akşam yemeğine davet etti.

Neşe içinde yemeğimizi yerken, Pembe Teyze’nin tam altı yıl evvel, liseyi yeni bitirip, Bursa Tıp Fakültesi’ni kazandığım o günlerdeki sözleri aklıma geldi. Kendisine bunu hiç hatırlatmadım. Sadece içimden gururla mutlu bir gülümseme geçti.

Furkan’ın çocuklarına da ben bakıyorum. Bu kez, bir çocuk doktoru olarak...



DR. KENAN ERGUS

Genel Pratisyen

1962 Varto doğumlu. Doğduğu köyde okul olmadığı için gecikmeli olarak Varto Yatılı Bölge İlköğretim Okulu'nda (YİBO) eğitimine başladı. 1975-82 yıllarında Erzurum Anadolu Lisesi'nde parasız yatılı olarak okudu. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni 1988 yılında bitirince, sınıf arkadaşı Birsan Sezer'le evlenerek birlikte Kahramanmaraş Göksun'da zorunlu hizmete başladı. 1990-96 yıllarında Bursa Beşevler Sağlık Ocağı'nda çalıştı. 1996'da kamu görevinden istifa edip tam gün işyeri hekimliğine baladı. Üç yıldan fazla süreyle BTO İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Komisyonu Başkanlığını yürüttü.

Doğa gezileri, tiyatro izleme, tarihi yerleri gezip görmek başlıca ilgi alanlarıdır. Çok sevdiği şiir okumalarından, dinleyenlerin de çok keyif aldığı söylenir.

Buralarda Günah Değil

4 yaşındaki kızını sağlık ocağına getiren anne tek sözcük Türkçe bilmediğinden arkadaşlar bana yönlendirmişler.

Çocuğu muayene edip gerekli tedavisini düzenledikten sonra anne ile Kürtçe konuşmaya devam ediyoruz. Daha otuzuna basmamış anneden nereli olduklarını, ne zaman Bursa'ya göç ettiklerini, nasıl geçindiklerini, çocuk sayısını soruyorum. Artan terör ve askeri operasyonlar nedeniyle Van'dan bir yıl önce Bursa'ya geldiklerini, kirada oturduklarını, eşinin işsiz olduğunu öğreniyorum. 6 çocuğu olduğunu ekliyor. Sonrasında diyalogumuz Kürtçe

olarak şöyle devam ediyor:

“6 çocuğa bakabilmek sizin için zor olmuyor mu?”

“Valla çok zor.”

“Peki yeniden çocuğunuzun olmaması için korunuyor musunuz?”

Kadıncağz biraz kızarıp morarıyor, sonra da:

“Bizim oralarda ‘günah’ diyorlar” cevabını veriyor.

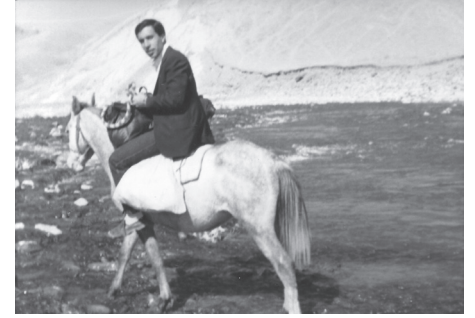
“Haklısın, oralarda günah amma buralarda değil” diyorum. Kadın biraz düşündükten sonra:

“Ben bilmem, eşim bilir” diyor.

“Peki eşinle görüşelim” diyorum ve kadını gönderiyorum.

Aynı gün öğleden sonra kadının eşi geliyor. Adama çay söylüyorum. Eşile konuştuklarımızı onunla da konuşuyoruz.

Yeni boğazların sofraya katılmayacağı sevinciyle sağlık ocağından ayrılıyor.



Muş'un Varto ilçesine bağlı Zorabat köyünde dereyi geçerken...

Matemli Delikanlı

Sabah işe geldiğimde bekleme odasında üç kişiyi beklerken buluyorum. Gençten ziyade çocuk gibi gösteren delikanlının yüz ifadesindeki ıstırap uzaktan bile fark edilebiliyor.

Herhalde geceyi ateşler içinde geçirdi diye düşünerek, alnına dokunup; “Ne oldu, çok mu ateşin var?” diyorum.

Delikanlının ateşi yok, ıstıraptan konuşmaya dermanı kalmamış. Kendisine daha fazla zaman ayırmak için önce diğer hastalara bakıyorum, onu en son alıyorum.

“Geçmiş olsun. Neyin var” diye söze başladığımda delikanlı çok üzgün ve bitkin bir sesle:

“Köpeğim öldü!” diyor.

Bir an gülesim geliyor, sonra düşünüyorum. İnsanların birbirini boğazladığı bir çağda, ölen köpeğine bu denli üzülen delikanlıya hayran kalıyorum. Bir süre muhabbet ettikten sonra:

“Bu üzüntüyle çalışamayacağınızı mı söylemek istiyorsun?” diye soruyorum.

“Köpeği gömmem lazım” diyor.

Gereğini yapması için 2 gün istirahat verip yolluyorum.

Pazarlıkçı Bızdırık

6 yaşındaki sevimli, bıcır bıcır konuşan kızı muayene ediyorum. Kızcağız ateşler içinde yanıyor. Tonsillerin her biri neredeyse ceviz iriliğine varmış. İğne yazmam gerektiğini, en az bir hafta süreyle sabah akşam iğne olmasını anneye anlatıyorum.

Konuşmalarımıza kulak kesilen bıcırık iğne lafını duyunca başlıyor ağlamaya. Çocuğa durumu anlatmaya çalışıyorum; nafile, itiraz edip ağlıyor.

“O zaman şimdi tek doz depo penisilin yapıp sonrasında ağızdan anti-biyotikle devam edelim” diyorum.

Kızımızı kıyametleri koparıyor, kabul etmiyor. Epey dil döküyorum, çocuk nuh diyor peygamber demiyor.

“Madem öyle, günah benden gitti. Tek iğne olmayı şimdi kabul etmezsen, bir hafta boyunca sabah-akşam iğne vurunmak zorundasın” deyip kestiriyorum. Papucun pahalı olduğunu anlayan bızdırık inadından vazgeçiyor, iğne olmayı kabul ediyor, fakat pazarlığı da elden bırakmıyor:

“İğneyi hangi götüme yapacaksınız?” diye soruyor.

“Onun seçimini sana bırakıyorum” diyerek, sonunda anlaşıyoruz.

Elin Gâvuru

Dahiliye Hocalarımızdan Prof. Aram Suksasyan 6. sınıf öğrencilerine

haftada bir gün saat 12.00 ila 13.00 arasında tedavi dersleri verirdi.

Bu dersler, müfredatta olmayan, hocamızın dinlenme zamanından fedakârlık ederek verdiği derslerdi.

Aram Hoca, önce kısaca hastlıkları anlatır, sonra bunların tedavilerine geçerdi. Kullanılabilecek ilaçları piyasadaki adları ve dozlarıyla vermesi ileride çok işimize yaramıştı. Hocamızın verdiği örnekleri, deneyimlerini aktarmasını büyük keyifle dinlerdik.

Tanıya giderken, üniversite hastanesindeki olanakları muhtemelen çalışacağımız bir Anadolu kasabasında bulamayacağımızı fakat her halükârda iyi hekimlik yapmayı elden bırakmamayı, neler yapmamız gerektiğini çok güzel vurgularla dile getirirdi.

Avrupa ve Amerika gibi ülkelerdeki tanı ve tedavi olanaklarının bizimkinden çok iyi olduğunu, buna rağmen bizim de yapmamız gerekenler olduğunu şu veciz cümlesiyle tekrarlar dururdu:

“Sizler mevcut imkânlarınızla tanı koyup hastanızı tedavi edeceksiniz. Ne yazık ki elin gâvurunun imkânları bizde yok.”

“Böylesi Hiç Başıma Gelmemişti!”

SSK’lıların ilaçlarını yalnızca kurum eczanelerinden alabildiği zamanlar. İşyerinde yazılan bir reçete için SSK hastanesine gidilecek, kuryuğa girilecek, beklenecek de beklenecek, en sonunda sadece SSK’da bulunan muadil ilaç alınabilecek.

Eğer bir reçete cuma geç saatlerde yazılmışsa, o zaman içersinde hasta ölmezse, pazartesi günü ancak alabilecek ilacını.

Part time çalıştığım işyerinin sağlık birimine cuma öğleden sonra 50’li yaşlarını devirmiş usta geldi. Romatizmal birtakım ağrıların olduğunu söyledi. Anamnezini alıp muayene ettim. Antiromatizmal ilaçlar yazıp kullanmasını söyledim. Çok ağrısının olduğunu, ancak pazartesi ilaçlarını alabileceğini, şimdi verebilecek bir ilacın elimde olup olmadığını sordu.

İlaç dolabını karıştırdım. Endol Suppozotuar dışında bir antiromatizmal kalmamış. Suppozotuarları kendisine verdim.



Öğrencilik yıllarında...

“Sabah ve akşam birer tane kullan” dedim.

Hasta bana dönüp;

“Aç mı tok mu alayım?” diye sordu.

Sorusuna ilacın makattan kullanılacağı için aç veya tok alınmasının önemli olmadığını söyleyince hastanın rengi değişti; kızardı, morardı, sonra da;

“Daha önce böylesi hiç başıma gelmemişti!” dedi.

“Kararı Siz Verin”

Eşim beş, bense sekiz kardeş sahibiyiz.

Henüz başbakanımızın 3 çocuk yapın talimatı vermediği zamanlardı. Çok kardeşli olmanın keyfi yanında çok sıkıntılarını da görüp yaşamıştık.

İkimiz de çalıştığımız için birinci çocuktan sonra başka çocuk yapıp yapmamayı ciddi ciddi düşünüyor, bir karar vermede zorlanıyorduk. Büyüyük oğlumuz Aras 5 yaşına gelince acaba ikinci çocuğu yapsak mı ikilemi devam ediyordu.

Sonunda 8 çocuklu, hem de erken yaşta eşini kaybetmiş anneme sormaya

karar verdim. Okuma yazması olmayan annemle muhabbetimiz şu minval üzere gelişti:

“Anne, Aras artık büyüdü, ne yapalım? İkinci bir çocuk yapalım mı?”

“Ben bilmem, siz o kadar okudunuz, benden iyisini bilirsiniz”

“Okuduk okumasına, fakat sen sekiz çocuk büyüttün, en iyisini sen bilirsin.”

“Yavrum bizim zamanımızda doktor yoktu, yol yordam bilmezdik. Şükür siz her imkâna sahipsiniz ve her şeyi biliyorsunuz, bana sormayın.”

“Hayır anneciğim, özellikle sana soruyoruz. Sen bizim yerimizde olsaydın ne yapardın?”

Annem bunun üzerine düşünmeden hiç unutamayacağım kısacık bir cevap verdi:

“Valla bana sorarsanız, bir çocuk az sayılır, iki çocuk da çok olur! Kararı siz verin.”

Kayınvalide Başağrısı

Sağlık memurlarımızdan Orhan Bey yengesinin hasta olduğunu, uygun bir zamanda sağlık ocağına getirip bana muayene ettirmek istediğini söyleyince;

“Yarın getir yengeni bakalım” dedim.

Ertesi gün yenge geldi. Şiddetli başağrısı ve halsizlikten yakınıyordu. Ayrıntılı bir anamnez ve sistemik muayenesini yaptım. Sağlık Ocağımızda tam kan ve idrar tahlili yapabiliyorduk, bu tahlilleri de yaptırdım. Organik hiçbir şey yoktu.

“Ağrınızı açıklayabilecek herhangi bir hastalık bulamadım. Ağrılarınız stres kaynaklı olabilir” dedim. Sonra da espri amaçlı;

“Kayınvalideniz varsa onun yarattığı stresten kaynaklanabilir” dedim.

Bunun üzerine Orhan Bey;

“Doktor Bey, babaannem hayatta. Oğulları sırayla bakıyor. Allah böyle felaketi kimseye vermesin. Hangi eve giderse o gelin perişan oluyor!” demez mi...



DR. BİRSEN ERGUS

Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzmanı

1964 Gediz doğumlu. Gediz Lisesi mezuniyetinden sonra girdiği Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni 1988'de bitirip zorunlu hizmetini Kahramanmaraş Göksun'da yaptı. 1990-93 yıllarında Bursa-Çalı Sağlık Ocağı'nda çalıştı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Kliniği'nde uzmanlık eğitimini bitirince 1997'de Ali Osman Sönmez Onkoloji Hastanesi'nde çalışmaya başladı. 4-5 yıl kadar, kamu görevinin yanı sıra özel muayenehanesinde de hastalarına baktı. 2011 yılının başlarında kamudan emekli olup Özel Medicabil Hastanesi'nde çalışmaya başladı. Bir dönem BTO Onur Kurulu Üyesi yaptı.

El işi ve ev işi en keyif aldığı şeylerdir. Fotoğraf çekmek ve gezip gördüğü yerlere özgü hatıra eşyalar toplamak diğer meraklarıdır.

3x1 Birsen

Zorunlu hizmetteyim. Yoğun bir çalışma temposunda yaşlı, genç, çocuk her yaşta hastaya bakıyorduk. Nedendir bilinmez, benim hakkımda çocuk doktoru gibi bir imaj oluşmuştu. Zorunlu hizmetin güzel yanı, hekim arkadaşlarla sık sık bir araya gelir, zorunlu hizmet piskolojisi ve asosyalliliğini atmayı çalıştık.

Soğuk, karlı, tipili bir kış günüydü. Hemen hemen tüm hekim arkadaşlarla bizde toplanmıştık. Saat 22.00 civarları bir bebek ağlaması ve güm güm

kapı çalmasıyla irkildik. Kapıyı açtığımızda bir anne, kucakta durmaksızın ağlayan bir bebek ve babayı kapıda bekler bulduk.

“Dr. Birsen Hanım nerede? Çocuk üç gündür durmadan ağlıyor. Onu mutlaka Birsen doktor görmeli!” diye feryat ediyorlardı.

Eşimin “Hastane nöbetçi doktoru var” demesine kalmadan içeri dalmışlardı bile. Neyse, yapılacak bir şey yoktu. 3-4 aylık bir bebektir ve ağlamaktan morarmıştı. Bebeğin sistemik muayenesini de yaptım. Özellik yoktu. Sonra çocuğun ayaklarına fön makinesi tutarak başladım sırtını ovuşturmaya, 10-15 dakika sonra bebek kollarımda uyudu kaldı. Zaman geçti ama bizimkilerde hareket yok. Nihayet baba,

“Hanım biz gidek artık” dedi. Ama annenin hiç gitmeye niyeti yoktu.

“Adam, çocuk rahatlamışken biraz kalak” dedi.

“Size rahatlatıcı bir damla yazayım. Onu kullanmanız yeterli” dedim.

Doktor arkadaşlar kadının çaresizliğine bakarak:

“Günde 3 x 1 de Birsen yaz, iyi olacak!” dediler.

Anne bunu pek anlamadı ama çocuğun huzura kavuşması onu da sakinleştirmişti.

Gözlerinin içi gülerek ayrıldılar bizden.

Kontrol Hakkı

Her kurum çalışmasının farklı disiplinleri ve öğretileri oluyor. Emeklilik sonrası çalıştığım özel hastanede kontroller sorun oluyordu. Kimi hastalar 2-3 ay sonra geldiğinde bile “Kontrol geldim” deyip muayene girişi yaptırmak istemiyorlardı. Bu nedenle Pavlov’un köpeği usulü her hastaya 10 gün içinde herhangi bir sorun yaşarsa ücretsiz olarak kontrole gelebileceğini, sonrasında muayene girişi olacağını hatırlatmak zorunda kalıyorduk.

Akneli genç bir hastanın muayenesini yapıp reçetesini düzenledikten sonra, bir sorun olursa 10 gün içinde kontrol hakkı olduğunu, tedavinin değerlendirilmesi için 1 ay sonra gelmesi gerektiğini söyledim. Genç bayan;

“Kontrol hakkımı haftaya annem için kullanmak istiyorum” demez mi?

Ben önce hastanın ne demek istediğini anlamadım. Meğer hasta, kontrol

hakkını annesini ücretsiz muayene ederek değerlendirmek istermiş. Durumu kavradıktan sonra:

“Aferin size! Şimdiye kadar hiçbir hastam bunu akıl edememişti!” deyip işi toparladım.

Hasta mahcup olup özür dileyerek ayrıldı.

Hasta Hakkı mı, Kul Hakkı mı?

Olağan bir poliklinik günüydü. Randevulu hastaların yanında, 2-3 tane de randevusuz hasta nedeniyle bir yoğunluk yaşıyorduk. O sırada acil hekim telefonla acile bir çocuğun yanık nedeniyle geldiğini ve benim görmem gerektiğini bildirdi.

İçerideki hastanın muayenesini bitirip tedavisini düzenledikten sonra acile yöneldim. Koridorda bekleyen hastalarımı bilgi vermek için;

“Acilde bir yanık hastası varmış, onu görüp geleceğim” dedim.

O sırada bekleyen bayanlardan biri;

“Hayır gidemezsiniz, muayene sırası bizde ve randevu saatimizi 15 dakika geçtiniz” dedi.

“Sizi anlıyorum fakat aşağıdaki hasta acil durumda” diye anlatmaya çalışırken, kadın muayene edilecek çocuğunun okulda yazılısı olduğunu, daha fazla beklemeye tahammüllerinin olmadığını ve daha birçok şey saymaya başladı.

Karşımdaki bayanın son yıllarda zuhur etmiş kendinden başkasını düşünmeyen bencil biri olduğunu anladığımdan geri dönüp, hastayı muayene ederek tedavisini düzenledim.

Bunu gören hasta danışmanım;

“Hocam niye baktınız, acil hasta vardı. Karar sizin olmalı” diye hayıflandı.

Bunun üzerine şu karşılığı verdim:

“Bak yavrum, bazı şeyleri zamanla öğreniyor ve deneyim kazanıyoruz. Ben bu bayana aşağıdaki hastanın acil olduğunu, aynı şeyin kendi başına gelebileceğini anlatmaya kalksam en az yarım saatimi alacaktı. Belki de gene



Dr. Birsan Ergus, Dr. Kenan Ergus, çocukları Ege ve Aras.

muayene etmek zorunda kalacaktım. Çünkü onun gibi bekleyen üç hasta durumu anlayabiliyor ve sessiz kalıyor. Oysa bu bayan bunu anlayamıyorsa benim açıklamalarımla hiç anlamayacaktır. Ben yarım saat onunla uğraşmak yerine 10 dakikada muayenesini yaparak 20 dakika kazandım. Onun hakkını verirken aşağıda bekleyen yavrucağızın hakkını yedik. Ona da yapacak bir şey yok. Düzen böyle...”



PROF. DR. ÖMER FARUK TURAN

Beyin ve Sinir Hastalıkları Uzmanı

19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 1981'de bitirdi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı'ndan 1986'da uzmanlık aldı. 1986-1987 İzmir Hava Hastanesi'nde tabip asteğmen olarak görev yaptı. 1987-1990 yılları arasında Gümüşhane Devlet Hastanesi'nde zorunlu hizmetini tamamladı. 1992'de doçent, 1998'de profesör oldu. 2003-2005 yılları arasında başhekim yardımcılığı yaptı. Kas Hastalıkları Derneği Bursa Şubesi kurucu üyelerindendir. 1998'de Bursa MS Derneği'ni kurdu ve halen başkanlığını sürdürmektedir.

2005-2011 yılları arasında Nöroloji Anabilim Dalı Başkanlığını yaptı. 2011'de klinik nörofizyoloji yandal uzmanlığını aldı. Türk Nöroloji Derneği MS Çalışma Grubu ve Klinik Nöroimmunoloji Çalışma Grubu aktif üyesidir. Evli ve iki çocukludur.

Halen Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak ve mesai harici muayenhanesinde çalışmaktadır. Amatörce müzikle ilgilenmektedir.

Ev Sahibi

Gümüşhane Devlet Hastanesi'nde zorunlu hizmet yaparken muayenehaneme biri kadın, diğeri erkek iki kişi geldi. Hasta olan kadındı. Daima hastanın yanında gelenin hastanın neyi olduğunu sorarım. Bana cevaben hastanın ev sahibı (sahibi) olduğunu söyledi. Bu durumda bir tuhafılık yoktu, ev sahibi kiracı iyi ilişkiler içinde gelmişler diye düşündüm. Hastanın

muayenesi bitti.

Bir zaman sonra yine benzer bir durum oldu. Aşağı yukarı benzer özellikler, ben de kiracı olduğumu zannettiğim kişiyi hastanın rahat muayene olması için odadan çıkarttım.

Yine bir zaman sonra benzer bir olay oldu. Adam biraz yaşlı idi. Tavırları çok rahattı.

“Bu da mı ev sahibi?” dedim.

“Evet doktor bey” dedi.

Emin olmak için;

“Bu hanım ev sahibi, sen de kiracı mısın?” dedim.

“He ya doktor bey, bu hanım ev sahibı, ben de kiracıyım” dedi.

Bu olayı Gümüşhaneli eczacı arkadaşşıma anlattım. Bu ne kadar güzel bir davranış ev sahibi, kiracı ilişkileri bu derece iyi dedim. Kulakları çınlasın, eczacı Onur Işık gülmekten yerlere yattı.

Meğer Gümüşhane'de eşler için “ev sahibı” tanımını kullanırlarmış.

Bacadan Düşme

Gümüşhane Devlet Hastanesi'nde zorunlu hizmetimi yapan ilk nöroloğun ben olduğumu öğrenmiştim. Vatandaş nörolojinin adını bilmiyor, adımız asabiyeciye çıkmış, beyin cerrahı yok, psikiyatr yok, bütün hastalara yakın branş diye ben bakıyorum.

Gümüşhane dağlık bir bölge olduğu için çok sık, özellikle çocuklarda kafa travması geliyordu. “Bu çocuk nerden düştü?” diye sorduğumda cevaben “Bacadan düştü” diyorlardı. Bu çocuğun bacada ne işi var diye içimden sinirleniyorum. Çocukların üstü başı temiz, bacadan düşmüş de benzemiyorlardı.

Bir gün ciddi bir kafa travması çocuk geldi. “Nerden düştü? Ne oldu?” diye sordum Cevap aynıydı: “Bacadan düştü.”

İlk defa gerçek bacadan düşme olayı ile karşı karşıya olduğumu düşündüm. Çocuk yaramazlık yapıp bacanın üzerinde oynarken bacadan içeri düştü ve ciddi yaralanma oldu diye düşündüm. Bacadan düşme olayları devam etti.

İşin komiği, çok sonraları, Gümüşhane’de bacanın dam, çatı yerine kullanıldığını öğrenmem oldu.

Mektup

Gümüşhane’de göreve ilk başladığım günlerde hastanede görevli bir hemşire dahiliye kliniğinde sinüzit tanısı ile yatıyordu. Benim de değerlendirmemi istediler. Hastaya Guillane Barre Sendromu tanısı koydum, ilk müdahaleyi yapıp Trabzon’a Üniversite Hastanesi’ne epikrizle sevk ettim. Birçok doktor arkadaşım bu tanıtı ilk defa duyduklarını söylediler, bayağı havam olmuştu.

Daha sonra birçok hasta, “Doktorum bize de mektup ver, Trabzon’a sevk et” diye istekte bulundular.

Göstermelik Muayene

Yine Gümüşhane’de çalışırken bir personel köyde hastasının olduğunu söyledi. Personel olduğu için kıramadım. Önce otomobille epey gittik, sonra “Biraz yürümek zorundayız” dendi. Gece olmaya başladı, uzakta bir karaltı görünüyordu, derken bizi bekleyenler olduğunu anladık. İçimden “herhalde sonum geldi, bunlar beni öldürecekler” diye düşündüm. Sonra bizi bekleyen ekiple epey bir at yolculuğu yaptık. Bir tepenin arkasında 4-5 hanelik, mezra gibi bir yere geldik. Hastanın bulunduğu eve girdim, çok kalabalıktı, ortada terminal bir dönemde bir hasta vardı, ama yine bir şeyler yapmak gerektiğini, isterlerse hastaneye alabileceğimi söyledim.

Hasta yakını, önemli olan beni köylülerin görmesi olduğunu söyledi, artık ölmek üzere olan bir hasta için bir şey yapmak istemediklerini söylediler.

Aynı maceralı yolculuk dönüşte de devam etti.

“Okuma Yazmam Yok”

Asistanlığımın ilk yıllarında Karadeniz yöresinden olduğunu tahmin ettiğim bir hastaya nörolojik muayene yapıyorum. Hastaya “Ağzını aç, AAA de!” diye komut verdim. Ses çıkışı, volümü ve yumuşak damak hareketlerine bakacağım. Hastadan ses yok. Aynı komutu yineledim. Yine çıt yok. “Hanım ses versene!” diye biraz daha sert ifade ile tekrarladım.

Cevaben, “Okuma yazmam yok doktor bey” deyince ben koptum...

Kodlama

Bir hastam telefonla bir ilacın yan etki yaptığını söylüyor, ilacın adını geveliyor, ne olduğunu tam olarak anlayamadım, şehir isimleri ile kodlamasını istedim.

Hasta kodlamaya başladı. “Hakkâri’nin E’si” deyince Hakkâri’de E aramaya başladım. “Rize’nin İ’si” demeye başlayınca gülme krizine girdim.

Dünyanın en komik adamı olabileceğini söyledim ve ilaçla birlikte gelmesini istedim.

Dua Eder Gibi

Hastalarımıza üst ekstremitelerde parezi testlerini (el düşme testi) yaparken ellerini dua eder gibi açmalarını isteriz.

Yaşlı bir hastam, ellerini dua eder gibi yapıp;

“Allahım, doktoruma uzun ömürler ver, ümmeti Muhammed’e sağlık, borçlulara eda...” diye başladı dua etmeye.

Yürüme Testi

Hastaları oda içinde yürüterek yürüyüş muayenesi yaparız. Demanslı bir öğretmen hastaya yürümesini söyledim. Nasıl yürüyeceğini sordu. Ben de

“Bildiğin gibi, çarşıda pazarda nasıl yürüyorsan öyle yürü” dedim.

Yürürken sağa döndü, “2 kilo patlıcan ver!”, sola döndü, “1 kilo domates ver! Soğan kaç para?” dedi.

Hem yürüdü hem de pazar alışverişi yaptı!..

Meğer Ölü Ölmemiş!

Uludağ Üniversitesi Araştırma Hastanesi Nöroloji Yoğun Bakım sorumlu iken yılbaşına doğru hafta sonu orta serebral arter tıkanması olan, genel durumu kötü, bilinci kapalı bir hasta kabul edilmiş. Hasta yattıktan sonra durumu biraz daha ağırlaşınca kıdemli asistan hastanın annesi ile görüşmüş, bilgi vermiş, hastanın durumunun iyi olmadığını söylemiş. Yaşlı kadın göz ucuyla da oğluna bakmış, başlamış ağlamaya. Teselli edilip gönderilmiş, bundan sonrasını bilmiyoruz.

Daha sonra öğrendik ki, yaşlı kadın oğlunun öldüğünü zannedip köye haber göndermiş, köyde sala okunmuş, yakınlarına haber verilmiş, mezar yeri kazılmış.

Hasta yakınları pazartesi doğrudan morga gitmişler, cenazelerini almak istemişler, orada bulamayınca paniklemişler, sonra hastalarının yoğun bakımda olduğunu öğrenmişler.

Bir şekilde basın olaydan haberdar olmuş, Olay TV haber ekibi gelip çekimler yaptı, işin doğrusunu anlattık. Olay TV olayı doğru bir şekilde, trajikomik bir olay olarak verdi. Yaşlı bir annenin kendi duyguları ile ortalığı ayağa kaldırdığını, aslında hastanın yoğun bakımdan hiç çıkmadığını ve halen yaşamını sürdürdüğünü söylediler.

Ertesi gün yerel gazetelerde buna benzer yazılar çıktı. Maalesef ulusal bazı kanallar (Star, TGRT), Star gazetesi olayı hastanın öldüğünü, morga konulduğunu, ertesi gün imam efendinin hastayı yıkarken kolunun oynadığını ve yaşadığını tespit ederek doktorlara haber verdiğini ve tekrar yoğun bakıma alındığını utanmadan yazdılar.

Anadolu ajansı olayı asparagas olarak yorumladı. Ancak herhangi bir yorum yapmadılar. Bir zaman sonra Cihan Haber Ajansı geldi. “Hocam



UÜ Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı öğretim üye ve yardımcıları, 2008.

sizi üzmüşler, asparagas haber yapmışlar, biz düzgün bir haber yapacağız” dediler.

Söyleşi esnasında olayın yanlış noktalarını anlatırken hastanemizin 25 yıllık olduğunu, ölüm kriterlerinin ne olduğunu çok iyi bildiğimizi, neler yaptıklarımızı anlattım. Yeni mezun tecrübesiz doktor olmadığımızı söyledim. Güya ben “25 yıllık meslek hayatımda böyle olay görmedim” demişim.

Yaşadığımız olay sağlık konusunda yapılan haberlerin nasıl çarpıtılarak verildiğinin acı bir örneğidir.

Yan Etki

Hastanedeki odama bir çift geldi. Hasta olan adam. Hiç sesi çıkmıyor. Ne şikâyeti olduğunu sordum. Biraz geveledi, davranışları ile dominant olduğu izlenimi veren eşi hemen lafa atladı:

“Başı ağrıyor, dengesizlik var, bayılma nöbetleri var, ilacı içerse bayılmıyor, ilacı kesince bayılıyor” dedi.

“Peki ilacı niye kestiniz? Bu tür ilaçlar uzun süre kullanılır ve birden

kesilmez” dedim.

“Yan etki nedeniyle kestik” dedi.

“Nasıl bir yan etki?” diye sordum.

“Eşim eşcinsel oldu!” dedi.

Önce çok önemsemedim. Adamın cinsel tercihi, saygı duymak lazım diye düşündüm. Sonra merak ettim, karbamazepinin böyle yan etkisi olduğunu bilmiyordum. Eşine döndüm.

“Eşin seni bıraktı, erkeklerle mi birlikte oluyor?” diye sordum.

“Hayır hocam, estağfurullah” dedi.

“Peki şunu anlat da öğrenelim” dedim.

Eşinin cinsel ilişkiye girdikten hemen sonra ilişkiyi sürdüremediğini söyledi. Anladım ki adamın erektil disfonksiyonu var.

Hastanın eşini uyardım, bilmediği kelimeleri kullanmaması gerektiğini, bunun ciddi yanlış anlamalara yol açabileceğini söyledim.

Galoş

Muayenehanenin girişinde hijyen amaçlı galoş bulunduruyoruz. Hastaların bir kısmı nasıl kullanacağını bilmiyor. Birkaç hasta ayakkabılarını çıkarıp çıplak ayaklarına galoş giydiler. Bir hastama da muayene masasına çıkarken “Ayakkabınızı, çorabınızı çıkarın lütfen” dedim.

Dönüp baktığımda çıplak ayağına galoşu geçirmiş, muayene olmayı bekliyordu.

Vizite Ücretinin Vasiyetle Bile Ödenmemesi

Gümüşhane’de mecburi hizmet yaparken muayenehaneme Torul ilçesinden yaşlı bir hasta geldi. Muayene oldu, sıra vizite ücretini ödemeye geldiğinde bankada vadeli hesabının olduğunu, vadeyi bozamayacağını, vizite ücretini daha sonra ödeyeceğini söyledi. Yapacak bir şey yoktu. Mecburen, “Tamam, kontrole geldiğinde ödersin” dedim.

Belli bir zaman diliminden sonra kontrole geldi. Gerekli muayeneleri

yaptım. Sıra vizite ücretini almaya geldi. Bankadaki vadeli hesap otomatik uzamış, yine bozmak içinden gelmemiş.

“Peki ne düşünüyorsun?” dedim.

“Vizite ücretini ödeyeceğim. Hiç merak etme” dedi. “Eğer ömrüm vefa etmezse çocuklarıma vasiyet ettim, senin paranı ödeyecekler” dedi.

Tabii ne kendisinden ne de vârislerinden hiç haber alınamadı.

Dolandırılmak

İzmir Hava Hastanesi’nde nöroloji uzmanı olarak askerlik görevimi yaparken Hatay semtinde muayenehane açmıştım. Aynı zamanda ev olarak da kullanıyordum.

Bir gün akşamüstü kapı zili çaldı. Kapıyı açtım. Orta yaşlı adam çok telaşlı bir şekilde oğlunun yüksekten düştüğünü, genel durumunun iyi olduğunu, benin görmemi istedi. Ben de beyin cerrahı olmadığımı, acil servise götürmesi gerektiğini söyledim. Acil servise götüreceğini, ancak benim de görmemi ısrarla istedi.

“Peki, hemen getirin” dedim.

Biraz sonra tekrar kapı çalındı. Yine aynı adam, taksicinin parasını vermek istediğini, ancak bozuk parası olmadığını, şoförün parayı bozmadığını söyledi.

“Hocam, 5.000 TL verir misin?” dedi.

Bir taraftan kafa travmalı çocuk, bir taraftan bir babanın üzüntü ve telaşı, diğer taraftan benim yetkimi aşan bir durum ve gereksiz risk alma telaşı, hiç düşünmeden 5000 TL verdim. Hastayı beklemeye koyuldum. Dakikalar geçti, bir müddet sonra ne gelen vardı, ne de giden.

Dolandırıldığımı anladım.

(Not: Muayene ücreti o dönemde 10.000 TL idi.)



DR. ÖMER TARIM

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1957 yılında Tarsus'ta doğdum. Tarsus Amerikan Koleji'nden sonra Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 1982 yılında bitirdim. Mecburi hizmetimi 1982-84 yılları arasında Osmaniye Toprakkale Sağlık Ocağı'nda tamamladım. Samsun'da yedek subaylığın ardından Pediatri ihtisasımı 1986-1990 yıllarında yine Hacettepe Üniversitesi'nde yaptım. 1990-91 yıllarında Hacettepe Adölesan Ünitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştım. Pediatrik Endokrinoloji yan dal ihtisasımı 1991-1995 yılları arasında State University of New York Maimonides Medical Center'da tamamladım.

1995 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Endokrinoloji Bilim Dalı'nı kurdum. Üniversitemde dekan yardımcılığı ve anabilim dalı başkanlığı görevlerinde bulundum. 2003-2004 yıllarında Pittsburgh University Children's Hospital'da öğretim üyesi olarak çalıştım. 2004 yılından beri tekrar Uludağ Üniversitesi'ndeki görevimi sürdürmekteyim.

Evliyim ve iki oğlum var.

Mecburi Hizmet Günlüğü

Otuz yılını doldurmuş bir hekim olarak, pek çoğunuz gibi, benim de ilginç anılarım oldu. Hekimlerden Anılar kitabının ikinci cildinin hazırlandığı öğrenince yazmam gerektiğini düşündüm.

Hayatımda günlük yazdığım yegâne dönem mecburi hizmet günlerimdi. Günlüğümünden alıntılarla bu yazıyı hazırlarken anılarımin bir kısmını unut-

tuğumu fark ettim. Ne çok şey yaşamışım!

Mecburi hizmete giden ilk gruplardan birindeydim; 30 Temmuz 1982'de 600 hekimin 2 yıl boyunca çalışacağı ve yaşayacağı yer belli olmuştü. İyi ki bekârdım; çünkü eşler ayrı yerlere gönderiliyordu. Bu duruma itiraz eden bir arkadaşşıma bakanlıktan gelen cevapta, “Şimdi aşk zamanı değil, iş zamanı” denmişti. Başka bir arkadaşın itirazına gelen cevapta da, eşleri ayırarak aile planlaması yaptıklarını belirtiyorlardı.

30.07.1982

Kura salonunda değil oturacak yer, soluyacak hava bile yoktu. Sahnede bir masa etrafında görevli memurlar, müsteşar ve bir albay oturuyordu. Her biri vakur bir tavırla etrafı süzüyor, arada bir “Susalım!”, “Kura çeken dışarı çıksın!” diye bağıyorlardı. İstanbul'un Sarıyer'inden Hakkâri'nin Çukurca'sına kadar yurdun dört bir tarafına dağıtılıyorduk. Saat 22.30'a kadar sıramı bekledim. O ana kadar havasızlık ve yorgunluktan heyecan kalmamıştı. Fakat elim beş-altı seçenek kalmış torbanın dibine inince titre-diğimi hissettim. Kâğıdı güçlükle açıp okudum: “Adana Sağlık Müdürlüğü Osmaniye Toprakkale Sağlık Ocağı”.

31.08.1982

Benim için şanslı bir kuraydı; çünkü memleketim Mersin'e 3 saatlik mesafedeydi.

Ancak aradan 1 ay geçtiği halde tayin emrim gelmemişti. Mezun olalı ise 2 ayı geçmişti. Sıkılmaya başlamıştım.

Adana Sağlık Müdürlüğü'ne gittim. Müdürlle görüşemedim, ama oradaki bir memur göreve hemen başlayabileceğimi, sağlık ocağının yeni yapıldığını, fakat içinde çalışılabilecek durumda olduğunu söyledi.

Teşekkür ederek aynı gün Toprakkale'ye gittim. Şirin, sakın bir kasa-baydı. Dolmuştan inince sağlık ocağını sordum. “Haa, hastane mi? İleride yapılıyor” dediler. Meğer biraz önce önünden geçmişiz. Dolmuşta da bilen çıkmamıştı.

Beş yüz metre geriye yürüdüm. İnşaat devam ediyordu. İnşaat surveyoru

beni görünce çok heyecanlanmıştı. Bayındırlıktan geldiğimi sanmıştı. Doktor olduğumu söyleyince rahatladı. İnşaatın 1979’da başladığını, 4-5 aya kadar biteceğini anlattı. Sağlık ocağı ve lojman inşaatı birlikte yürütülüyordu. Halbuki öncelikle sağlık ocağı inşaatı tamamlanıp çalışmaya başlanabilirdi.

Sağlık ocağının bir odasında kalmaya razıyım. Sıvası, kapısı, penceresi olmayan; elektriği, suyu bağlanmamış ve içinde tek bir sandalye bulunmayan sağlık ocağında çalışabileceğim söylenmişti!

Durumu Bucak Müdürü ile de görüştüm. Bucak Müdürü ve Belediye Başkanı aynı kişiydi. Geri döndüm. Sağlık ve Bayındırlık Müdürlüklerine durumu yazılı olarak bildirdim. Sağlık hizmetlerinin verilebilmesinin inşaatın bitmesine bağlı olduğunu açıkladım ve bilgi istedim. Dilekçelerime cevap alamadım.

20.09.1982

Aradan 20 gün daha geçti. Böylece mezun olduktan sonra toplam 80 gün tatil yapmışım. İyice rahatsız olmaya başlamışım. Tekrar Sağlık Müdürlüğü’ne gittim. Müdür Bey izinliydi. Vekiliyle görüştim. İnşaatın durumundan haberi yoktu. Toprakkale’ye en yakın sağlık ocağında göreve başlayabileceğimi söyledi. Haritaya baktığımızda, çevredeki ocakların ya inşaat halinde olduğu ya da doktorunun bulunduğunu gördük. Geriye sadece Osmaniye Merkez Sağlık Ocağı kalıyordu.

Osmaniye’ye gittim. Merkez Sağlık Ocağı da inşaat halindeydi. En sonunda Hükümet Tabipliği’nde göreve başladım. Burada bir fizyoloji uzmanı ve iki pratisyen hekimle birlikte toplam dört doktor olmuştuk.

28.09.1982

Osmaniye Hükümet Tabipliği’nde bir hafta çalıştım. Evlenmek, okula girmek, avcı olmak, lokanta açmak, beden eğitimi dersine girmek için sağlık raporu gibi bir sürü belgeye sürekli imza atıyordum. Arada bir de gerçek hasta geliyordu. Hastalar burada muayene olmaya alışmamışlardı. Genellikle yakınmalarını bile anlatmadan hastaneye veya Tıp Fakültesi’ne sevk edilmek istiyorlardı. Benim muayene etmem hem hoşlarına gidiyor,



Mecburi hizmet hatırası, 1983.

hem de şaşıyorlardı. Bazıları ise “Nasıl olsa anlamayacak, sonunda yine sevk edecek” der gibiydi.

Bir gün yaşlı bir kadın geldi: “Albay telefon etmişti; beni muayene edeceksiniz” dedi. Hatır gönülle iş yaptırmaya, adamını bulmaya halk da alışmıştı. “Albay telefon etse de, etmese de, siz burada muayene olacaksınız” dedim. Kızmam gereksizdi. Hastanın bunda suçu yoktu. Albayın da yoktu. Peki suç kimdeydi?

Bir de hasta olmadıklarını, ama özel nedenlerle istirahat raporu istediklerini söyleyenler oluyordu. Onlara hiçbir zaman rapor vermedim. En büyük grubu oluşturanlar ise özel doktora muayene olup ilaç kupürleriyle gelerek reçete yazdırmak isteyenlerdi. Böyle durumlarda, acilliği olan ve uzmanlık gerektiren hastalıklarda reçeteyi kopya ettim. Fakat bir pratisyenin çözümlayebileceği konularla ilgili reçeteleri geri çevirdim. Bu ayrımı yaparken ne kadar objektif olabildiğimi bilemiyorum.

Benim yaklaşımım, Hükümet Tabipliği’nin çalışma düzeninden iyice

farklı hale gelmeye başlamıştı. Oradaki meslektaşlarım da belki Devlet Hastanesi’nde çalışmamın benim için daha iyi olacağını söylüyorlardı.

Devlet Hastanesi’nin başhekimini ile görüşmeye karar verdim. Başhekim genel cerrahı. Kendimi tanıttım ve hastanede çalışmak istediğimi söyledim. Kendisi, bunun Sağlık Müdürlüğü’nün bilgisi dahilinde olabileceğini söyledi. Şifahen de olsa Sağlık Müdürü’nün haberi olmalıydı. Hemen Sağlık Müdürü’ne telefon ettim. Müdür Bey Hükümet Tabipliği’nde çalışmamın mevzuatı öğrenmem açısından daha yararlı olacağını söyledi. Bense hastanenin benim için daha eğitici olacağını söyleyerek ısrar ettim ve izin aldım. Hastanede bana bir oda ayrıldı.

04.10.1982

Polikliniğin ilk gününde uzman doktor benden hastaların tansiyonunu ölçmemi istedi. “Ben diğer odada da çalışabilirim” deyince “Senin resmi görevin yok ki! Sen ancak nöbetlerde filan bize yardımcı olursun” dedi. Bir yıl intörlük yaptığımı, benzer koşullarda bir ay sağlık ocağında çalıştığımı söyleyince şaşırıldı. “Nerede çalıştın?” dedi. “Çubuk Merkez Sağlık Ocağı’nda” dedim ve sevgili hocam Dr. Nusret Fişek’i saygıyla andım. Sosyalizasyon programını ve sosyal tıp anlayışını ondan öğrenmişim.

Hastanede gündüz hasta bakmamı istemiyorlardı. Buna karşılık her gece nöbetçi gibiydim. Birkaç hafta sonra tekrar Toprakkale’ye gittim. Bucak müdürüyle görüştüm. Kalabileceğim ve hasta muayene edebileceğim geçici bir yer istedim. Ücretsiz muayene edeceğimi ayrıca belirttim. “Doktor Bey, daha önce 30.000 TL’ye veriyorduk; aylığı aşağı yukarı 3000 TL’ye geliyor. Hiç artırmayalım, 3.000 TL olsun” dedi.

Bu yanlış hesabı bile bile kabul ettim. Hiç kimseye gebe kalmak istemiyordum. Sağlık Müdürlüğü’ne gidip durumu anlattım. Müdür Bey’le çok kısa görüşebildim. Doktorlar sürekli girip çıkıyor, kimi maaş, kimi tayin sorunlarını anlatıyordu. Müdür bana malzeme göndereceğine dair bir not aldı.

14.10.1982

Hafta başında Toprakkale’de daha önce kahvehane olarak kullanılan ve

şimdi sağlık ocağına çevireceğim binama gittim. Benim alanım üst kattaydı; alt katta ise lokanta vardı. Lokantacı bana bir masa ve birkaç sandalye verdi. Akşama kadar Sağlık Müdürlüğü’nün malzemesini bekledim, gelmedi. Bunun için günlerce bekleyecektim.

Bürokrasi hiçbir konuda aceleci değildi. Tayin harcırahımı bile bütün bu yaşadıklarımın sonradan alabilmişim. Tam sağlık ocağı mekânını sağlamışken bu kez de yeni atanan bir ebe ve iki eski ebenin Adana’da 6 aylık kursa gittiklerini öğrendim. Elimde personel kalmamıştı. Sağlık memurum Osmaniye Hükümet Tabipliği’nde çalışıyordu. Evi Osmaniye’deydi. Toprakkale’de ev tutmasını veya her gün gelip gitmesini istedim. Haklı olarak pahalı olacağını söyledi. Sadece odacım Toprakkale’de ev tutup işe başlamıştı. Ben de kendime yatak ve birkaç eşya alıp hem lojman, hem ocak olarak kullanacağım yere yerleştim. Genişçe salonu ocak, küçük odası ise lojman olacaktı. Tren garının hemen arkasında olduğu için tüm trenlerin geliş ve gidiş saatlerini bir hareket memuru kadar yakından izleyebiliyordum.

Yeni odamda iki sandalye, bir masa ve yatağım vardı. Neyse ki lokantacı perdeleri götürememişti. Floresan lambam yanıyordu. Kahve pişirebileceğim bir piknik ocağım ve birkaç tabağım vardı. Elbiseler ve kitaplardan ibaret diğer eşyalarımı ise valizlerden çıkartamamışım.

Burası çok durağan bir yerdi. Gazete bile gelmiyordu. Bunun nedenini sorduğumda birkaç kişiden aynı cevabı aldım. “Birkaç kez denedik. Herkes gelip gazeteyi okuyup gidiyor. Satın alan yok. Bu yüzden kimse getirmiyor artık” dediler. Lokantacı şöyle devam etti: “Ben doğma büyüme buralıyım, ama burası iyi bir yer değil. Mahrumiyet bölgesi... Bir yerde kişiler, kahvelere çöküşmeye başladı mı, oradan hayır bekleme. İnsanında iş olmadıktan sonra...”

22.10.1982

Bir hafta daha malzeme bekleyerek geçti. Orada neden bulunduğum az çok duyulmuştu. Bense hiçbir şey yapmamıştım. Tek hastasına bakmadığım halkın çevre sağlığını denetleyemezdim.

Hasta muayene etmek birçok soruna çözüm getiremezdi, ama halka

kendimi kabul ettirmenin yolu poliklinikten geçiyordu. Onlara göre doktor, hasta muayene eden kişiydi. Malzemesizlik elimi kolumu bağlamıştı. Böyle daha ne kadar bekleyebilirdim? Malzemeyi kendim temin edebilirdim, ama bu muayenehane anlamına gelirdi.

Halk ebelerin para istemesinden şikâyetçiydi. Onları denetleyecek olan bendim. Bu arada bazı hastaları, Osmaniye’de muayene etmiyorlar, Toprakkale’de doktor var diye geri çeviriyorlardı. Osmaniye’deki Verem Savaş Dispanseri’nin doktoru benim bölgemdeki hastaları bana devretmek istiyordu. Artık sağlık ocağı çalışmaya başlamalıydı.

10.11.1982

Bu sırada, en başta yapılması gereken 5 haftalık hizmet içi kurs programı için Adana’ya çağrıldım.

16.12.1982

Kurs sonunda Sağlık Müdürlüğü’ne gittim. Sonunda malzememi verdiler. Kamyona yükledik ve ben de kamyona bindim. Yolda lastik patladı. Şoförle birlikte değiştirdik.

Akşam üzeri Toprakkale’ye vardık. Odacım artık gelmeyeceğimi düşünerek gitmişti. Bucak müdürüne giderek eşyaların taşınması için yardım istedim. İki kişi geldi; fakat eşyalar çok fazla ve ağırdı. Eskiden tanıdığım bir hasta ve belediyenin şoförüne rastladım. Belediye şoförü belinin ağrıdığını söyledi. Onlara da eleman bulurlarsa göndermelerini söyledim.

Karakola gittim. Komutan yoktu. Yanıma bir er alarak kahveye girdim. Yardım istedim. Bazılarının alaylı tebessümleri dışında hareket gösteren olmadı.

Sonra istasyona gittim. Orada da insanlar biraz sonra Toros ekspresinin geleceğini ve onu beklediklerini söylediler. Bu arada caminin imamı gelmişti. Hoca gitti ve çok kısa bir süre sonra 10 kişiyle geri döndü. Eşyaları kısa sürede taşıdık. Kesin olan şuydu ki kasabanın en etkin kişisi imamdı. Kendisine teşekkür ettim. Halk son derece ilgisiz ve umursamazdı.

Ertesi gün odacımla birlikte bütün gün temizlik yaptık ve eşyaları yer-



Hocam Nihat Bilginturan ile uzmanlık eğitimindeyim, 1992.

leştirdik. Elimdeki eşantiyon ilaçları da ilaç dolabına yerleştirdim. Soba verilmişti, ama soba borusu yoktu. Odun alsak depolayacak yer yoktu. Boru ve dirsekleri gar müdürlüğünden temin ettik. Çocuğuna baktığım bir demiryolu personeli de bir çuval kömür getirdi. İzolasyon olmadığı için ısındığımı söyleyemem, ama en azında sobamız yanıyordu.

Sağlık ocağının çalışmaya başladığını belediyeden anons ettirdim. Bir kartona “T.C. SSYB TOPRAKKALE SAĞLIK OCAĞI” diye yazdırdım. Sağlık memurum eksik de olsa bazı aşıları ve formları getirmişti.

20.12.1982

Hasta sayısı giderek artıyordu. Birçok hasta muayeneden sonra “Borcumuz?” diye soruyordu. “Borç yok” deyince “Parasız doktor olur mu?” diyorlardı.

Bir gün akşam kapı çaldı. Karakolda bir erin bayıldığını söylediler. Arkasından hastayı getirdiler. Çelimsiz bir gençti. “Durup dururken mi bayıldı?”

diye sordum. Çavuş, “Bir tokat vurdum” dedi. Başını bir yere çarpmadığını söyledi. Çavuş oldukça telaşlıydı. Yanında bir astsubay ve iki de er vardı. Erler yalnız kaldıkça çavuştan yakınıyordu. Hastanın muayenesi normaldi. Kırpık hareketleri vardı. Gözlerini elimle açınca, önce bakıyor, sonra kaçırıyordu. Hafif taşıkardı ve titremesi vardı. İlk planda konversiyon reaksiyonu gibiydi. Öğleden beri yemek yemediğini öğrenince % 5 dekstroz aldırıldım ve taktım. Bir süre gözledim, kendine gelmedi. Genel tabloya uymayan tek bulgu sol pupilin midriatik ve ışık reaksiyonunun tembel olmasıydı. Oftalmoskop olmadığı için göz dibine bakamadım.

Sonunda Adana Numune Hastanesi nöroşirurji kliniğine sevk ettim. Hastayı, kolunda serumuyla askeri cipin arkasına yatırdık. Ben de başucuna oturdum. Yolda kendine geldi. Aynı bulgu devam ediyordu. Hastaya sorunca, o gözünün doğuştan beri görmediğini öğrendim. Geri dönebileceğimizi söylememe rağmen her iki astsubayın da endişesi dinmemişti. Numune’de tetkiklerini yaptırıp primer konjenital optik atrofi tanısını teyit ettirdikten sonra geri döndük. Böylece eski bir bulgu intrakranial patolojiyi düşündürmüş ve gece saat 02’de sona eren bir Adana yolculuğuna neden olmuştu.

23.12.1982

Halk eskiden kahvehane olan mekânın artık sağlık ocağı olduğunu pek anlayamamıştı. Hâlâ kahveye girer gibi bağıra çağıra giriyorlardı. Sigaralarını bile söndürmek gereğini duymuyorlardı. Herkesi uyarmak zor oluyordu. Duvarlara “GÜRÜLTÜ ETME”, “SESSİZ OLUNUZ”, “SİGARA İÇİLMEZ” gibi uyarılar yazdık.

Halkın bir sevmediğim yanı da hemen laubali olmak istemeleriydi. “Yeğenim”, “birader”, “yavrum”, “oğlum”, hatta “emmi” diye hitap edenler oluyordu. Tabii ki hep uyardım. Ama bugünlerden farklı olarak en azından o döneme ait darp olayı hiç hatırlamıyorum.

Ortaokul öğretmenleri ziyaretime geldi. Onlar da ilk atandıklarında ortaokul yokmuş. Bir yıl ilkokulun bir kısmını kullanmışlar. Ortaokul yapıldığı zaman da bir sürü eksik varmış. Bir öğretmen “Biz bir yıl tuvalete gitmedik” demişti.

28.12.1982

Belediye başkanı muayeneye geldi. Daha önce görev yapan belediye tabibinden kalma bazı araç gereç olduğunu duymuştum. Bunları devralmak istediğimi söyledim. Bunlardan en önemlisi bir otoskoptu ve çok gerekliydi. Önce bilmezden geldi. Sonra da senetle ve geçici olarak verebileceklerini söyledi. Sağlık memurum devralmaya gittiğinde, muhasebeci “Bu en iyi marka, ya değiştirirseniz...” gibi sözler söylemiş. Adım atmaya korkuyorlar, bu yüzden çok yararlı olabilecek aletleri ambarlarında paslanmaya terk etmeyi yeğliyorlardı. Kim bilir, bize göstermedikleri daha neler vardı.

05.01.1983

Sağlık memuru ve sıtma savaş memurunu ev halkı tespit fişlerini doldurmakla görevlendirdim. Ev ev dolaşarak bütün nüfusu kaydedecekler. Çocukları aşılacak üzere sağlık ocağına gönderecekler. Ben poliklinik yaparken hemşire aşıları yapacak. Bir yandan da hemşire, ev halkı tespit fişindeki bilgilerden yararlanarak kişisel sağlık fişlerini dolduracak.

Denetlediğimiz esnaf sağlık karnesi için gelmeye başladı. Hepsini akciğer filmi için dispansere, gaita kültürü ve parazit için Hıfzıssıhha’ya gönderiyorum. Bu çok yadırganıyor. “Yeni mi çıktı?” diyenler oluyor. Hep böyle olması gerektiğini ve bu uygulamanın halk sağlığı için önemini anlatıyorum.

Sonunda sağlık ocağımız bütün görevlerini yerine getirmeye başlamıştı. Hatta ocağımıza yarım araba verilmişti. Yarım diyorum, çünkü komşu sağlık ocağına da aynı araba hizmet verecekti. Ancak benzin veya benzine ayrılacak ödenek verilmemişti. Neyle yürüteceğimizi bilmiyordum. Ayrıca şoför de yoktu. Birkaç ay süreyle, 1953 model Willis marka cipin şoförlüğünü de ben yapacaktım.

Sağlık Müdürlüğü’ne sorunları yine boşuna anlattıktan sonra Sıtma Bölge Başkanlığı’na uğradım. Bölgemizdeki eski sıtma hastalarının çıkarılmasını istedim. Çok uzun sürdüğü için kendim de çalıştım. Artık sağlık memuru ETF’leri doldururken sıtma memuru da tarama için özellikle eski hastalardan kan alıyordu. Çalışma tempomuz ebelerin yokluğuna rağmen oldukça iyiydi.

15.02.1983

Kasabanın klorlama cihazı bozulmuştu. Cihazı takan İller Bankası'na yazı yazmaya ve bu süre içinde de gerekli konsantrasyonu hesaplayıp elle klorlamaya karar verdik. Bize bağlı köylere de sağlık müdürlüğünden sağlanan klorlama cihazlarını vermiş ve köy muhtarlarını eğitmiştik. Bucak müdüründen benzin istedik, ama kırk dereden su getirdiler. Bu arada kendi imkânlarımızla köy ziyaretleri ve aşılama devam ediyorduk. Gittiğimiz köylerde genellikle muhtar göremediğimiz için oradan da benzin istemiyorduk.

12.03.1983

Nihayet sağlık ocağı inşaatı bitti. Bazı eksiklerin belli sürelerle kadar tamamlanması koşuluyla geçici teslim yapıldı. Tapu, ruhsat işleri tamamlanmadığı için elektrik ve su bağlanması ile de biz uğraştık ve bir süre kaçak elektrik kullandık. Taşınma günü yine aynı tabloyla karşılaştık. Gençlerin bir kısmı kayboldu, bir kısmı da yollara dökülüp bizi seyretti. Vefalı çıkan 3-5 kişiydi. Yükün altına yine bizzat kendimiz girdik. En azından 6 ay boyunca kira ödeyerek çalıştırdığımız sağlık ocağını resmi binasına taşımış oldum.

Ocağın eksiklerini gidermek üzere topladığım muhtarlar ve eşraftan somut yardım alamadım. Sadece bir hayırseverin yardımıyla ocağın bahçesinden geçen ve sivrisinek üreten su kanalını ıslah ederek muhafaza altına aldım. Artık bahçemize ağaç ve çiçek ekmeye başlamıştık. Sıtma mücadelemiz iyice yoğunlaştı. On beş günde bir aynı evde olacak şekilde sürekli tarama yapıyorduk.

18.06.1983

Bugün birkaç kişi gelip “Doktor Bey, ne ihtiyacınız var?” diye sordu. Rüyadayım sandım. “Dört koltuk, bir halı, 12 perde” ilk aklıma gelenlerdi. Birkaç saat içinde istediklerim gelmişti. Artık verilen hizmetin anlaşıldığını düşünmüştüm. Ancak daha sonra bunların seçim yatırımı olduğunu anladım. Seçim zamanı yaklaşmıştı. Zaten gelenler eski siyasilerdi.



*Hocam Fima Lifshitz ile
1998 yılında bir kongredeyim.*

20.09.1984

Mecburi hizmetimin bittiği gün askerlik hizmetimi tamamlamak üzere ayrıldım. Mecburi işlerimin hepsini bitirdikten sonra uzmanlık eğitimine başlamayı planlamıştım.

Anılarımı tekrar okuyunca ülkemizdeki atıl bürokrasi ve kıymet bilmeyen anlayışa bir kez daha üzüldüm. Çalışanı özendiren ve ödüllendiren bir sistem yerine biz sağlık çalışanlarının neden hep bir sürtünmeye karşı mücadele etmek zorunda kalışımızı sorguladım. İşin içinden çıkamadım. Ne yapalım, hekim olmayı seçmiştik işte. Bizim görevimiz de akıntıya karşı kürek çekmekti.

Hepimiz için daha sağduyulu, adil ve saygın, en önemlisi şiddetten uzak bir çalışma ortamı diliyorum.



DR. BÜLENT KAVUŞTURAN

İşyeri Hekimi

1965 Ankara doğumlu. İlk ve ortaokulu İstanbul Bakırköy’de, liseyi Bursa Erkek Lisesi’nde okudu. 1988 Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, AÖF İşletme ve Halkla

İlişkiler bölümleri mezunudur.

Amatör pilot ve fotoğrafçıdır. Havacılıkla ilgili objeler toplar, uçak maketleri yapar.

Evlidir. İlke ve Ege isimli iki yavrusu vardır.

Adıyaman merkez Koçali Sağlık Ocağı’nda zorunlu hizmet yaptı.

Bursa Büyükşehir Sağlık Merkezi sorumlu tabibi ve İl Sağlık Müdürlüğü kamu sağlığı ile gıda ve çevre kontrol şubelerinde müdürlük görevinde bulundu.

Askerliğini Ordudonatım 1012 ATF’de işyeri hekimi olarak tamamladı.

Özel Konur Hastanesi’nde 1996-2004 arası çalıştı.

2004-2009 Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde görev yaptı.

2009’da Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çalıştı.

2009 yılından beri işyeri hekimi olarak görev yapmaktadır.

Halen BTO işyeri hekimliği komisyonu üyesidir.

Ağrı Dindirme Sanatı

“Divinum est opus sedare dolorem.” ()*
Hippokrates

Mecburi hizmetim sırasında Adıyaman’ın bir köyünde görev yapmıştım. Köyün halkı sabah namazı sonrası tarlalarına gider ve gün batana kadar çalışırlardı. Doğal olarak sağlık ocağına da akşam saatlerinde gelirlerdi. Bayan hastaların yakınması hep aynıydı: “Her yerlerim ağrıyor...”

Nasıl ağrımazdı ki! Bu kadar yoksulluk, yokluk ve ağır yaşam koşulları insanların ortak paydasıydı. Hele enjeksiyon yaparsak çok mutlu olurlardı. Bu, eşlerine ve çevreye karşı güçlü bir mesajdı.

Mecburi hizmet sonrası Bursa’nın Büyükşehir ilçesinde görev yapmaya başladım. Cuma günleri ilçenin pazarı kurulur ve tüm köylüler Büyükşehir’de inerlerdi. İlçeye gelen hanımların da uğrak yeri sağlık ocağıydı. Gelen bayan-

(*) “Ağrı dindirmek ilahi bir sanattır.”

ların ortak şikâyeti “her yerlerim ağrıyor” ve talepleri de “Tomatiz (=Romatizma) ilaçlarından yazar mısın?” olurdu. Büyükşehir ve köylerinde yaşam koşulları Adıyaman’dan daha da kötüydü. Hayatında ilçeye inmemiş insanlar vardı. Orhan-ı Kebir (=Büyükorhan) ise günlük gazetelerin gelmediği, günde sadece iki kez Bursa’ya otobüs ile ulaşımı mümkün olan çok mahrum bir yerdi. Burada da hanımlar ilçeden köylerine bir torba ilaçla dönerlerdi. Belki de bu ilaç torbaları eşe dosta karşı bir mesaj niteliğindeydi. Kaynatılmamış süt ürünlerinin neden olduğu pek çok Brusella vakamız olmuştu.

Daha sonraları Özel Konur Hastanesi’nde görev yaptım. Buradaki hasta portföyü daha elit olmakla beraber şikâyetlerin formatı hep aynıydı. Ama imkânların fazla olması her yerleri ağrıyan ve uyuşan genç bir bayan hastamıza MS (Multiple Sclerosis) teşhisi koymamıza ve yine her yerleri ve midesi ağrıyan orta yaşlı bir erkek hastamıza İnferiör MI tanısı koymamızı kolaylaştırmış olabildi.

Yüksek İhtisas Hastanesi’nde görev yaptığım yıllarda Acile başvuran hasta şikâyetleri yine her yanı ağrıyan hastalardan oluşmaktaydı.

Bir gün, 3-4 aydır kulağının ağrıdığını ama bir çare bulamadığını söyleyen bir hasta başvurdu. Yaptığımız KBB muayenesi doğal sınırlarda idi. Acilin sakın zamanları idi, sohbeti koyulaştırınca çok yorgun olduğundan, yorgun çalıştığından bahsetti. Yorgunken ağrıları artıyormuş.

“Yorgunken göğsün de ağrıyor mu?” diye sordum.

“Evet” dedi.

Elektro ve enzim çalıştığımızda MI tanısıyla yatırdık.

Yine kapıdan iki büklüm olmuş bir hasta girdi. Bu görüntü ya renal kolik ya da lomber spazm tarzı bir şikâyet ile uyumludur. Gerçekten de belinin tutulduğunu ve kas gevşetici iğne talep ettiğini söyledi. İnjesiyonunu yapıp müşahedeye aldık. Bir süre sonra çok da rahatlamadığını söyledi. Konuşmaya devam edince yorgunken bu tarz şikâyetlerinin arttığını, hatta göğsüne de vurduğunu söyleyince EKG ve enzim çalıştığımızda MI tanısıyla yatırıldı.

Bir süre sonra ağzından “her yerlerim ağrıyor” sözü çıkan tüm hastalarımıza; ağrı ister atipik ister yansıyan ağrı olsun, isterse hastanın psikosomatik ifadesi olsun; baş ağrısı, diş ağrısı, kulak ağrısı, omuz ağrısı, mide ağrısı, sırt çene boyun bel ağrısı, hangi ağrıyla gelirse gelsin, tüm hastalarımıza



Tıp Fakültesi son sınıfta bir amatör fotoğraf sergisi açılışı, 1988. Soldan sağa: Aydan Çelebiler, Hatice Büyükçoban, Fatih Tapan, Bülent Kavuşturan, Süleyman Gökçen, Alparslan Türkkân, Kayıhan Pala, Barbaros Oral, Nihat Kutluay.

“Göğsün de ağrıyor mu?” diye sorup mutlaka EKG çeker hale gelmiştik.

Peki ileri tetkik imkânlarıyla çalışmadığımız dönemlerde her yerleri ağrıyan hastalarımızda pek çok şeyi atlamış mıydık?

Zaten kendi ülkesine, dinine, vücuduna çok yabancı olan yurdum insanı eskilerin söz ettiği gibi karnı, başı ağrıyıp ölmeye devam edecek mi?

Ağrısını dindirmekten keyif aldığım hastalar her zaman çocuklar olmuştur. Gaz sancısı ya da Otit (ortakulak iltihabı) olan bir çocuğun ağrısını kestiğiniz anda etrafıyla ilgilenmeye, etrafına gülücükler saçmaya başlar. Onların tüm duyguları önyargısız, samimi ve gerçektir. Asla sizi aldatmaya çalışmaz, dövmeyi düşünmezler.

Gerçekten Hippokrat’ın dediği gibi, “ağrı kesmek ilahi bir sanat”, ancak bu sanatı yapabilmek ve sanatçı olmak için katedilen yol çok uzun ve yorucu. Bu sanatın hem hastalar hem de hekim açısından ilahi destek olmadan yürümeyeceği de çok açık.



Türkkuşu Uçuş Okulu, 1988.



DR. MERİÇ UTKU

Halk Sağlığı Uzmanı

1973 yılında Ayvalık'ta doğdum. İlköğrenimimi İzmir Hakimiyet-i Milliye İlkokulu'nda, orta ve lise öğrenimimi İzmir Bornova Anadolu Lisesi'nde tamamladım. 1991 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde başladığım eğitimimi 1997 yılında tamamladım. 1998-1999 yılları arasında İzmir Tepecik SSK Hastanesi'nde; 2000-2004 yılları arasında İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nde çalıştım. 2005 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak uzmanlık eğitimime başlayıp, 26.08.2011 tarihinde halk sağlığı uzmanı unvanını aldım. Halen Gemlik Toplum Sağlığı Merkezi'nde halk sağlığı uzmanı olarak çalışmaktayım.

Annemin edebiyat öğretmeni olması sebebiyle hep edebiyata ilgi duydum. Ortaokul ve lisede kısa öyküler ve kompozisyonlarla ilgilenirken, üniversite yıllarında şiire doğru bir eğilimim oldu. Yayımlanmış *İsimsiz* ve *Kaf Dağı'nın Ardında Bir Şey Yok* adlı iki adet şiir kitabım var. Şiirlerimden bazıları *Tay*, *Mahsus Mahal*, *BH*, *Ekin Edebiyat*, *16:45* adlı dergilerde yayımlandı.

Minnet

Sene 2008. Kültür Halk Sağlığı Merkezi'nde merkez sorumlusu olarak çalışmaktaydım. Halk sağlığı çalışmaları adı altında gebe, bebek, çocuk ve yaşlı hastaları hemşire hanımların isteği doğrultusunda periyodik olarak ziyarete gidiyorduk.

Bir gün Muhtar Bey, kan ter içerisinde geldi.

“Doktor Hanım, özel olarak görüşebilir miyiz?” dedi.

Çok telaşlı olduğu her halinden belli oluyordu. Kendisini odama buyur ettim.

Muhtar Bey telaşlı bir şekilde söze başladı:

“Doktor Hanım, buradan uzakta, Çamlıca'nın üst mahallelerinde yatalak, 85 yaşında, altına kaçırır bir hasta var. Aile çok zengin ama her yola başvurmalarına rağmen babalarına idrar sondası taktıramamışlar. Benim de aklıma siz geldiniz. İnanın aile çok çaresiz. Bu aileye yardımcı olabilir misiniz?”

Ben de;

“Aile sondayı, steril eldivenleri, batikonu hazırlasın, hemen gideyim” dedim.

Muhtar Bey, hasta yakınlarını hemen aradı. Telefonda kısaca görüştük. Malzemelerin hepsinin bulunduğunu söylediler. Hızlı bir şekilde hazırlandım. Yanıma halk sağlığı stajı yapan iki erkek intern doktoru da alarak aşağıya indim.

Hasta yakını arabasıyla halk sağlığı merkezinin önüne geldi. Bizi aldı, eve doğru yola çıktık.

Kadın yolda bana, bütün sağlık kuruluşlarına başvurduğunu, ancak kimse hastaya evde sonda takmayı kabul etmediğini söyleyerek serzenişte bulundu.

Kapının önüne geldik, bizi alan hanım anahtarıyla kapıyı açarak eve buyur etti. Öğrenci arkadaşlarla beraber ayakkabılarımızı çıkartarak, içeri girdik. Ev çok zevkli döşenmiş, pahalı mobilyalar ve halılarla bezenmişti.

Hasta bitkin bir halde, salondaki çekyatın üzerinde yatıyordu. Çekyatın üzerine büyük bir naylon muşamba gerilerek, üzerine de çarşaf serilmişti. Hastanın altına kaçırdığı, her halinden belliydi. Hastanın durumu içimi çok acıttı. Aile hastanın bilincinin açık olduğunu söyledi. Hastanın yanına yaklaştım. Kendimi ve öğrenci arkadaşları tanıttım. İşlemin biraz sıkıntılı olduğunu ama sonuçta kendisinin rahat edeceğini anlattım. Anladığını belirtir biçimde kafasını sallayarak onaylama işareti yaptı.

Çekyatın yanındaki masada duran malzemeler hazırды. Önce steril eldi-

venleri çıkartarak, kâğıdını masanın üzerine serdim. Öğrencilere gazlı bezi açtırdım. Gazlı bezin üzerine batikonu döktürdüm. Sonda takılacak bölgeyi batikonla steril olarak temizleyip, yine steril bir şekilde sondayı öğrencilere açtırdıktan sonra, dikkatli ve özenli bir şekilde sondayı taktım.

Ancak işlem sıkıntılı olduğu için hasta “Ay!” diyerek inledi ve gözünden bir damla yaş aktı. Neyse ki ilk seferde sondayı takmıştım. Enjektörle balonu şişirdikten sonra idrar gelişini gördüm ve sondayı bacağına tespit ettim. Torbayı sondaya takarak, işlemi tamamladım.

Aileyi dışarıda bekletmiştim. Öğrenciler aileyi çağırarak, salona aldılar. Evin hanımına kısaca idrar torbası bakımını ve nasıl değiştirilmesi gerektiğini anlattım. Aile neredeyse sevinçten boynumuza sarılacaktı. Birçok defa teşekkür ettiler. Derken evin hanımı birden ortadan kayboldu; bir iki dakika sonra bir zarfla geri geldi. Zarfı uzatarak bana:

“Doktor Hanım, bu emeğinizin karşılığı olamaz ama zarfta 300 TL para var, lütfen kabul edin” dedi.

Benimse, şaşkınlıktan dilim tutulmuştu ve kıpkırmızı olmuştum.

Devlet memuru olduğumu söyleyerek, parayı geri çevirdim. Bu görevin bir kamu görevi olduğunu aileye anlattım. Evin hanımı ise, ısrarla parayı almam için diretiyordu. Ona güzel bir üslupla bir kez daha izah ettikten sonra gitmek için izin istedik.

Ardından evin hanımı tekrar ortadan kayboldu. Bu sefer bir torbanın içerisinde üç tane mutfak önlüğü ile geri geldi. Bana doğru dönerek:

“Doktor Hanım, bizim önlük fabrikamız var, size ve öğrenci arkadaşlara birer önlük vermek istedim, bari bu ufak hediyemizi kabul edin” dedi.

Önlükleri alarak, aileye teşekkür ettim. Evin hanımı beni ve öğrenci arkadaşları halk sağlığı merkezine bırakırken, yolda bu olayı iyice düşündüm. Oldukça ibret verici ve düşündürücü bir olaydı.

Ailenin çaresizliği ve çırpınışı içimi çok acıtmıştı. Aile hastane hastane gezmiş, evde sonda takılacak bir sağlık görevlisi bulamamıştı. Evde bakım hizmetlerinin yaygınlaşması bu ve benzeri aileler için çok yararlı olacaktı.